

Fabrika **SVITAVY**
2025

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

ZPRÁVY Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ PRAŽSKÉ POETICKÉ SETKÁNÍ, 12.–13. 4. 2025 DDM Spirála, Praha 8

Pražské poetické setkání, tedy jednak krajská postupová přehlídka Dětské scény, ale především vystoupení těch nejinspirativnějších recitátorů z celé Prahy, se odehrála ve dnech 12. a 13. dubna tradičně v DDM Spirála na Praze 8. A potvrdila jak vysokou úroveň interpretace, tak organizace celé přehlídky.

Z té se totiž stal opravdový mikrofestival. Už při příchodu do zahrady areálu účastníky přivítal poetický transparent, který mohli děti doplňovat svými požadavky na zlepšení podmínek ve školách. Na ročiče čekala otevřená kavárna, na všechny pak přestávkové workshopy, obálky pro zpětnou vazbu, knížky na památku a mnoho dalšího.

Na nás (lektorský sbor pracoval ve složení Gabriela Zelená Sittová, Josef Kačmarčík a Jiří Fencel) pak čekalo 90 recitátorů ve čtyřech kategoriích, a tedy velice dlouhý, leč naplněný víkend. Oběma těmito charakteristikám naplno dostál. Vysoká úroveň interpretů se tentokrát projevila především v prvních dvou kategoriích, přičemž především ta první nám svou úrovní vyrazila dech.

Slyšeli jsme spoustu notoricky známých básní, pojatých však velmi svěže a osobitě – v tomto směru vynikali například Kainarův Kocourek v podání Aleny Tadiálové nebo Silversteinův Únos, přednesený Josefínou Uhlářovou. Zaujala také Viktorie Šmídová se svým podáním Malé pohádky o veliké řepě Františka Hrubína. Stejně tak se ale objevily texty dramaturgicky velice originální, jako je Kámen v botě Mileny Lukešové v empatickém podání Marka Supa nebo Jejda! Radka Malého v bezprostřední interpretaci Víta Brašničky.

První kategorie byla nepostupová, takže se opravdu jednalo o přehlídku toho nejlepšího, co se v oblasti letošního přednesu v Praze urodilo – a tuto funkci kategorie splnila beze zbytku.

Ve druhé kategorii se naplno projevila popularita textů Shella Silversteina, protože z třiatváceti účastníků pracovalo šest s texty tohoto básníka (včetně dvou „Toničků“) – a u mnoha účastníků se ukázalo, že tyto básně nejsou tak interpretačně jednoduché, jak by se mohlo zdát.

Z kategorie nás nejvíce zaujali (a tedy k postupu se probojovali) Štěpán Svoboda s Macourkovým textem O Kryštůfkovi, který se schoval v mixéru, který podal s lehkostí, vtípem a citem pro Macourkův specifický jazyk, a Jaroslav Štastný se Žáčkovým textem O růžnosti pravdy, který Jaroslav interpretálně povýšil z všeobecného mudořování na opravdové přemýšlení mladého muže o současném světě.

Velmi nás zaujal také Viktor Krčmář s apelem Jaroslava Haška Nenadávejte!, především svou precizní a samozřejmou prací s archaickým jazykem.

V prvních dvou kategoriích jsme se všeobecně bavili o obvyklých problémech takto mladých interpretů, tedy především o práci s časem a tělem. A také o tom, že tréma může být kámoš. Ve třetí a čtvrté kategorii nás čekal pochopitelný posun k náročnějším a závažnějším textům, které byly ale často touto závažností zahlceny a tím nepromlouvaly k publiku. Zde jsme tedy debatovali o nutnosti pracovat také s výstavbou textu a nepodlehnutí všeobecnému pocitu smutku a zatežkanosti.

Ze **třetí kategorie** jsme tak do Svitav vyslali Noru Hájkovou s textem Alexandry Berkové Nazdar, Ančo!, který i přes určitou zastaralost textu Nora podala přirozeně a s živou energií. Druhým postupujícím se stal Fabián Michael Mareš, který větší část z nás přesvědčil o uchopení tematicky náročného textu Ivony Brezinové

Bez bot, ve kterém nekalkuloval, nehrál na efekt a opravdu se do něj vnitřně ponořil. Zároveň v jeho výkonu velmi dobře fungovaly dialogy a celá výstavba situace a tématu.

Tím se dostáváme ke **kategorii** nejstarší, **čtvrté**. Zde už opotřebenost poradního sboru stoupala přímo úměrně délce textů, přesto jsme vyslechli mnoho zajímavých, osobitých výkonů. To nakonec vedlo po nekončících debatách i k udělení jednoho doporučeného postupu. Adélu Vališovou (Eric Walters: Můj devadesátý den) a Elišku Libertínovou (Laurent Gounelle: úryvek z knihy Bůh chodí po světě vždycky inkognito) by tak do Svitav mohla doprovodit ještě Luisa Jirsová (Jan Balabán: Laserová vánoční povídka). Všechny tři výkony spojovala osobitost, velmi jasný náhled za slova textu, rozkrytí jeho témat a velká schopnost pro intelektuální i emocionální pochopení. V případě Adély ještě navíc i fyzické vypětí, protože musela celý výkon absolvovat o berlích.

Všem postupujícím přejeme, ať ve Svitavách zlomí vaz a na celostátní přehlídce se jim zadaří. Nejdůležitější ale bylo, že se na jeden víkend podařilo v Praze vytvořit opravdu festivalovou atmosféru, kde se snad nikdo nenudil a pro každého bylo připraveno mnoho inspirativního. Za to patří obří dík organizátorkám z DDM Praha 8 – Spirála a spolku PŘESAHA a jejich prostřednictvím Hlavnímu městu Praha, které celý festival podporuje a financuje nejvýznamněji.

Na jednom transparentu, který děti vytvořily inspirovány Silversteinovou básní-obrazem Unie za práva dětí, bylo napsáno: „Aby všichni měli radost.“ To je jistě náročný úkol, ale myslím, že o tomto poetickém víkendu jsme se jeho splnění velmi přiblížili.

Josef Kačmarčík

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OTVÍRÁNÍ PRAHA, 28.–30. 3. 2025 KULTURNÍ DŮM MLEJN

Krajské přehlídka dětského divadla pro hlavní město Praha a **Středočeský kraj** se tento rok celá konala v Kulturním domě Mlejn ve Stodůlkách ve dnech 28.–30. března 2025. Velký hrací prostor některým souborům vyhovoval, pro další představoval výzvu, se kterou se ctí vyrovnaly, a jiným trochu zkomplikoval situaci. Ale do hlediště se bez problémů vešli všichni diváci a příjemná byla i možnost občerstvení v přilehlé kavárně.

Přehlídku zahájilo vystoupení souboru Máme problém (ZUŠ Říčany, vedoucí Veronika Olejníková) s názvem Proměny. Šlo o autorské představení, sledující proměny jak ve vztazích zobrazovaných postav (dívky vs. neznámý chlapec, ale i vztahy uvnitř dívčí skupiny), tak ve využití nafukovacího balónku jako zástupné rekvizity. Hra se obešla zcela beze slov, což vedlo aktéry k soustředění na neverbální složky komunikace. Zatímco vztahy mezi postavami nám dokázali sdělit vcelku srozumitelně (jen pozor na vyhrávání každého slova dialogu – tam by to chtělo větší míru stylizace), u proměn balónku jsme byli občas na pochybách: kdy a proč se balónek, který ve hře funguje jako reálná věc, stává znakem něčeho jiného, co občas popírá jeho materiálovou a tvarovou podstatu a stává se tak málo sdělné.

Téma strachu v jeho různých podobách zpracoval autorsky soubor Radši nic (ZŠ waldorfská, Praha 5, vedoucí Eva Rampasová) a pojmenoval Pod maskou strachu. Jejich montáž propojovala nejrozumnější prostředky a žánry: odborný výklad, demonstraci typů strachů a fobií i rozehrávané výjevy (noční můry, situace ze života). Hráči zkoumali, co se s lidmi děje, jsou-li ovládáni strachem (zde vnitřním démonem) v komunikaci s ostatními. Kladli také otázku, je-li strach vždy jen škodlivý a obtížný. Nakonec dospěli k odvaze zveřejnit některý ze svých skutečných, osobních strachů. Téma bylo pojaté převážně s nadhledem a vtipnou nadsázkou, ale nebránilo se ani vážnějším tónům.

Z projevu hráčů bylo zřejmé, že šlo skutečně o jejich záležitost, jejich výpověď, která je možná mimo jiné i proto, že fungují jako skupina a že se naučili si důvěřovat.

Inspirativní, ale nelehkou předlohu pro svoji práci si vybral soubor **Zlaťák** (ZUŠ Vrané nad Vltavou, vedoucí Klára Novotná). Volně podle *Lewise Carrolla* připravili inscenaci **Alenka v kraji divů**. Z textu knihy vybrali některé základní situace, které dotvořili po svém. Zpracování nonsensového příběhu slušelo jejich neiluzivní pojetí. Například v roli Alenky se vystříдалa značná část souboru (mimo dívky i jeden chlapec). Byl tak zdůrazněn motiv Alenčinych proměn. Do dění zasahovala svými akcemi i skupinka mladších dětí, která vytvořila třeba zběsilý kolotoč při pádu Alenky do králičí díry nebo záměrný chaos při chystání svačinového stolu. Škoda, že tento princip nebyl využit ještě bohatěji a důsledněji. Dějem se jako červená nit vinulo opakované varování „Střež se Tlachapouda“ a otázka, kdo či co to vlastně je a proč se toho všichni tak obávají. Alenka v závěru toto tajemství rozluštila (ale nebudu zde prozrazovat jak). Děti hrály se zaujetím, které svědčilo o tom, že svému výkladu Alenky rozumějí a stojí si za ním.

Představení **Pojedu na jih!** Dětského souboru **Švandova divadla** (Praha 5, vedoucí Tereza Pušová) začalo vtipně a zajímavě odkazem na jejich loňskou úspěšnou inscenaci **Otto** (o českém vědci O. Wichterlovi), při jejímž hodnocení na přehlídkách se vedle ocenění setkávali i s výtkou, že nejde o jejich téma. Teď se tedy rozhodli pátrat po tom, co by to „jejich téma“ mohlo být. Záhy se ukázalo, že je vlastně žádné společné téma nenapadá. Až si jedna z dívek vzpomněla, že četla hezkou knížku a všichni (i když text neznali) se ji rozhodli zahrát. (Nešlo tedy o téma, ale o námět!) Před diváky se tak začal odvíjet příběh dívky Iny, která nechtěla přiznat před spolužáky z bohatších rodin, že o prázdninách zůstane doma, zatímco oni pojedou do zahraničí. Raději předstírala (i díky sociálním sítím), že si léto v cizině také užívá. V tom jí pomáhal další outsider, který také musel zůstat ve městě, spolužák Vilém. Podvod nakonec vyšel najevo... Vcelku jednoduchý příběh kladl několik závažných otázek, jako například, zda postavení

člověka v kolektivu určuje jeho materiální zázemí, jak těžké je být sám sebou, a také, kdo je a jak se pozná skutečný kamarád. Takže zpětně lze říci, že soubor své téma, které se jich aktuálně dotýká (či může dotýkat) vlastně našel. Jen by bylo dobré to nějak jasněji formulovat.

Skupina menších dětí z **Tanečního studia Light** (při ZUŠ Popelka, Praha 5, vedoucí Lenka Tretiagová) zahrála a zatančila v inscenaci **Nechodte k němu v neděli** podle předlohy *Paula Gruvese* „Pan Cecil Brum a jeho dům“. Jednoduchý příběh o majiteli domu, kterého má jeho příbytek tak rád, že chce chodit všude s ním, si vystačil s minimem slov. Děti hrály s chutí a elánem, s vyváženým poměrem zvládnutých dovedností a dětské autenticity. Nic na tom nezměnilo to, že se musely vyrovnat se značnou komplikací: představitel pana Bruma si zranil vážně nohu, a tak hrál na vozíku. Ale i to dokázaly děti vzít do hry, takže to působilo naprosto přirozeně a nenásilně. Naopak tím celek možná získal další rozměr (motivace domu nespustit svého pána z očí a postarat se o něj).

Na pomezí recitace a divadla stála inscenace **Zlato z metra** souboru **Ty-já-tr-ZUŠŠ** (ZUŠ Šimáčkova, Praha 7, vedoucí Radka Tesárková). Předlohou byla stejnojmenná povídka *Evy Papouškové* situovaná do válečného Londýna, kdy se lidé schovávali před německými nálety v prostorách podzemní dráhy. Spolu s dospělými tam žily i děti – a právě o nich příběh s otevřeným koncem pojednával. Inscenace původně vznikla jako scénické čtení, ale postupem času děti texty odložily. Co ale zůstalo byla výrazná statičnost a literárnost projevu. Zajímavý experiment, který ale zůstal na půl cesty.

Divadlo pro Zličín (Praha 5, vedoucí Dana Svobodová) se představilo s inscenací menších dětí **Rozkmoťdla**, která byla inspirována některými motivy knihy *Miloše Kratochvíla* „Modrý Poťouch“. Ústředním tématem byli naši vnitřní našeptávači – rozkmoťdla, kteří

dokáží ovlivnit lidské chování i vztahy v kolektivu. Má je v sobě každý a důležité je pochopit, že je nemusíme poslouchat. V inscenaci postavám pomohl uvědomit si tuto pravdu vynálezce s dalekohledem, který dokázal tyto personifikované záškodníky zviditelnit a identifikovat. Na scéně proti sobě stály dvě skupiny: temperamentní parta rozkmoťdel, která si svoji roli viditelně užívala a méně výrazná parta dětí, která chystala divadelní představení, činností rozkmoťdel stále narušované. Bylo patrné, že některé ještě málo zkušené děti se pod vlivem trémy a neznámého prostoru cítily poněkud nejisté, což se odrazilo na výsledném dojmu z jinak sympatického představení.

Vážnou notu do přehlídky vnesla inscenace **Říkali mi Leni** souboru starších dívek **Ty-já-tr-Hra-na-ZUŠŠ** (ZUŠ Šimáčkova, Praha 7, vedoucí Radka Tesárková). Stejnojmenná kniha *Zdeňky Bezděkové* s tématem hledání toho, kdo vlastně jsem, kam patřím a nepatřím, se stala již vícekrát předlohou pro divadelní práci různých souborů. Ty-já-tr zvolil osobitý přístup založený na výrazně epizujícím principu, zejména ve ztvárnění postavy samotné Leni, která je vytvořena dvěma hráčkami: Leni jednající a Leni komentující. Toto zdvojení postavy a intenzivní vazba obou dívek na sebe patřilo k nejsilnějším momen-

tům představení. Jednotlivé scény působily až jako jakési diapozitivy, které je třeba připravit a zaostřit, než se rozehrají. To však rozvolňovalo temporytmus celku a trochu oslabovalo jeho emocionální působení. Je ale třeba ocenit velké soustředění a vyrovnané výkony všech hrajících dívek.

Na základě knihy Kláry Smolíkové „*Dalila a výtah bez dveří*“ vznikla inscenace **Výtah bez dveří** souboru **Hrábloti 2** (Divadlo pro Zličín, Praha 5, vedoucí: Dana Svobodová a Karel Tomas). Představení začalo větou: „V tomhle domě bydlí samí divní lidé“ a skončilo větou: „V tomto domě totiž bydlí samí skvělí lidé!“. Mezi těmito dvěma replikami se rozprostíral příběh dívky Dalily, která se s maminkou přestěhovala do nového domu a díky své otevřenosti a zvědavosti se stala prostředníkem k vzájemnému seznámení a spřátelení dosud odcizených nájemníků. Výtah bez dveří (páter noster), který spojuje jednotlivá patra měl být centrem dění – právě zde hrdinka navazuje první kontakty. Ale jevištní realizace ukázala úskalí tohoto řešení. I když soubor jistě věděl, kde se konkrétní situace v domě odehrává, v kterém patře se právě nacházíme a kdo tam žije, pro diváky to nebylo dostatečně zřejmé. Konstrukce výtahu působila staticky a někdy se zdálo, že hráčům spíše překáží než pomáhá. Děj se tříštil na jednotlivé výjevy, roli hrála i určitá herecká rozpačitost v pojetí některých postav, i když energie představitelky hlavní role to vyvažovala.

S dramatizací novely George Orwella *Farma zvířat* se představil soubor **Na zkoušku** (Divadlo Radar, Praha 7, vedoucí: Eliška Toperczerová a Josef Hertv). Skupinu starších dětí na předloze zaujalo jim blízké téma šikany a jejího prorůstání do organismu kolektivu jako analogie k Orwellovu zpodobení vzniku autoritářského a despotického systému. Viděli jsme ještě ne zcela dokončený tvar (premiéru soubor plánoval až na konci dalšího měsíce). A zatímco kostýmy (vestičky s vyobrazením konkrétního zvířete) i scénografie byly hotové a některé hlavní postavy včetně Napoleona výrazně načrtnuty, rezervy byly ještě cítit v herním projevu další části souboru a v dotažení jednotlivých jevištních akcí, aby nezůstalo jen u slov, ale aby fakta byla sdělována i přes výraznější fyzické jednání.

Na pohybové akci byla naopak založena autorská inscenace **Basket** souboru **Jedna báseň** (ZUŠ Jižní Město, Praha 4, vedoucí Eva Hodinová). Žánrový obrázek ze života jednoho dívčího sportovního oddílu, do kterého přijde mladý a zapálený trenér, se odvíjel v rychlém tempu. Velmi dobře vybavení aktéři pracovali se stylizací a nadsázkou, aniž by sklouzávali do šarží. Objevily se i motivy potenciálně konfliktního charakteru, nebyly však dále rozehrávány a celek si zachovával spíše pohodový charakter.

Dystopický román Lois Lowryové „*Dárce*“ zdramatizovala ve spolupráci se souborem **Trpaslík a 7 Sněhurek** (ZUŠ Petřiny, Praha 6) vedoucí Anežka Petrová a inscenace dostala název **Vyvolený**. Poměrně rozsáhlý text předlohy museli tvůrci zjednodušit a osekát, aby se vešli do pro ně udržitelného rozsahu cca 35 minut. Podařilo se jim udržet přehlednou dějovou linii, tak aby se aktéři i diváci v příběhu

orientovali, ale pochopitelně tak vzaly za své i některé důležité motivy, které zasvěceným čtenářům knihy mohly chybět. Děj byl situován do společenství, které bylo zbaveno paměti a silných emocí v zájmu klidu a bezpečí, ale také snadné manipulovatelnosti. Tomuto osudu se vzepřel chlapec Jonas, který byl jako jediný vybrán za příjemce paměti. Když pochopil pravdu o společnosti, v níž žije, nedokázal zůstat nezaújatý a začal jednat, aby situaci zvrátil. Inscenace byla působivá zejména kostýmním řešením (bílé ochranné overaly, masky univerzálních tváří dospělých, hyperbolizované oko členů rady), některými stylizovanými scénami, navozujícími představu neustálého sledování a kontroly a také věrohodným projevem představitel hlavního hrdiny, zejména v závěrečné části, kdy se snaží postarat o maličkého Gabriela, odsouzeného k „vyřazení“.

S humorným nadhledem zobrazil soubor **Kapka** (ZUŠ Libčice nad Vltavou, vedoucí Jaroslav Hejnic) rozpor tak důvěrně známý mnoha „pubertákům“, když uvnitř jsou ještě stále tak trochu dětmi i s jejich zájmy a zálibami, ale navenek cítí potřebu hrát otrlé tvrdáky. Jejich

autorská inscenace dostala název **Lollipopz**. Hrdinky této hříčky se zmítaly mezi touhou jít na koncert své oblíbené dětské skupiny a mezi potřebou nezadat si jak před drsnou partou sprejerek, tak i před sebou vzájemně. Těmto situacím by slušela ještě větší míra stylizace a nadsázky, kterou jinak vnášela do hry zejména postava komentátora, vysvětlujícího divákům výrazy, které dnešní mládež používá, a také zobrazení bláznivého snu o důsledcích nelegálního graffiti ve stylu němé grotesky.

Závěrečné představení souboru **Šicí stroj** (Naše škola, Praha 10, vedoucí Alžběta Rajchlová) nazvané lapidárně **To** přineslo nečekané téma: menstruaci. Dívky se rozhodly vytáhnout na světlo záležitost, o které se obvykle raději moc nemluví a když už, tak je různě opisována, jen aby člověk nemusel TO slovo naplno vyslovit. Tyto dívky to udělaly a udělaly to s neuvěřitelnou grácií a přirozeností, s vážností i humorem. Mapovaly, jak různě tuto problematiku společnost nahlíží (od bible až po reakce pubertálních spolužáků), aby dospěly k vyrovnaní se a přijetí toho, co je vlastně naprosto přirozené a bez čeho by nemohl pokračovat život. Výrazně jim v tom pomáhala práce s výtvarnou symbolikou (bílé kostýmy, červené stužky zapletené ve vlasech, bílá košťata a hlavně hlína jako obraz jiné životodárné materie). Tato inscenace byla nominována k **přímému postupu** na Dětskou scénu ve Svitavách.

Lektorský sbor, který pracoval ve složení Viktorie Čermáková, Tomáš Žizka a Irina Ulrychová, dále navrhl do širšího výběru inscenace **Nechodte k němu v neděli** (Taneční studio Light), **Basket** (Jedna báseň), **Vyvolený** (Trpaslík a 7 Sněhurek), **Říkali mi Leni** (Ty-já-tr-Hra-na) a **Pod maskou strachu** (Radši nic).

Irina Ulrychová

STŘEDOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ
KUTNÁ HORA, 28.–29. 4. 2025
KNIHOVNA

Letošní krajské kolo dětské scény podruhé zavítalo do před nedáv-
nem zrekonstruované budovy bývalé měšťanské, posléze chlapecké,
a nakonec pomocné školy, dnes kutnohorské městské knihovny.
V jejím přednáškovém sále s neopominutelným zázemím výtečné kni-
hovní kavárny našli ve dvou dnech útočiště recitátoři se svým peda-
gogickým doprovodem a rodiči z celých středních Čech i porotkyně
a porotci. Ve velkém počtu (v každé kategorii vyjma čtvrté kolem 25
vystoupení) se sešli nejen mladí interpreti, ale i ti, kteří stojí „na druhé
straně barikády“ – v prvním dni si 1. a 4. věkovou kategorií vyslechli
Klára Friedlová, Iveta Grmelová a Alexander Koukol, zatímco den poté
v porotě obě dámy vystřídali Miroslav Štrobil a Jiří Suk. Hlasovou roz-
cvičku měla oba dny Veronika Olejníková.

A nyní popořádku k jednotlivým kategoriím tak, jak šly v obou
dnech za sebou.

V **první nepostupové kategorii** jsme si vyslechli 24 recitujících.
Nemálo z nich si na svou věkovou úroveň vybralo poměrně náročné
texty, s touto výzvou se přitom dokázali popasovat velmi zdatně jak
po technické stránce (dobrá výslovnost, schopnost udržet kontakt
s divákem), tak i po stránce výrazové (velmi dobré porozumění před-
nášeným textům, odlišení postav v dialogu i role vypravěče). Pokud se
vyskytly nedostatky v těchto dvou oblastech, lze je přičíst především
tomu, že začínající interpreti ještě nemají dostatek zkušeností, případ-
ně jim schází poučené pedagogické vedení. Většinu výkonů uškodilo
především rychlé tempo a spěch – recitátoři nastupovali na pódium
ve velkém spěchu a nenechávali pak ani dostatek času na to, aby text
stačil tzv. doznít.

Kromě několika čestných uznání si cenu odnesla **Emma Marklo-
vá** (ZŠ Všetaty), která si vypravěčsky velmi dobře poradila s předlohou
Jiřího Žáčka Myš a kočka vázanou ve verších. Dále **Karel Moulík**
(ZŠ Slapy) zásluhou svého uvolněného přednesu *Fryntova Nosorož-
ce* a **Alžběta Uherová** (ZUŠ Neratovice) pro její schopnost udržet
kontakt s divákem a vygradovat *Vrzavou pohádku od Daisy Mrázkové*
k dobře pojaté pointě.

Ze **čtvrté kategorie** postoupila do Svitav **Alžběta Martínková**
(ZUŠ Říčany) s básněmi *Jana Kašpara Puberta* a *Dospívání*, na
kterých prokázala svou schopnost výborné práce s veršem a s pauzami.
Především nás ale zaujal osobní zájem o sdílenou myšlenku a zároveň
vypravěčský nadhled s přiměřenou mírou sebeironie. Druhou oceně-
nou byla šikovná vypravěčka **Anežka Staňková** (ZŠ Třebotov). Do
Čapkova apokryfního příběhu o Ježíšově narození s názvem *Svatá
noc* nás uměla od počátku uváhnout a tento tah udržela až do dobře
vypointovaného závěru. Není pro ni problém od sebe hlasově i výra-
zově odlišit postavy, umí je díky tomu dobře charakterizovat a v prů-
běhu vyprávění vybudovat, aniž by je musela „zahrát“ nebo karikovat.
Kromě postupových cen jsme rozdělili mezi dvacet vystupujících také
čtyři čestná uznání, a to **Matěji Humlovi** (ZŠ Žebrák), **Lesaně Luně
Melišové** (ZUŠ Vrané), **Jonáši Pechovi** (DDM Ostrov Slaný) a **Jaku-
bu Ryšánkovi** (ZUŠ Český Brod).

Obecně si interpreti čtvrté kategorie vybrali obsahově náročné
texty, zejména na téma generačních niterých a sociálních výpovědí,
jejichž obsah ale kvůli náročnosti úkolu nedokázali mnohdy naplnit.
Překážkou jim v tom podobně jako v případě ostatních věkových
kategorií byly například nešikovně zvolený úryvek či strategie, se
kterou k výběru textu přistupovali – při závěrečné diskusi s recitátory
vyplývalo, že je zaujala např. konkrétní emoce na několika řádcích
než sdělení textu jako celku. Ve výsledku nebyli schopni jít po smyslu

sdělení, které vybraný text obsahuje, nevydaří se jim proto vystihnout
jeho pointu, pokládají na slova zbytečné důrazy apod.

Druhý den přehlídky zahájila **druhá kategorie**, která nabídla
velmi kvalitní výkony. Takřka všech 24 recitátorů ukázalo, že disponují
v nemalé míře talentem pro disciplínu uměleckého přednesu. V pří-
padě méně zdařilých výstupů je proto třeba apelovat především na ty,
kteří recitátory připravovali, aby nepodcenili kvalitu vybíraných textů
a společně pak s recitátory pracovali na pochopení významu myšlenek
v příbězích, které publiku předkládají. Bylo obtížné vybrat ty, kteří
vyčnívali z průměru kvalitních přednesů, jež jsme slyšeli.

Čestná uznání poroty si nakonec odnesly **Eliška Částková** (ZUŠ
Neratovice), **Nina Novotná** (ZŠ Počápy) a **Valentina Šimlová** (Open
Gate Babice). Pro **postup na celostátní přehlídku** jsme nakonec
vybrali dvě dívky: **Tereza Mamulová** (ZŠ Třebotov) nám přirozeně
přednesla *Myši pohádku s dobrým koncem Jana Ledeckého*, kte-
rou vědomě dovedla k poučnému závěru. Spolu s ní se do Svitav nomi-
novala i **Sofie Kolenčíková** (ZŠ Slaný), která po formální i obsahové
stránce zcela naplnila možnosti, které jí poskytla veršovaná *Rada pro
setkání s příšerou* od **Daniely Fišerové**. K postupu jsme navíc do-
poručili také **Alici Boráňovou** (2. ZŠ Rakovník). Výtečná vypravěčka
s přirozenou gestikulací se představila v epizodě ze školních lavic od
Stanislava Urbánka s názvem *Přestávka*.

S větší mírou se projevil problém s pochopením literární předlohy,
který byl příčinou dalších nedostatků, v 25 vystoupeních **třetí věkové
kategorie**. Protože se recitující nemohli opřít o porozumění své před-
loze, v důsledku buď zvýraznili každou emoci, aniž by takový důraz
dával v kontextu smysl, nebo naopak někteří svůj výstup jen povrchně
přeříkali. Příčinu, na kterou se často zavedla řeč v rozborovém semi-
náři s recitátory i jejich pedagogickým doprovodem, jsme viděli opět
v neadekvátním výběru literatury. Mrzelo nás, že si interpret k pro něj
neosobnímu textu nemůže najít vztah.

Oceněných přesto nebylo málo. Čestná uznání získali **Anna Ho-
ráková** (ZUŠ Říčany), **Šimon Krutiš** (Gymnázium Jana Palacha Měl-
ník), **Veronika Neumannová** (ZUŠ Poděbrady) a **Olivie Skálová** (ZŠ
Mnichovice). Na cestu do Svitav se nakonec vydal zkušený **Ondřej
Palán** (ZŠ Třebotov) se *Silversteinovým Pinochiem*, který si umně
poradil s citoslovci po způsobu refrénu, i když při koncentraci na
jeho formální zvládnutí se občas vytrácela příběhová linka. Postup si
zasloužil také **Ondřej Rebec** (ZŠ Malešev), kterému k autentickému
vyprávění úryvku z *Kratochvílových Klofáků* překáželo jen příliš
rychlé tempo.

Závěrem musím milerád poděkovat pořadatelce středočeské kraj-
ské přehlídky, paní Lence Frankovicové, která oba dny opět skvěle za-
štitila po všech organizačních stránkách a tím dopřála porotcům i re-
citátorům a jejich divákům ideální podmínky pro krásné a inspirativní
setkání s mluveným slovem. Čtenářům tohoto zpravodaje na celostátní
přehlídce nezbývá než popřát, aby odjížděli ze Svitav ve stejně dobré
náladě jako my z Kutné Hory.

Alexander Koukol

JIHOČESKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ ČESKÉ BUDĚJOVICE, 1. 4. 2025

Z jihočeské krajské recitační přehlídky v Českých Budějovicích bohužel žádný článek nevznikl. Může za to hlavně jedna e-mailová zpráva, která spadla do spamu. Každopádně je třeba poděkovat EDU centru A3D Jihočeského divadla v čele s jeho šéfem Vítem Piskalou, které se organizace obětavě ujal ve chvíli, kdy přehlídce hrozil zánik.

Nabízíme alespoň základní přehled.

Lektorský sbor pracoval ve složení Tereza Lexová, Dan Kranich a Jakub Doubrava.

Z **druhé kategorie** do Svitav postoupil **Filip Kubák** ze ZŠ F. Pišingera Trhové Sviny s textem *Zdeňka Svěráka: Tatínku, ta se ti povedla*.

Třetí kategorii bude ve Svitavách zastupovat Josef Čarek ze ZŠ Za Nádražím Český Krumlov (*Miloš Kratochvíl: Brejle nebo svěrací kazajku*) a Marie Pechová z Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře (*František nepil: Pět báječných strýčků*).

Ze **čtvrté kategorie** do celostátního kola recitační přehlídky Dětská scéna postoupili Beata Brandová ze ZŠ Dukelská Strakonice (*Roald Dahl: Bruce Bahnil*) a Michael Kajnar z Gymnázia J. V. Jirsíka v Českých Budějovicích (*Lawrence Ferlinghetti: Svět je báječné místo*).
redakce

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA BECHYŇSKÉ JARO, 11.–12. 4. KULTURNÍ STŘEDISKO MĚSTA BECHYNĚ

Jihočeská krajská přehlídka, která se letos konala v pátek a v sobotu 11.–12. dubna, byla z velké části ve znamení **jindřichohradecké ZUŠ Vítězslava Nováka**. Dvě skupiny přivezl do Bechyně František Oplatek, dvě Věra Lánová a jeden Vojtěch Maděryč. Ani letos tu nechyběly

dva soubory Jany Wertigové a budějovický Šramotík Elišky Sassmanové. A úplně poprvé se tu představila se svým souborem Nadě Míková, která začala učit na bechyňské ZUŠ.

Na představeních, pod nimiž je jako vedoucí podepsán **František Oplatek**, bylo vidět, že členové obou jeho souborů disponují divadelními dovednostmi.

Třináct a tři čtvrtě je nápaditě zpracování několika epizod ze známého románu Sue Townsendarové *Tajný deník Adriana Molea*. Inscenace je sledem vtipně rozehrávaných obrazů, v nichž členové souboru tvoří jak postavy, tak prostředí nebo věci (např. kolo). Ústředním scénografickým prvkem je klavír, který je v inscenaci funkčně

využíván nejen jako hudební nástroj. Členové souboru jsou většinou dobře vybavení, reagují na sebe a svou energii přenášejí na publikum. Jistou výjimkou je chlapec, který hraje Adriana. Ten drží i ve všech komických situacích vážnou tvář, což na jedné straně zvyšuje jejich komické vyznění, ale někdy působí jeho projev až příliš upjatě. Lektorský sbor diskutoval s vedoucím o tom, že inscenace jaksi samozřejmě počítá s tím, že divák ví, že jde o zápisky z deníku. To však není nikde explicitně nastoleno ani naznačeno (např. uváděním dat), dokonce ani v titulu, a tak ten, kdo román nezná, by mohl inscenaci vnímat „jen“ jako sérii obrazů, které jsou Adrianem vyprávěny a komentovány. V diskusi zaznělo, že zvýraznění toho, že jde o zápisky z deníku, by možná pomohlo také chlapci, který hraje Adriana v jeho projevu. V každém případě jde však o velmi zdařilou inscenaci, a tak ji lektorský sbor doporučil **k přímému postupu na celostátní přehlídku** do Svitav.

Druhou inscenací, kterou František Oplatek prezentoval v Bechyni, bylo **Bludiště**, dnes už klasická hra *Ladislava Smočka* ze 60. let 20. století. Pedagogickým záměrem vedoucího bylo zkusit si se staršími dětmi interpretační divadlo. I když i členové této skupiny mají nemalé divadelní dovednosti, souboj se specifickým černým humorem Ladislava Smočka byl nad jejich síly. Sympatické však bylo, že se soubor v tomto šedesát let starém textu snažil najít své téma.

3. ročník LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce si pod vedením **Věry Lánové** pohrával s vynikající knihou *Josefa Hiršala a Jiřího Koláře Paleček krále Jiřího*. Jejich inscenace, pojmenovaná stejně jako předloha, zpracovává několik anekdotických epizod bratra Palečka. V některých problematice divadelní nápad, ale většina epizod je spíše nahozena a nejsou zatím vždy přehledné. Hnědé látky v různých odstínech dobře fungují jako kostýmy, jako rekvizity se však moc neosvědčují. Inscenace je zatím ve stadiu rozpracovanosti, ale už teď je vidět, že je na čem stavět a co dotahovat.

Podstatně složitější úkol si zvolila druhá skupina **Věry Lánové**, **6. ročník LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce**, když sáhla po problematice knize *Spící město Martina Vopěnky*. Členy souboru na ní zaujalo jednak to, že je to dystopie, jednak to, že obsahuje napínavý děj. Vopěnkova dystopie je však hodně křečovitá a děj víc než krkolomný. Soubor udělal dobře, že si z knihy vytáhl linku nejmladšího sourozence Samuela – proto inscenaci pojmenoval **Spící město – Samuel** – a dramatisaci postavil na sledování jeho únosu, útěku a záchranu. (Je příznačné, že dramatisace rezignovala na zprostředkování základní

situace – toho, že všichni dospělí, kteří mají děti, usnuli, – protože by to inscenaci znepřehlednilo. Tím ale celý příběh visí jaksi ve vzduchoprázdnu.) Základní linie, Samuelovy epizody, je v inscenaci nesena jen hlasem z reproduktoru, zatímco na jevišti se rozehrávají situace jeho sourozenců, kteří se ho snaží zachránit. Protože však sourozenci nejsou nijak konkretizováni, jejich figury zůstávají spíše v obecné rovině jako typy, děti mají malou šanci mezi nimi vytvářet vztahy a postavy uvěřitelně hrát.

5. ročník LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce, s kterým pracuje **Vojtěch Maděryč**, pracuje na autorské inscenaci *Spokojený život?*, která konfrontuje floskulovitý výklad o tom, co je to spokojený život a jak se má projevat, vygenerovaný umělou inteligencí, s drobnými situacemi nebo jen miniaturními momentkami z reálného života (ranní shon v běžné rodině, škola, zaměstnání, obchod, oslava narozenin...). Soubor, který na jevišti působí přirozeně a zvládá i ironii, je zjevně zaujat tématem. Ale tvar, který jsme viděli v Bechyni, je zatím hodně rozpracovaným materiálem, který bude potřeba zpřehlednit a také rytmizovat.

Autorská inscenace *Dívčí škola* souboru **Alfy neví ZUŠ z Borovan** vznikala pod vedením **Jany Wertigové**. Záměrem souboru bylo hrát o vztazích v dívčí skupině. Bohužel však není jasné, proč se příběh odehrává v anglické škole a do jaké doby je vlastně situován. Problémem inscenace je už to, že se odvíjí od velmi obecného, málo konkretizovaného příběhu stále stejně smutné, až popuzené dívky Molly, aniž se dozvíme, co je důvodem nebo spouštěčem její otrávenosti. Inscenace o konfliktech Molly s jejími spolužačkami je zavalená spoustou slov, to podstatné se často odehrává za scénou, místo dramatického jednání vidíme na jevišti častěji jen přicházení a odcházení. Sympatické je, že se soubor pokusil o vytvoření vlastního příběhu, ale myslím, že pro získávání dalších divadelních zkušeností by bylo výhodnější, kdyby si příště zvolil nějakou kvalitní předlohu, o kterou by se mohl opřít.

Přesvědčivější bylo představení druhého souboru **Jany Wertigové** *Až z toho mrazí... anebo proč nás to láká?!* Skupina si říká *To se ti nezdá* a pracuje v **Českých Budějovicích**. Její autorská inscenace vychází vstříc zájmu dětí o záhady a tajemné příběhy. Čtyři příběhy, někdy vlastně jen momentky založené na zážitcích tajemna

nebo podivná, jsou poněkud rozpačité a mnohomluvně uváděny (a někdy i zbytečně vysvětlovány) dvěma vypravěčkami/komentátorkami, které jsou pojmenovány *Záhady*. První scéna má zobrazovat hororový sen, v němž na chlapce útočí jeho oživlé hračky. Zatím je ale jen nahozena a nepříliš nápaditě rozehrávána, takže sen nepůsobí nijak přízračně nebo dokonce hrůzostrašně. Druhá epizoda je nejzdařilejší: Příběh o ztracených dětech, které se zjevují jako tajemná hrozba (skupinu dětí, které se s nimi setkají, tyto fantomy dětí „zaklejou“ do miniaturního skleněného domku), nápaditě využívá zpomalený pohyb, štronza a světlo. Ocenit je třeba to, že se dětem v tomto příběhu daří jednatým vyhrát různé prostory (exteriér vs. malý uzavřený prostor ve skleněném domě) a vytvořit atmosféru nevysvětlitelného tajemna. V třetí epizodě je hlavní hrdinkou divně působící dívka Johana, žijící jen s otcem, které náhle (?) ožije její hračka a sta-

ne se jejím našeptávačem na principu hry vadí-nevadí. Animovaný plyšák však nepůsobí příliš přesvědčivě, a tak příběhu chybí jakákoliv přízračnost nebo tajemnost. Navíc je to příběh poněkud nepřehledný a jeho pochopení nepomáhá ani to, že není nijak motivované, proč je hlavní hrdinka divná a ke všem se chová odměřeně, nebo dokonce nepřátelsky. Poslední scéna není vlastně situací, ale spíše na jevišti demonstrováním principem hry založené na tom, kdo poslední zhasne svíčku. Budějovická inscenace je sice zajímavá svým námětem a některými scénickými nápady, ale je potřeba na jejím tvaru ještě zapracovat. Pro její potenciál ji tak lektorský sbor **doporučil na celostátní přehlídku ve Svitavách do širšího výběru**.

Soubor **Šramotík**, který pracuje pod **PO České Budějovice** a který vede **Eliška Sassmannová**, se i letos pokusil o autorskou inscenaci. Nazval ji *Spolu nebo bez sebe* a snažil se tak už titulem (i když trochu neobratně formulovaným) postihnout téma, o které členům souboru jde: hrát o tom, že je důležité si pomáhat a spolehnout se na kamarády. Skupina dětí řeší, kam by se kdo z nich chtěl vydat na prázdniny. Díky tomu, že najdou kouzelnou knihu (čirou

náhodou!), se na všechna místa, o kterých mluvili (les, Tatry, moře, zahrada), dostanou. Potíž je v tom, že se na těchto místech vlastně nic dramatického neuděje, jen se zkonstatuje, co je tam pěkného a co tam chybí, a tak se avizované téma nerealizuje akcí, ale jen se deklaruje. Představení *Šramotíku* však zaujalo živým projevem čtyř hrajících dětí, které projevily smysl pro vkusný humor.

Poprvé se na bechyňské krajské přehlídce představila **Naďa Míková**, nová učitelka **LDO bechyňské ZUŠ Václava Pichla**. Pro své žáky si vybrala úryvky z *Exupéryho Malého prince* a svou inscenaci pojmenovala *Náš Malý princ*. Úvod se známým dialogem „Nakresli mi beránka...“, který říkají všichni členové souboru, naznačoval, že půjde opravdu o to, co si z témat a obrazů ze známé knížky děti vybraly a co je zaujalo. Pak jsme však byly svědky jen odříkávání, až mechanického deklamování textu, doprovázeného popisnými ilustracemi (kdykoliv se mluví o planetách, objevují se na jevišti balónky, baobaby se na jevišti opravdu „jako“ okopávají, liška má realistická ouška atp.), které jdou zcela proti poetičnosti *Exupéryho* textu.

Přehlídka byla tradičně výborně zorganizovaná Kulturním střediskem města Bechyně a jeho pracovnice **Petra Šulcová** byla i letos dobrou duší celého Jara. Porota bechyňské krajské přehlídky pracovala ve složení: **Jaroslav Dejl**, **Jakub Hulák** a **Jaroslav Provazník**. A zcela poprvé se na Jaru konaly také dílny pro členy souborů, které tu vedla **Lenka Janyšová**.

Jaroslav Provazník

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ HORŠOVSKÝ TÝN, 22. 4. 2025 KINO A MĚSTSKÉ KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ

Letošní krajské kolo recitace v Plzeňském kraji, které se uskutečnilo v Horšovském Týně 22. dubna 2025, se opět vydařilo. Organizace přehlídky byla velmi přátelská a vstřícná, což přispělo k vytvoření příjemné atmosféry, která panovala po celý den. Recitátoři i jejich doprovod měli k dispozici zázemí místního kina a místního kulturního zařízení. Nedílnou součástí přehlídky byly rozmlouvací a rozehrávající dílny, které zajistily, že všichni recitátoři byli připraveni na svá vystoupení. Příjemná atmosféra byla podpořena i tím, že celý den probíhal bez přílišného důrazu na soutěživost, což umožnilo recitátorům plně se soustředit na své výkony.

Úroveň v první kategorii byla mimořádně vysoká a překvapila nás všechny svou kvalitou. Děti z této kategorie byly ve svých výkonech přirozené a měly výrazný vztah k textům, což zaručilo silná a emotivní vystoupení, která zaujala nejen lektorský sbor, ale i diváky. Výkony v druhé kategorii, ačkoliv i zde byla úroveň velmi dobrá, vykazovaly určité rozdíly ve zkušenostech s interpretací textu. Recitátoři z obou věkových kategorií předvedli výkony, které si zaslouží uznání.

V 1. kategorii se letos představili tito recitátoři: **Adriana Čmolíková** si zasloužila ocenění za dramaturgický výběr textu *Ukolébavka* od *Daniely Fischerové*, kde se jí povedlo sdělit příběh, oslovila diváky hezkou prací s verši a svou chutí vyprávět divákům. **Albert Baumgartner**, který recitoval *Ódu na lelky* od *Emanuela Frynty*, zaujal snahou o komunikaci s diváky a kultivovaným projevem, i když některá jeho gesta byla zbytečně popisná. **Alžběta Kodyšová** s textem *Čarodějný mlýnek* od *Jiřího Žáčka* sice svůj přednes trochu úspěšala, přesto ale bylo patrné, že textu rozumí a baví ji ho vyprávět. **Anna Kramlová**, která recitovala báseň *Tichošlápek* od *Aleny Müllerové*, si vysloužila ocenění za svou interpretaci. Její přednes měl výbornou výstavbu a perfektně jí vyšlo podání vtipu a pointy. Při neformálním hodnocení by to byla právě Anička, kterou by lektorský sbor vybral na celostátní přehlídku. **Barbora Hanzelínová**, která zvolila text *Jak pejsek nakupoval* od *Zdeňky Martínka*, se dobře vyrovnala s delším textem, její výkon by zasloužil ještě víc se soustředit na výstavbu přednesu. **Emma Emmons** dokázala s nepříliš kvalitním textem *Oči a brýle* od *Jiřího Žáčka* oslovit publikum svým nadhledem, pochopením a přesvědčivým projevem. To jí vyneslo ocenění lektorského sboru za interpretační převýšení autora. **Isabela Nuñez Bolívar** se popasovala velmi dobře s textem *Kouzelné brýle* od *Zuzany Pospíšilové*, i když text nebyl ideálně zkrácen a upraven. Její interpretace byla i přesto přesvědčivá a solidní. **Jitka Pouchová**, která recitovala báseň *A. A. Milneho Schovávaná*, získala ocenění za přesvědčivý projev. Text je trochu složitější, ale Jitka ho předala s přehledem, protože si našla v textu jednoduchou linku příběhu a vtip. **Konrad Liehmann**, který přednášel text *Oříšek* od *Hany Doskočilové*, byl z počátku značně nervózní, což ovlivnilo jeho výkon. Postupně však získával větší jistotu, a tak se Konradovi podařilo získat si pozornost posluchačů. **Marek Staněk**, který recitoval text *Ilji Hurníka Jak vrabci cestovali*, si svým výkonem zasloužil ocenění lektorského sboru za zaujetí textem. Komunikace s diváky a jeho schopnost předat radost z textu posluchačům byly hlavními přednostmi jeho výkonu. **Rozálie Dubníčková**, jež se rozhodla pro text *Monika, co chtěla poníka* od *Shela Silversteina*, s úctou zvládla text určený starším a zkušenějším recitátorům. Z jejího projevu však bylo jasné, proč si tento text vybrala a čím jí je blízký. Výstavba přednesu měla (zcela pochopitelně) své rezervy. **Tereza Jančovičová** s textem *Ptáček Jiřík* od *Boženy Šimkové* sice ne vždy předala

text ve své plné šíři, ale její pokus o vyprávění byl upřímný a autentický. **Tereza Nováková**, která recitovala *Oříšek* od *Hany Doskočilové*, si vysloužila ocenění lektorského sboru za svou interpretaci. Kdyby 1. kategorie postupovala na národní přehlídku, byla by to právě ona, koho by lektorský sbor vybral.

V 2. kategorii jsme vyslechli tyto přednesy: **Aneta Baumgartlová**, která recitovala *Povídavou rybičku Jiřího Kahouna*, si vysloužila postup na celostátní přehlídku ve Svitavách. Aneta prokázala výborný vztah k textu, což se projevilo v její energii a autentičnosti, které dokázala přenést na diváky a vyvolat jejich zájem o příběh. **Barbora Kadlecová**, která přednášela text *Inkoust a křída* od *Jana Brzechwy*, velmi dobře porozuměla textu. Využívala autentická gesta. Víc pozornosti by si zasloužila ještě práce na výstavbě textu, aby pointa vyzněla přesvědčivěji. **Daniel Pešek** s textem *Zajíc a želva* od *Ellie Woollardové* se s dlouhým textem chvílemi dost potýkal. Některé části recitoval automaticky, ač bylo patrné, že textu rozumí a předává svůj názor na přístup postav k závodu. **Emma Škardová**, která recitovala *Baladu o Karlu IV.* od *Jana Nerudy*, si rovněž zajistila postup na celostátní přehlídku ve Svitavách. Emma dokázala nejen perfektně komunikovat s publikem, ale také vystihnout klíčové momenty textu. Její verbální projev a celková přítomnost na scéně zanechaly silný dojem. **Johana Stachová**, jež recitovala *Z deníku kocoura Modroočka* od *Josefa Koláře*, pracovala s textem, který nenabízel silné téma. To ovlivnilo celkový dojem z jejího přednesu i přesto, že si dokázala udržet nadhled a dobře komunikovala s diváky. Text bohužel neposkytoval žádné silné sdělení. **Josef Tejč**, který pracoval s textem *Herci* od *Ilji Hurníka*, byl vysoce hodnocen v divácké anketě. Josef dokázal předat publiku svou radost z textu, kterým se dobře bavil. Z pohledu lektorského sboru bylo v jeho projevu až příliš tenze v těle i v hlase. **Magdaléna Krabcová** s *Dobrodružstvím Billa Madlafouska* od *Davida Laňky* se sice potýkala s omezeným potenciálem textu, ale i přesto jej předvedla s humorem a dokázala ho vypointovat. Nicméně práce na výstavbě textu měla své rezervy. **Markéta Nágrová** recitovala báseň *Kocourek* od *Josefa Kainara*. Báseň má několik tematických vrstev. Předat publiku vrstevnatost této básně v plném rozsahu je pro recitátory v II. kategorii příliš náročný úkol. Přesto bylo patrné, že je jí text blízký a v těchto pasážích byl její projev velmi silný. **Matěj Křelovec**, jenž zvolil text *Líný strakapoud* od *Hany Doskočilové*, skvěle porozuměl textu a dobře vystavěl přímou řeč. Z počátku byla u Matěje patrná nervozita, ale postupem času nabíral více a více jistoty a závěrečná pointa se Matějovi vydařila. **Lucie Doležalová**, která pracovala s textem *Ledová obluda* od *Davida Walliamse*, byla oceněna lektorským sborem za schopnost najít vztah k textu. Lucie dokázala všechny přesvědčit o tom, že s textem velmi souzní. Škoda jen, že se jí nepodařilo text lépe vystavět, takto na nás od začátku až do konce padala tíha a chvílemi, když to text vyžadoval, nezbývalo Lucii než si pomoci přílišným tlakem na hlas. Výkon **Sofie Haisové**, jež recitovala text *Jiřího Žáčka O medvídkovi Pú*, byl bohužel příliš zatížen kvalitativními nedostatky textu. Přesto nás Sofie přesvědčila o svých recitátorských přednostech. **Tereza Kořínková**, která zvolila text *Jiřího Kahouna Povídavá rybička*, se dobře vypořádala s vyprávěním příběhu o rybičce. Pro ještě lepší divácký zážitek by bylo

dobré, kdyby se Tereze podařilo lépe odlišit jednotlivé přímé řeči a vypravěčský part. **Viktorie Hanzlíková**, která recitovala báseň *Stráší tam* od Shela Silversteina, měla problém s výstavbou textu a s prací s veršem. Přesto bylo z jejího výkonu patrné, že textu rozumí a má v něm svá oblíbená místa, která v ní rezonují. Žaneta Havlová, která se rozhodla pro text *Samá voda* od Jiřího Havla, byla oceněna lektory za přirozený projev. Žaneta dokázala text předat divákům, kteří se mohli při jejím přednesu dobře bavit, porozumět vtipu a hříčce s jazykem, který text nabízí.

Lektorský sbor pro I. a II. kategorii pracoval ve složení Lenka Čurdová, Věra Lánová a Vojta Maděryč.

Vojta Maděryč

Ve **3. věkové kategorii** vystoupilo 14 recitátorů se třemi básněmi a jedenácti prózami. Své recitátorské kvality opět po roce potvrdil loňský laureát (tehdy ve 2. kategorii) **Adam Hejzek**. Apokryfní text **Daniely Fischerové Tetovač přednesl se zaujetím a živou představou, v kontaktu s diváky, se smyslem pro napětí a citlivé vystižení dialogu. K postupu na celostátní přehlídce** doporučil lektorský sbor ve složení: Jiřina Lhotská, Jaroslav Provazník a Jakub Hulák také **Klárku Svobodovou**, která zaujala klidným, soustředěným a působivým přednesem úryvku z knihy *A každé ráno je cesta domů delší a delší* švédského autora **Fredrika Backmana**.

Ocenění „za výborné vyprávění“ si z Horšovského Týna odvezly **Isabella Johannah Stirczula** za zaujatý a živý přednes prózy *Miloše Macourka Žlutá bunda* a **Růžena Janochová** za energickou a přesvědčivou „pubertáckou“ výpověď v úryvku z knihy *Zápisky Georgie Nicolsonové* britské autorky *Louise Rennisonové*. Ocenění „za recitátorské dovednosti“ získala **Emma Hanzlíková**, která se projevila v rámci své kategorie jako jedna z nejšikovnějších a překvapila technicky vynikajícím zvládnutím textu. Bohužel šlo ale o *Pavoučici* – jeden z monologů ze sbírky *Kateřiny Lužné*, které bohužel recitátorům nedávají velkou šanci k interpretaci.

Ještě větší koncentraci pozoruhodných vystoupení nabídla **4. věkové kategorie**. Vystoupilo v ní 11 recitátorů. Mezi nimi „zazářil“ **Matěj Vejvoda**, který přirozeně, ale s velkým nadhledem a citem pro humor a absurditu textu převyprávěl povídku *Jiřího Suchého Nemilá příhoda*. Jemným lyrickým a meditativním přednesem úvodní části povídky *Karla Čapka Šlépěje* (z Povídek z jedné kapsy) nakonec lektory přesvědčila také **Adéla Němečková**. Ke dvěma postupujícím přibyla ještě jako náhradnice **Adéla Krejčí**, mimořádně šikovná recitátorka, která s přesností, živou představivostí a velkým potěšením převyprávěla pohádkový příběh *Šotek Ztracená Daniely Zbytovské*, jehož literární kvalitu tak násobně převýšila. Oceněna byla diplomem za vynikající přednes.

Ocenění za přirozený přednes si z přehlídky odvezly **Eliška Havlová** se suverénním přednesem textu *Barbory Šťastné Dvacet způsobů, jak se cítit blbě*, a **Zuzana Pecharová** s příjemně věcným přednesem *tragicky laděné montáže z knihy Alice Kuipersové Život na lednici*. Ocenění za citlivý přednes básně *Balada M. J. Lermontova* získala **Silvie Kramerová**. **Marie Ježková** dostala ocenění za práci s textem *Mariana Pally Chaos a interpretace básní*.

Paralelní vystoupení mladších a starších kategorií se organizátorům podařilo synchronizovat tak, že se nakonec všichni sešli na společném slavnostním vyhlášení. Slova díky platila nejen recitátorům a jejich pedagogům, ale také sponzorům (např. místní Hotel Gurmán) i samotnému Horšovskému Týnu, který přehlídce bezplatně poskytuje prostory Kina a Kulturního zařízení. A sluší se připomenout, že o celou akci obětavě a výborně pečují ZUŠ Staňkov, konkrétně učitelka LDO Jitka Pluháčková, s podporou a pomocí ředitelky ZUŠ Ivy Zahořové.

Jakub Hulák

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA STŘÍBRO, TARTAS, 11.–13. 4. 2025

Západočeské město Stříbro na konci dubna spolu se sluncem zaplavily dvě stovky divadelníků z Plzeňského kraje. Město ožilo tradiční regionální postupovou přehlídkou dětských dramatických aktivit s postupem na Dětskou scénu 2025 do Svitav – Dětským divadelním TARTASEm.

Přehlídkový cyklus Na hranici

Plzeňské centrum pro kulturní a vzdělávací projekty JOHAN už od roku 1998 garantuje podstatnou část postupových přehlídek v Plzeňském kraji. Každoročně se na různých místech regionu a především na domácí „johanské“ scéně v Plzni – otevřeném kulturním prostoru Moving Station – koná rozsáhlá přehlídkový kolotoč pod názvem Na hranici. Nezisková organizace, zapsaný ústav JOHAN, prostřednictvím svého Dramacentra pečuje díky prostředkům z města Plzně, Klatov, Sušice, Stříbra, Plzeňského kraje i Ministerstva kultury a organizace NIPOS-Artama o tento každoročně celorepublikově unikátní cyklus postupových přehlídek. Nejde jen o samotné přehlídky (pět přehlídek regionálních a pět přehlídek oblastních). Celý projekt Na hranici sestává z kompletní organizace oblastních a regionálních výběrů, odborné pomoci tvůrcům a tvůrčím kolektivům, která zahrnuje dramaturgické konzultace, režijní a produkční spolupráci a podporu, ale i sdílení a přípravu odpovídajících prostor, techniky i dalšího inventáře.

Cyklus přehlídek posíláme zakončujeme Laureátskými večery v čase Týdne pro kreativní vzdělávání. Na tomto místě je třeba také uvést, že garantkami celého velmi členitého projektu a produkčními celého cyklu Na hranici jsou Eva Gažáková a Petra Šrutová. Tato tvůrčí dvojice je zodpovědná za to, že proběhly v radostné atmosféře a staly se opravdovým místem sdílení, inspirace a reflexe divadelní tvorby. Byly přehlídkami amatérské tvorby v tom nejlepší smyslu – prezentováno bylo amatérské umění, které nikomu neslouží a vzniká pouze z touhy divadelně artikulovat nejrůznější příběhy a témata. Vizuální podobu celému přehlídkovému cyklu dává pravidelně Hana Stonová Pránčlová, letos se inspirovala propojovacím mottem ročníku: *Divadlo je labyrint světa a ráj srdce*.

Místo tvoří přehlídku

Dětský divadelní Tartas, který letos ve Stříbře proběhl o víkendu 11.–13. dubna, byl pětadvacátou regionální postupovou přehlídkou dětského divadla pro Plzeňský kraj, kterou JOHAN uspořádal. Po přehlídkách ve Staňkově, Chotěšově, a Dobřanech se v loňském vrátila opět do Stříbra, příjemného historického města nad řekou Mží. Město nabízí celému „tartasimu cirkusu“ vlnivé zázemí ve škole, centru volného času a kulturním centru, v jehož kině Slávia (bohužel kvalitní divadelní sál je zatím v nedohlednu) se i díky velkému nasazení technického týmu z Moving Station přehlídka koná. Klidná atmosféra a přehledné klidné město, dobrá školní jídelna, ale i podpora městského vedení (starosta Stříbra přehlídku osobně otevřel a náměstek pro školství a kulturu předával ocenění na konci festivalu) nabízí celé

přehlídce dobré zázemí. Přátelské přijetí přehlídky i letos na zahájení korunoval společný průvod účastníků v maskách, doprovázený ulicemi dechovým orchestrem.

V hledáčku byla artikulace osobní výpovědi

Hlavní součástí festivalu jsou prezentované inscenace, které na regionální festival postoupily z oblastních přehlídek (Sušický, Klatovský a dvoudenní Plzeňský Tajtrlík), kterými prošlo celkem 25 inscenací, z toho dvě dokonce ze Středočeského kraje. Do programu TARTASu se dostalo dvanáct inscenací, jež pracovaly se širokým spektrem sledovaných témat prostřednictvím pestrých inscenačních cest. Z hlediska budování zájmu a v podpoře probouzení chuti pracovat na svých inscenacích bylo letos ve Stříbře cenné, že se podařilo do programu zahrnout inscenace různých věkových kategorií dětských tvůrců a tvůrkyň. Pro další rozvoj a inspiraci je také povzbuzující, že se do programu TARTASu dostaly inscenace tvůrčích kolektivů ze všech produktivních hnízd Plzeňského kraje (Plzeň, Klatovy, Sušice, Kašperské Hory, Planá, Stříbro i Starý Plzenec).

V pátek v kině Slavia vystoupily se svými díly první čtyři soubory. Festival otevřel soubor **Muchomůrky** ze ZUŠ J. Kličky z Klatov (vedoucí Markéta Lukášová), hravou inscenací vycházející z improvizací a hry – **Neviditelný Tonino** (inscenace byla navržena lektorským sborem do širšího výběru na celostátní přehlídce ve Svitavách). Další pedagog stejné školy Vladimír Kábrt stojí za inscenací **Až na věky** souboru Žábokudly. Tato inscenace opět vycházející s dětmi rozehrávaných etud zatím ještě trpěla rozzechvělým rytmem a řadou nejistot v projevu aktérů, byť námět zřetelně vycházel z tématu (zlobení), které soubor evidentně zajímalo. Večerní blok pak představil starší děti, které svou práci postavily na literárních předlohách, ale ani tady nechyběla výrazná autorská invence ve variacích asociativních posunů výchozího materiálu. Osobitou obrazivou variací na často pokoušený **Ukradený čas** představil soubor **Doprčic, to je peklo!** z plzeňské soukromé „zušky“ Trnka (vedoucí Michal Ston) a po nich první den uzavírali za velké divácké podpory domácí **TajtrDílci** s inscenací zřetelně vyšlou z metodiky divadelní práce Paměti národa: **Překročit hranice** (ZUŠ Stříbro, vedoucí Tereza Pecharová).

Sobotní divadelní nálož odstartovali už dopoledne dospívající divadelníci z Kašperských Hor (ZUŠ Kašperské Hory, pod vedením Hany Stonové Prančlové) ze souboru **Osamělá smečka**. Jejich osobitá autorská výpověď (**N)Emoce** vzbudila velký ohlas v publiku díky silnému tématu (psychické stavy a problémy dospívajících), ale také výtvarně výrazné scénické podobě (inscenace byla navržena lektorským sborem do širšího výběru na celostátní přehlídce). O výtvarnou stránku, v tomto případě odvozenou spíše z komiksu, se opírala i další klatovská inscenace, věkově přesně trefený, hravý **Pravdivý příběh Dicka Wittingtona a jeho kočky**, kterou přivezli **Lichožrouti** (ZUŠ J. Kličky, vedoucí Markéta Lukášová).

Odpolední blok obstarala sestava hodně temných kusů. Začalo to inscenací mladších dětí z **Plánské páteční party** (ZUŠ Planá, vedoucí Tereza Pecharová), které nabídly variaci na staroněmeckou pověst **O krysařovi z Hammeln**, jež byla svou formou přizpůsobena menší životní zkušenosti i rodičům se dovedností souboru. Následující **Krvavá Mary**, s níž do Stříbra dorazila **Farma strýčka Pavla** ze Starého Plzeňce (ZUŠ Starý Plzenec, vedoucí Martina Jelínková), byla pokusem o horor s absurdním nádechem, prostě radost pro akci improvizace zdatné a ve výrazu zkušené partičky dospívajících, pro které bylo střibské vystoupení loučením s dětskou kategorií. Horor, osudové zvraty, snaha o vizuální „temnotu“ se úspěšně rozvinula v inscenaci **Příšerné příběhy** podle teenagery oblíbených knížek britského autora Chrise Priestleyho. Soubor **Malinky linky konvalinky** pod vedením Michala Stona (Soukromá ZUŠ Trnka z Plzně) nabídl nejen rytmicky přesnou práci s napětím, ale také pestrou plejádu funkčně užitých prostředků, jež zvýrazňovaly odlišnost jednotlivých příběhů z nabízené sestavy (inscenace byla nominována lektorským sborem na přímý postup na celostátní přehlídce ve Svitavách).

Druhý přehlídkový den zakončil mezi účastníky oblíbený společenský večer ve střibském domě dětí a mládež. Ještě předtím se odehrálo představení **Společenstvo kulatého stolu** (ZUŠ Kašperské Hory, vedoucí Hana Stonová Prančlová). Jejich inscenace **Stíny ve mně** byla autorskou sondou do autentického prožívání světa dospívajícími.

V neděli, třetí den festivalu TARTAS, se odehrála dvě představení. Tím prvním byla inscenace **Znovu a lépe** souboru **Divadelní sekta Pavla Šindeláře** (ZUŠ Terezie Brzkové Plzeň, vedoucí Pavel Šindelář), kolektivní autorská inscenace postavená na improvizacích, opět s temným, tajuplným nádechem. Letošní krajskou dvanáctku inscenací uzavřela radostná poetická hříčka o snech a moři **Přimhuř víčka** v podání nejmladšího souboru přehlídky, sušických **Amazonek** (ZUŠ Františka Stupky Sušice, vedoucí Gabriela Zoubková a Liběna Svobodová).

Stříbrský TARTAS, to je plnoformátová přehlídka, a tak kromě hlavního programu je třeba zmínit i významnou společenskou část, kterou tvořily čtyři bloky tvůrčích dílen vedených lektory Dramacentra Johan, už zmiňovaný zahajovací průvod městem a sobotní tanečně herní večer. Tato část přehlídky je pro nás organizátory nesmírně důležitá, nabízí prostor potkávat se a spolupracovat. To pak vytváří pocit sdílení a vzájemné inspirace a snižuje soutěžní rivalitu.

Stejně tak jsou vedeny diskuse s lektorským sborem, jde vlastně o mnohovrstevnatý dialog, debatu, do které se zapojují vedoucí, lektori i hosté. Lektorský sbor letos tvořili Marie Nováková, dramaturgyně a dramatička spojená především se stanicí Vltava a souborem Tygr v tísni. Poprvé v tartasovském lektorském sboru přijal účast mostecký divadelní pedagog a kulturní organizátor Pavel Skála. Třetím pak byl umělecký ředitel a kurátor vzdělávacích projektů centra Johan Roman Černík. Lektorský sbor letos poprvé veřejně na závěrečném shromáždění přehlídky argumentoval konkrétními důvody pro přímý postup a doporučení.

Soudě podle ohlasů dopadla pětadvacátá krajská postupová přehlídka pro Plzeňský kraj dobře, účastníci si ji užili, nabídla množství inspirace a otevřela mnohé výzvy. Jednou z nich je například pořádání nesoutěžních setkání a vzájemné zvaní souborů do svých působišť a chuť vytvořit podzimní setkání s dětským divadlem. Stříbro potvrdilo, že je příjemným městem – hostitelem, potvrdily se dobré vazby s místními spolupracovníky (zde sehraje významnou roli znalkyně místních poměrů, produkční přehlídky Petra Šrůtová. No a do příštích let máme před sebou úkol společně se střibskými dále zdívatelňovat sál kina Slavia. Ale hlavně se už teď těšíme na TARTAS 2026.

Roman Černík

KARLOVARSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ AŠ, 7. 4. 2025 ZUŠ ROBERTA SCHUMANNA

Letos, 7. dubna 2025, když jsem časné ráno vyrážel na již osmý ročník ašské krajské přehlídky recitace, nemohl jsem z hlavy dostat památnou větu: „Nejhorší ve všem...“, kterou neurvale vyštěknul tehdejší premiér a neúspěšný kandidát na prezidenta Andrej Babiš (ANO) v čase, kdy Karlovarský kraj drtil covid - 19 a počty mrtvých dosáhly v porovnání s ostatními částmi republiky rekordních výšek. Znovu a znovu mě to naštvalo. Dovolte, aby tento článek dokázal, že šlo o urážku, byť smutnou pravdou je, že Karlovarský kraj například má nejnižší platy v zemi, jediný nemá vysokou školu, má vysoké procento exekucí. Ale občané Karlovarského kraje na premiérskou zlou slinu zareagovali kreativně, jako dávní holanďáci gézové vzali urážlivý slogan jako sarkastický sebevědomý identifikátor a na placích a nálepkách na dveřích, sloupech, autech se objevila tato věta ve vtipných variantách. Tvořivostí a imaginací porazili sebestřednou nabubřelost.

Právě důraz na vzdělávání a tvořivost je mnoha ekonomy a sociology doporučovanou cestou ke změnám. Jako rodák sleduji, jak se nejzápadnější a nejmenší český kraj proměňuje, jak ty nelehké výchozí historii dané podmínky jsou prokazatelně k lepšímu měněny lidmi, kteří tam žijí a pracují a kteří svůj kraj mají rádi. Důkazem toho je i ten úplně nejzápadnější výběžek, Ašsko, ležící na pomezí Česka, Bavorska a Sasko, které nabízí inspirativní v revitalizované bývalé továrně Aritma. Funkčně a esteticky citlivě upřesťavený areál je dnes živým kulturním srdcem města i oblasti, sídlí zde kulturní sál LaRytma (domácí místo výborného festivalu Ašlerky) a také ašská Základní umělecká škola Roberta Schumanna, která je spolu s NIPOS – Artama Praha a MěDDM Sova Cheb zdatným pořadatelem přehlídky.

Na letošní přehlídku recitace se sjela téměř stovka účastníků. Jako pravidelný lektor ašské přehlídky mohu sledovat, že se uměleckému přednesu se v Karlovarském kraji věnuje stále více škol. Přibývají erudovaní učitelé a učitelky, ale také školy, pro které je umělecký přednes dětí důležitou součástí estetické výchovy. A nejde jen o zušky nebo víceletá gymnázia, ale řada zajímavých recitátorů a recitatorek (54 vystupujících) dorazilo do Aše z běžných i venkovských základních škol, či ze škol s různou mírou a podobou alternativních postupů (celkem 18 škol a vzdělávacích i volnočasových institucí).

Akce začala v duchu přátelské atmosféry, kterou vědomě a citlivě čeří Anna Pokorná a Pavla Hošková, pedagožky LDO z ašské ZUŠ a osvědčené organizační duo. Porotu tvořily letos učitelé a učitelky literární výchovy a literárně dramatických oddělení uměleckých škol z regionu, Martina Mariana Štadlmajerová, Soňa Demjanovičová, z chebského divadla přijela dramaturgyně Martina Pokorná, z Plzně pedagog, recitátor a dramaturg František Kaska a umělecký ředitel centra JOHAN a vysokoškolský učitel Roman Černík, porotu doplnil Josef Ponikelský, bývalý žák ašské zušky a dnes student herectví, slamer a student DAMU. Vstupní impuls přehlídky dal podmanivý přednes Františka Kasky. Následující hlasová rozcvička účinkující připravila na jejich velké momenty a pak se soutěžící vrhli na přednesy. V přestávkách byli účastníci hýčkáni dobrotami připravenými týmem ašské ZUŠky, což přispělo k pohodové náladě celé akce.

A jak už to bývá – porotce a porotkyně čekaly perné chvíle, v nichž diskutovali o jednotlivých výkonech a pečlivě zvažovali, které ocenit a které vybrat do celostátního kola. Rozhodování však doprovázela otevřenost a ochota sdílet rady a zpětnou vazbu, kterou

v následné diskusi přednášející ocenili. Hlavní ceny byly uděleny v každé věkové kategorii a řada dalších talentovaných recitátorů získala zasloužené zvláštní ocenění. Martina Pokorná k tomu dodává: „Můj objev roku byla Charlotte Bervidová a její Pipi dlouhá punčocha z 2. kategorie, zažila jsem ji i v okrskovém a okresním kole a měla jsem možnost sledovat, jak rostla s každým kolem k precizní vybroušenosti, a přitom si udržovala nevázanou hravost.“

Zvláštní pozornost u porotců a porotkyň napříč kategoriemi letos vzbudily klasické texty jako Seifert či Erben. A k tomu opět pár slov dramaturgyně Západočeského divadla v Chebu Martina Pokorná dodává: „Hodně jsem přemýšlela, jestli to vypovídá o tom, že tyhle věci jsou pořád dobrý a životaschopný, a nebo ty děti byly extra dobrý, že zvládly i tohle. Páť už je trochu vyšší dívčí umět dobře prodat takhle notoricky známý texty. Každopádně bych je rada viděla říkat něco, co si můžou vzít víc za své...“ Samozřejmě se ve všech kategoriích v Aši objevily i texty současné, které zcela jasně šly dětem hodně od srdce a souzněly s přednášecským naturelem. Ale těch povedených přednesů klasiky bylo letos nějak víc.

Po vyhlášení výsledků pak porota nabídla všem zúčastněným svou reflexi a rady, jak se dále v přednesu posunout. Toho mnozí také využili.

Z druhé kategorie postoupila **Charlotte Bervidová** ze ZUŠ F. Chopina v Mariánských Lázních (**Astrid Lindgrenová: Pipi dlouhá punčocha**).

Ondřej Masarovič (James Thurber: Mírumilovný lemur) ze ZUŠ Cheb a **Reichard Filip** z sokolovské základní školy (**Charles Baudelaire: Kočka**) budou na celostátní přehlídce ve Svitavách zastupovat Karlovarský kraj ve **třetí kategorii**.

Čtvrtá kategorie vyslala do Svitav **Nelu Džubarovou** ze ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary (**Marka Míková: Koncert, úryvek z knihy Škvíry**) a **Amálii Pokornou** ze ZUŠ Ostrov (**Shaun Tan: Kočka**).

Recitace pro Dětskou scénu na své krajské přehlídce v Aši ukázala, jak důležitá je podpora mladých talentů a kulturního rozvoje. Je více než jasné, že jedině zaujatí, vzdělaní, zorientovaní a dovední lidé jsou tím jediným, co by opravdu mnoha demony posedlý kraj povznést. Uměleckému přednesu zdar!

Roman Černík

PŘEHLEDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTROV, 9.–10. 4. 2025 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

Krajské kolo 53. ročníku přehlídky dětského divadla se konalo ve dnech 9. a 10. dubna 2025 v ZUŠ Ostrov.

Středeční podvečer zahájila inscenace **Kvůli nebi**. Její hlavní (a jediný) aktér Samuel Tomáš Machač (soubor **HOP-HOP Dramlajf**, ZUŠ Ostrov, vedoucí Irena Konývková) uvedl v tištěném programu, že chtěl dělat krátký monolog, ve kterém by si ale užil tvorbu pořádně dramatické postavy. Proto si vybral příběh Ikar z úvodních kapitol knihy *Gillese Parise „Můj život Cuketky“*. A Ikar toho dostal od osudu naloženo opravdu hodně, včetně toho, že nechtěně zabil vlastní matku. Dynamický a zaujatý projev představitele této postavy působil věrohodným dojmem, aniž by sklouzl k falešné póze. Občas ale narážel na žánrovou nevyhraněnost scénáře a nutnost přepínat z ryze dramatického jednání do vyprávění a zpět.

Velmi dramatický osud hrdiny hry *Dariny Martinovské Třešňový sad* zaujal i dalšího člena souboru **HOP-HOP Dramlajf** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Irena Konývková) Viktora Majkuse. Původně rozhlasová hra byla upravena na monodrama. Šlo o výsek ze života chlapce, kterému zemřeli rodiče a on je nyní na útěku, protože nechce být zavřen do dětského domova. Jak říká, „alespoň jednou si chci o sobě rozhodnout sám“. Viděli jsme náročnou dramatickou roli, které se její představitel zhostil přesvědčivě a autenticky. Oba dramatické výstupy byly příkladem poctivé práce směřující k zvládnutí psychologicko-realistického projevu, který ovšem respektuje věk, předpoklady a dovednosti hráčů.

Soubor **Dramlajf** se představil i v další inscenaci s titulem **Jih není žádná země**, dramatisací knihy *Marianne Kaurinové „Prázdniny za všechny prachy“*. Do názvu hry se obtisklo výsledné poznání hlavní hrdinky Iny, že léto snů nemusí znamenat drahé zájezdy do ciziny, že Jih prostě může být místo, kde je člověku dobře, a dobře mu může být tam, kde najde skutečného přítele. Díky tomuto přátelství Ina dokázala odložit předstírání, že je někým jiným než skutečně je a přestala se bát, co tomu řeknou „ti druzí“, zastoupení ve hře hlasy zveřejňujícími zprávy ze sociálních sítí. Inscenace byla postavena na citlivé a přesvědčivé souhře dvou protagonistů (Kateřiny Staňkové a Viktora Majkuse) a kombinovala prvky vyprávění s rozehrávanými dramatickými situacemi.

Čtvrteční ráno odstartoval soubor mladších dětí **HOP-HOP Maminky** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Daniela Šulc Králová) sympaticky neokázalým a hravým představením **Chlapeček a maminky** na motivy pohádky *Martiny Drijverové*. Šlo o jednoduchou hříčku o nepořádném klukovi Vítkovi, za kterého musí všechno dělat jeho maminka. Díky kouzelnému hrnci se maminka zmnoží a rázem je tu pět maminek, které by svojí péčí Vítku dočista umořily. Bylo zřejmé, že příběh je dětem šit na míru a že si ho na scéně opravdu užívají. Škoda, že efekt zmnožení nevyšel úplně tak jak by měl, protože od začátku diváci viděli, že se v roli maminky dívky střídají, takže když se na scéně objevily všechny najednou, nebylo to dostatečné překvapení.

Zajímavými maskami ve stylu origami zaujal soubor **HOP-HOP Lišáci** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Daniela Šulc Králová) v inscenaci **Lišák v mé škole** na motivy stejnojmenné knihy *Loly a Oliviera Dupinových* (do češtiny zatím nebyla přeložena). Viděli jsme příběh malého chlapce Lea, tak trochu jiného než ostatní děti, kterého začnou ve škole pronásledovat a tyranizovat divoká zvířata. Narůstající temnou atmosféru podporovaly černé kostýmy, postupně se zvyšující počet zvířat ve velkých bílých maskách i střídme využití tmavých drátěných košů jako základní rekvizity. Gradaci trochu drobnily nedořešené přestavby a přechody z jedné situace do druhé. Rozuzlení jinak působivého děje však zůstalo až příliš věrné předloze určené pro malé děti – stačilo pár slov Leovy maminky („Styďte se, jak by bylo vám...“) a zvířata masky odložila. Ukázalo se, že to byli Leovi spolužáci, kteří se po zásahu dospělého za své předešlé chování hned omluvili. Kéž by to v životě šlo tak jednoduše.

V loňském roce vyšla v nakladatelství Běžíliška kniha *Noemi Cupulové Blbá Vendula* a mezi čtenáři vzbudila značný ohlas. Příběh holky, která je se všemi na kordy (a všichni jsou na kordy s ní) je vyprávěn z dvojího hlediska. V tom jednom je Vendula pod negativním vlivem Neřáda, který ji utvrzuje v pocitu, že celý svět stojí proti ní, v tom druhém vidíme, jak jinak by mohl život Venduly vypadat, kdyby nejen ona sama, ale i ti druzí kolem ní, reagovali vstřícněji, bez předsudků a zaujatosti. Toto téma upoutalo další část souboru **HOP-HOP Dramlajf** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Irena Konývková) a vznikla stejnojmenná inscenace. Tři dívky na téměř holém jevišti (jedna bedna, dva křížem natažené provazy, na které se kuličky na prádlo věší Venduliny obrázky zobrazující její pocity) se soustředily zejména na vnitřní svár titulní postavy, na boj, který v ní a o ní vedou její „zlé“ a „hodné“ Já. Personifikace těchto dvou Já umožnila převést vnitřní konflikt do vnějšího světa a znázornit ho jako skutečný zápas a zachytit tak i složité duševní pochody s jistou mírou lehkosti a nadhledu.

Početný soubor **Komedianti z Jihu** (ZŠ Mariánské Lázně, vedoucí Zdeňka Hurtová) zahrál s velkou energií, citem pro rytmus a kolektivní souhru příběh **Ema a Kouzelná kniha** inspirovaný stejnojmennou předlohou *Petry Braunové*. Sledovali jsme osudy holčičky Emy žijící s dalšími dívkami v Sirotčinci, který řídí pravidla vyžadující Slečna. Zvídavá a živá Ema se nedokáže přizpůsobit strohému řádu, touží poznat, co je za zdí, a tak ji jednoho dne přeलेze. Dostane se do Města, které je (na rozdíl od zvláště bezčasového Sirotčince) hodně současné (viz například setkání s rapující partičkou) a vůči Emě nepřátelské. Získá ale Kouzelnou knihu plnou přání. Vráť se s ní do Sirotčince a její listy rozdá i ostatním dívkám. Jejich přání jsou materiální, jen Ema si přeje získat maminku. Všem se jejich přání splní – a to je zároveň pro mě problematické místo této inscenace. Eminou maminkou se totiž stane právě Slečna, která se až dosud rovnoměrně starala o všechny děti. A když i ostatní děvčata chtějí mít svou maminku, pošle je Ema, ať si ji jdou hledat ven (mezi diváky). Což mohlo fungovat, když v hledišti při premiéře seděly skutečné maminky hrajících dětí. Ale v kontextu příběhu zůstává ve

vzduchu otázka, kde vzít dostatečný počet maminek ochotných přijmout cizí sirotky a co s dětmi bude, jestliže je nenajdou.

O kocourovi, klucích a Vánocích byla další inscenace souboru **Komedianti z Jihu** (ZŠ Mariánské Lázně, vedoucí Zdeňka Hurtová). Stejně jako v předcházejícím vystoupení zaujala energie, vzájemná souhra a navíc také pořádná dávka hravosti. Rámec k několika volně variováním epizodám z knihy *Jiřího Trnky „Zahrada“* vytvořil motiv dívky, která hledá (a nakonec i najde) svého ztraceného kocourka. A mezi tím se s výraznou komediální nadsázkou odehrávala střetnutí pětice kluků s ne příliš přátelsky naladěným kocourem. Při vši té zábavnosti chtěla inscenace sdělit i vážnější téma, že totiž někdo může být „zlý“ proto, že je smutný a opuštěný. Jen asi není třeba na ten motiv ztráty a osamělosti tolik tlačit (viz užití úryvku básně Jiřího Kainara „Kocourek“).

Krásný nový svět ovládaný tlačítky na čelech lidí nám představil soubor **HOP-HOP Nejhodnější děti** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Daniela Šulc Králová) v inscenaci *Nejhodnější děti* na motivy pohádky *Aleše Hejny „Chlapec s tlačítkem na čele“*. Tlačítka – vynález jedné maminky – vyřešila dětské zlobení i nevrzivost mezi dospělými. Všichni na sebe byli hodní, byli pracovití a spolehliví... až na to, že se nějak vytrátila z jejich životů radost. A ještě ke všemu se ukázalo, že tu jsou lidé, kteří by přes tlačítka chtěli ovládat ostatní. Takže na závěr musí maminka-vynálezkyně konstatovat, že tlačítka asi přece jen všechno nevyřeší. S humorným nadhledem nám bylo předloženo aktuální téma. Ale zůstávaly otázky. Být hodný a plnit dobře své povinnosti znamená ztrátu radosti? Z čeho tedy plyne radost v lidském životě? A co sama vynálezkyně, která svým objevem a horlivou propagací způsobila, že lidé zřejmě ztratili svobodu vůli? Neměla by nést nějaké důsledky? A co bude s otláčkovánými lidmi dále?... Temporytmu inscenace příliš neprospívaly dlouhé přestavby, které zpomalovaly děj a možná i způsobovaly dojem menšího zaujetí hrajících dětí.

Propojením tří básní *Shela Silversteina* s tématem chtivosti (být vždy první, mít všechno po čem zatoužím) vzniklo krátké pásmo **Já chci!** souboru **HOP-HOP Tornáda** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Daniela Šulc Králová). Viděli jsme ne zcela tradiční práci s básnickými texty, resp. s jejich částmi, kdy to, co bylo ve slovech vynecháno, bylo nahrazeno a dohráno scénickou akcí (někdy s respektováním záměru autora, jindy po svém). Představení bylo svižné a trojice dívek hrála s nasazením. Rozehrávané situace by si ale zasloužily větší dotažení, zejména závěr, kdy skok od „já to chci“ k „já to nechci“ byl příliš náhlý a málo připravený.

O rozloučení s přehlídkou se postarala další část souboru **HOP-HOP Dramlajf** (ZUŠ Ostrov, vedoucí Irena Konývková). Inscenace **Rozdvojený svět** vznikla z potřeby čtveřice dívek více se zabývat obdobím totality u nás. Hledaly inspirativní předlohu a objevily ji v autobiografických povídkách své vedoucí, které společně zdramatizovaly, resp. pro které společně hledaly adekvátní jevištní podobu. Očima malé Anežky jsme sledovali příběh její rodiny atakovaný dějinami. Dojemná byla naivita, s níž Anežka popisovala mnohdy až tragické dění. Humorná nadsázka jako by vyostřovala ten pocit všeobecného marasmu doby. Ale i Anežka dospívala, počáteční naivita mizela a přibývalo hořkých tónů. A dostavilo se poznání a pochopení. Bylo cítit, že i když tuto dobu dívky ze souboru samy nezažily, že ten příběh vzaly za svůj, že se to téma stalo pro ně důležité, že vnímají jeho současný přesah. Zvolené zpracování s využíváním různých neiluzivních prvků (zmnožení postav, komentáře mimo roli), rychlých střihů, pointování situací a také symbolů a jevištních metafor látce slušelo a umožňovalo vnímat tíži té doby bez přehnaného patosu.

Lektorský sbor ve složení Jana Losová, Radmila Urbánková a Irina Ulrychová **nominoval na Dětskou scénu** ve Svitavách inscenaci **Rozdvojený svět** (HOP-HOP Dramlajf). Do širšího výběru navrhl inscenace: **Blbá Vendula** (HOP-HOP Dramlajf), **O kocourovi, klucích a Vánocích** (Komedianti z Jihu), **Ema a kouzelná kniha** (Komedianti z Jihu) a **Třešňový sad** (HOP-HOP Dramlajf).

Irina Ulrychová

ÚSTECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LOUNY, 12.–13. 4. 2025 KLUB(OVNA) LUNA

Ve dnech 12. a 13. dubna se v Lounech uskutečnila recitační přehlídka Dětská scéna Louny 2025. O účinkující, porotu i diváky se postarala Městská knihovna Louny v prostorách Klub(ovny) Luna. (Kam nejmenovaní lektori opět málem netrefili a bez uzardění se dobývali do zcela jiných prostor téže instituce na náměstí. Ano, byla jsem to já. A naštěstí jsem byla laskavými místními odeslána správným směrem. Tedy, do sídliště a Luny. Mimochodem, ačkoli se zdá betonový kolos klubovny mezi paneláky zvenčí nehostinný, uvnitř se ukázal pravý opak. Nejenom, že místní organizátorský tým zvládal vařit výbornou kávu, čaj, podávat limonádu a servírovat lahodné domácí zákusky, ale celý klub byl tak „baby-friendly“, jak si jen člověk může přát. Spousta hraček, knížek, deskových her, nebo třeba legendární „opravdový obchod“ zapříčinilo, že děti rozhodně nebyly svázány nějakým oficiálním, tísnivým prostorem a připadaly si jako doma. Některé odmítaly odejít i několik hodin po svém výkonu, o čemž svědčí i speciální cena Vytvrvalého diváka, kterou na místě pro nejvíce nadšeného chlapce vytvořila paní ředitelka. Doufáme, že podobně nadšení byli i jeho rodiče...)

Na přehlídku dorazilo 62 dětí z Ústí nad Labem, Mostu, Teplic, Litoměřic, Děčína a pořádajících Loun. Bylo patrné i z kvality přednesu, že se už jedná o krajskou přehlídku a v některých kategoriích se porotě složitě rozhodovalo, kdo Ústecký kraj půjde reprezentovat do Svitav.

Z druhé kategorie na celostátní přehlídku do Svitav postoupili **Rozálie Hanusková** z Ústí nad Labem (*Jiří Robert Pick: Zpověď žákyně*) a **Vítek Ulip** z Teplic (*Emanuel Frynta: Pod*). Oba mladí interpreti byli přesvědčiví, přirození, zvládli vystavět pointu a předat divákům humornou nadsázku v textu (v případě Vítky dokonce Fryntovu absurditu).

Ve třetí kategorii porotu i diváky příjemně překvapila **Laura Braunová** z Litoměřic, která se nebála sáhnout po klasické předloze a vybrala si k recitaci *Sonet č. 49 od Williama Shakespeara*. Je radost zažít, že i přes nízký věk interpretky nejen přesně chápe významy složitých Shakespearových veršů, ale dovede je sdělit přirozeně, jemně, a za sebe, promítnout do nich vlastní zkušenost.

Dramaturgický výběr v této kategorii byl široce rozkročen. Druhý laureát, **Sebastián Burket** z Chomutova, si ke svému projevu vybral text českého slamera *Anatola Svahilce*. Bylo sympatické vidět, že se slamen *Vincent van pedagog aneb neposloucháš* se Sebastián vypořádal po svém, nekopíroval Anatola, ale našel vlastní prostředky. Ty navíc stavěl na pevných technických základech.

Čtvrtá věková kategorie byla pro mě osobně zajímavá tím, jak odlišně její interpreti působí – někteří už jako dospělí mladí lidé, jiní ještě sympaticky dětsky. Každopádně výkony **Adama Otcovského** i **Veroniky Toráčové** (oba z Teplic) byly interpretačně vyspělé, co se týká práce s hlasem řemeslně přesné a každý s jiným přesahem do duše posluchače. Adam v textu *Rustama Ibragimbekova – Žena za zeleňmi dveřmi* – dokázal vtáhnout do děje, vybudovat napětí, absurditu a přiměl diváky přemýšlet nad principy světa a lidského jednání. Veronika se s lehkostí zhostila náročného *Kolářova* textu, zvládla interpretovat jeho mnohohrstenatost a zároveň jsme měli pocit, že ho sama prožívá, že se stává jeho hlavní (ne příliš šťastnou) hrdinkou.

Kromě výše uvedených laureátů porota vyzdvihla ještě výkony **Cristiana Antona**, **Martiny Buršíkové**, **Loly Černohousové**, **Klárky Doležalové**, **Lucie Doubkové**, **Nicol Hauptmanové**, **Tobiáše Herinka**, **Zuzany Holečkové**, **Jana Hoška**, **Tobiáše Hrdličky**, **Tobiáše Hrouzka**, **Julie Janošové**, **Rozálie Lisskové**, **Julie Macháčkové**, **Evžena Masára**, **Nhat Vu Minh**, **Jaroslava Pohlodka**, **Ley Svobodové**, **Adama Vrbaty**, **Barbory Zápotocké** a **Antonie Zikové**.

Na závěr bych chtěla jménem poroty poděkovat všem vystupujícím, že se ve stále zrychlenější době ještě stíhají zabývat literaturou, poezií, prózou, přednesem; jejich rodičům a učitelům, že je k tomu vedou a lounským, že pro nás všechny našli další příjemnou příležitost, kdy se s literaturou setkat. A jestli se mi příští rok podaří do Luny trefit už napoprvé, budu se tam zase těšit na viděnou.

Eva Suková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA LOUNY, 26.–27. 4. 2025 VRCHLICKÉHO DIVADLO

Krajské kolo Dětské scény 2025 proběhlo ve dnech 26. a 27. dubna 2025 v sále Vrchlického divadla v Lounech. Organizátorem přehlídky byla Městská knihovna Louny, jejíž zaměstnanci se o všechny účastníky postarali na výbornou. Celkem bylo k vidění jedenáct inscenací.

Soubor *Avokádo* ze ZUŠ Litvínov přivezl inscenaci *MLŽNÁ* (režie Lena Slámová a Petro Sláma), která byla pěkným poetickým začátkem celé přehlídky. Hlasově dobře vybavený soubor zpracoval *MLŽnou pohádku Petra Nikla* s využitím práce se slovem, pohybem, obrazem a metaforou tak podmanivě, že si nejen divák tento zážitek chtěl zopakovat a stát se „poutnicí“, která se v hravě-napínavě vybudovaném světě ocitla.

Inscenace *O bílých kočičích princeznách* souboru *Tajní křečkové* ze ZUŠ Klementa Slavického Kadaň (vedoucí Miroslav Metlický) ukázala bohužel až příliš ilustrativní pojetí divadla s dětmi. Inscenace trpěla doslovným kostýmním řešením zvířecích postav, dramaturgickými nedodělky a nadužíváním unisono replik. Zhruba sedmiletým dětem nicméně nadšení nechybělo.

Autorská inscenace souboru *Děti v zrcadle* ZUŠ F. L. Gassmanna Most (vedoucí Pavel Skála) pracovala v inscenaci *Ve světě reality* s prvkem dokumentárního divadla. Anketa na téma „mladí a mobily“ byla skvěle komentovaná minimalistickou akcí dvou členů souboru – až rozbor ukázal, že dotyční slyšeli anketu poprvé, protože do tvaru „naskočili“ doslova za pět minut dvanáct – bohužel autenticky vybudované očekávání zůstalo trochu nenaplněno. Jinak aktuální téma a dobré, tvořivé nápady narážely dramaturgické trhliny a bylo vidět, že soubor ještě potřebuje na inscenaci chvíli pracovat.

Oproti tomu sesterský soubor *Zvýrazňovače* z téže mostecké ZUŠ (vedoucí Barbora Gréeová) ukázal v inscenaci *my – vy – oni* výrazně dotaženější tvar, a to i v práci s anketami. Ty tvořily předěly mezi několika pohledy na vzájemné pohledy staré generace na dnešní mladé, a naopak mladé generace na mládí té staré. Nechyběla ani autentická výpověď souboru. Divák tak viděl zábavně absurdní představu „typic-

kých mladých“, kteří se jen koukají do mobilu, neučí se a nesportují a paralelní mládí dnešní starší generace, kdy děti umí podojit krávu a čas určují podle výšky slunce. Tvaru by slušelo ještě trochu škrtání, nicméně tato s nadsázkou pojatá autorská inscenace má velmi dobře nakročeno.

S mosteckou ZUŠ jsme ukončili první den přehlídky. Soubor *Bud a nebo* (vedoucí Pavel Skála) představil svůj rozpracovaný performativní tvar *Přání*, který však nesl výrazněji téma strachu. Čtyři členové souboru pracovali s pohybovými partiturami, papírem a ryze autorským textem, zatím však tvar stojí rozpačitě mezi divadlem a performance.

První inscenace druhého dne *Perníková chaloupka* souboru *Čtvrtáci* ze ZŠ Ústí nad Labem, Rabasova (vedoucí Jaroslava Ottová) pojal jinak pohádkovou předlohu jako současnou výpověď o světě mladých. Nezkušený soubor však tuto adaptaci pojal příliš prvoplánově – od jednotlivých situací, přes scénografii až po veršovaný prolog a epilog.

Na *Divoký západ v dnešní době* nás pozval soubor *ZŠ Sady Pionýrů* ze stejnojmenné lovosické základní školy (vedoucí Jakub Hrstka). Hodinu trvající muzikál s živou hudbou a sborem nabídl příběh o setkání světa trampů a světa dnešní doby díky dvěma zatoulaným kravám, které prošly portálem. Celý opus čítající skoro čtyřicet účinkujících však v některých rovinách nedosahoval plných možností žánru; ať už dramaturgicky, herecky nebo repertoárem volených známých písní. Soubor by nicméně do budoucna chtěl vyjít tvořivější a více autorskou cestou, která by i v takovém žánru mohla nabídnout tvořivější a dramaticky dotaženější zážitek.

Soubor lounské ZUŠ *Gaučáci* (vedoucí Oksana Kaplanová) nabídl divákům svůj *Život pod gaučem*. Jednoduchý rámec sourozenců, kteří ve sklepech najdou staré stínové divadlo a rozehrávají svůj oblíbený příběh o různých věcech žijících pod gaučem, přechází plynule do herecké formy tohoto příběhu. Jasné, stylizované charakterky lehce bizarních postav od víčka, červené tužky, přes plesnivějící křupku až po prach zažijí až nečekané drama, které je ale podané autenticky a nesmírně hravě. Tvar sice ještě potřebuje chvíli na dopilování, byl ale ukázkou poctivé a tvořivé práce souboru.

Bramboračky ZUŠ F. L. Gassmanna Most (vedoucí Barbora Gréeová) vystoupily s dramatisací „*Pohádky o Ipsíkovi*“ A. F. Holasové nazvané prostě *Ipsík*. Soubor zhruba osmiletých dětí si vystačil s čer-

nými kostýmy a jinak prázdnou scénou. S nesmírnou energií a hravostí z těl vytvořených rozehraných živých obrazů (které stály v počátcích práce) poutavě odvyprávěly příběh prostého lýkožrouta, který se náhodou naučí číst a psát. K „dokonalosti“ jim chybí už jen drobné krůčky třeba v podobně přesnější práci s imaginární rekvizitou či drobné dramaturgické zkratky. Tvar nicméně už v této podobě ukázal kvality pedagogického vedení a souboru.

Inscenace **Můj první kemp** rakovnické ZUŠ a soubor **Garderoba** (vedoucí Jiří Suk) si pohrála s autorským textem jedné ze členek. Strašidelně-esoterická „detektivka“ však naráží na nedotaženou předlohu i zpracování. Pokus o psychologickou hru narážel na nedotažené jevištní prostředky (nevyužitá práce s batohy), nejednotný adresát herců (postava x divák) a absentiující práci s temporytmem. I rámec babiččina vyprávění a finální esotericko-hororová „tečka“ uvrhává diváka do nejistoty, co vlastně sledoval. Pedagogický záměr nechat soubor-autory trochu narazit na vlastní limity možná uspěl, je však otázka, zda to bylo nutné.

Závěr přehlídky patřil znovu ZUŠ F. L. Gassmanna Most a **Koralině** souboru **Létající děti** (vedoucí Pavel Skála). Známý příběh byl uchopen funkčně, ale i tento soubor potřebuje ještě čas, aby inscenaci dotáhl do finální podoby. Velký potenciál má např. práce s krabicemi, které tvoří hlavní scénografický prvek. Technicky a herecky má ale soubor našlápnuto pěkně.

Lektorský sbor ve složení Petr Váša, Nika Nováková a Vojtěch Löffelmann udělil **přímý postup** na celostátní kolo přehlídky Dětská scéna 2025 souboru **Avokádo** a jejich **Mlžné**, která přesvědčila zejména kvalitně vybudovanou atmosférou, pohybovou a temporytmicky zvládnutou prací. Doporučení do širšího výběru pak získaly soubory

Gaučáci s **Životem pod gaučem** a **Bramboračky** s **Ipsíkem**. Gaučáci oslovili kvalitní prací autorských stylizovaných postav, které můžeme najít pod jejich „dramatickým“ gaučem ve funkčním rámci stínohry dvou špičkových se sourozenců. Bramboračky pak dotaženou dramatizací předlohy a hravým zpracováním jednotlivých situací. Speciální ocenění (bez doporučení) si odvezl ještě soubor **Zvýrazňovače** s inscenací **my – vy oni**, který oslovil zpracováním generační výpovědi dvou generací.

Na viděnou ve Svitavách anebo příští rok v Lounech!

Vojtěch Löffelmann

LIBERECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ LIBEREC, 5. 5. 2025 KNIHKUPECTVÍ U FRYČE

I letošní krajské přehlídce dětských recitátorů, ucházejících se o účast na recitační části Dětské scény ve Svitavách poskytlo střechu nad hlavou, své prostory, zázemí i možnost proměnit poukázky oceněných recitátorů ve vybrané knížky liberecké Knihkupectví U Fryče. Přehlídka se zúčastnilo

jedenáct dětí z nepostupující 1. kategorie, 2. kategorie a 3. kategorie – každá z nich byla zastoupena dvanácti recitujícími, ve 4. kategorii se představilo, stejně jako v první, jedenáct dětí. Stalo se tak v sobotu 5. dubna 2025 díky pořádání DDM Větrník a podpoře dalších organizací, včetně libereckého dramacentra Bezejména a Libereckého kraje. V dopoledním bloku vystoupily mladší děti (1. a 2. kategorie), odpolední program patřil dětem starším (3. a 4. kategorie).

První kategorie

Dramaturgický výběr textů odpovídal věku i možnostem a dovednostem dětí ve výběru poezie či prózy tu i cizozemských autorů a u většiny vystoupení byla patrná snaha o sdělení, o nějakou míru souznění s přednášeným textem a o kontakt s posluchači. Přirozenému přednesu však často bránily patrné rezervy v traktování textu po smyslu („čárkování“), v přirozené větné intonaci („vlnkování“, mechanické rytmozování, vnější „malování“ hlasem či nepřirozené důrazy – vyrazení slov), v poněkud přehnané artikulaci (jež se pak stala hlavní výpovědí bez ohledu na přednášený text) či naopak v občasné nezřetelné artikulaci („šumlování“).

Z této úrovně se zřetelně vymyká **Jaroslav Bayer** (ZŠ a MŠ Prysk), který zaujal kultivovaným živým autentickým a přirozeným přednesem Čínské pohádky *Ty Ky Ty Ky Tymbó* (Shari Lewis), v němž prokázal smysl pro poetiku a humor textu a jejich sdělování. Soustředěný a vybavený recitátor přednášel zvolený text s potěšením z textu i s radostí z jeho sdělování; pointoval v jeho částech a směřoval k závěrečné pointě, kterou s potěšením naplnil v jasném překvapivém konci. Byl po zásluze oceněn **čestným uznáním** za přirozený autentický projev.

Kromě toho byly uděleny tři pochvaly poroty: **Marianě Josefičkové** (ZŠ Lesní, Liberec) za sdělení vlastního tématu v přednášeném úryvku z knihy *Terence Blackera Dívka v sedle*, **Josefině KRÁSOVÉ** (ZŠ a MŠ Klíč Česká Lípa a ze ZUŠ Česká Lípa) za citlivé předání poselství textu *básně Shela Silversteina Rozhovor* a **Kryštofu Holcovi** (ZŠ a MŠ Doctrina Liberec) za vypointování příběhu *O třech prasátkách* (Roald Dahl).

Druhá kategorie

V obecné rovině lze tuto kategorii jako celek charakterizovat obdobně jako předchozí, pokud jde o výběr textů a v obecné rovině i interpretačních dovedností, i když prohrěšků bylo méně. Objevila se přesto hyperkorektní výslovnost slovesa být v přítomném čase, opakující se mechanická intonace, vnější ilustrace hlasem či gestem, intonační nedostatky v podobě zvedání konců vět, gramatické frázování textu („čárkování“) a zejména bylo pro většinu vystoupení charakteristické traktování textu bez zřetelného vztahu k němu a k jeho obsahu; často bez vývoje vše na jedné lince, bez gradace. Naproti tomu jsme slyšeli děti, které svým přirozeným autentickým, sdělným a kontaktním přednesem posluchače zaujaly. Nejlepší porota ocenila, a to doporučením k postupu na celostátní přehlídku do Svitav, čestným uznáním a pochvalami poroty.

Jednou z **postupujících** je **Nathálie Masaříková** (ZŠ U Lesa, Nový Bor), která přednášela s nepřehlédnutelnou energií a radostí,

jež byla zároveň její hlavní výpověď. Zvolená *Ukolébavka* (Daniela Fischerová) ji evidentně baví a ráda ji přednáší. Ve svém vystoupení byla soustředěná, kontaktní a přesvědčivá. Ocenění a postup na celostátní přehlídce získala za energii směřovanou k divákům.

Postupem byla oceněna rovněž soustředěná (i vnitřně uvolněná), kontaktní a na svou kategorii i vyspělá recitátorka, která ví, co a proč sděluje, **Karolína Teplíková** (dramacentrum Bezejména z. s., Liberec) za přirozený autentický projev a prožitek teď a tady v přesvědčivém civilním přednesu básně *Miroslava Holuba Dveře*. Zaujala osobitým a autenticky naléhavým přirozeným přednesem, který byl prost jakéhokoli patosu.

Čestné uznání a doporučení do pozice náhradníka s možnou účastí na celostátní svitavské přehlídce získala v projevu jemná, citlivá a civilní **Antonie Fojtíková** (ZŠ Žižkova, Turnov) za přirozené vyprávění. Autenticky a přirozeně přednášela vybraný prozaický text *Na střese* (Ilja Hurník), a to i s nadhledem, s pobavením a s potěšením z textu i z jeho přednesu, se smyslem pro celek i pointování.

Pochvalu poroty obdržela **Klára Hamadová** (ZŠ Žižkova, Turnov) za vyprávěčský talent, který prokázala v přednesu úryvku z knihy *Miloše Kratochvíla Duchaři*.

Třetí kategorie

V první části odpoledního bloku recitovalo osm děvčat a čtyři chlapci, z nichž se dva představí i svitavskému publiku Dětské scény 2025.

Filip Máslo (ZŠ Broumovská, Liberec) byl oceněn za plastický a přirozený projev a **postoupil** s dobře vystavěným přednesem prokazujícím smysl pro poetiku, humor i jazyk textu, smysl pro gradaci, temporytmus a pointování v částech i celku. Recitátorův projev byl sdělný a přirozený, provázený nadhledem, humorem a zjevným potěšením z vyprávění a vlastním postojem. Recitátora evidentně text *Jana Wericha Chlap, děd, vnuk, pes a hrob* baví, vnímá jeho humor, předává své potěšení z něj, aniž humor sám „vyrabí“.

Druhým **postupujícím** je Štěpán **Jeništa** (ZŠ Vratislavice n/ Nisou, Liberec). Kontaktní a s chutí přednášející recitátor – vypravěč postoupil za své sdělné vyprávění a za svou schopnost předat poselství prozaického textu *Františka Nepila Tetička a rejdař*. Prokázal smysl pro celek i jeho části, smysl pro gradaci a temporytmus; přednášel s nadhledem a smyslem pro humor.

Ve třetí kategorii byly uděleny **pochvaly poroty** dvěma recitátorkám: **Alžběta Melšová** (ZŠ Liberecká, Jablonec n/ Nisou) ji dostala za citlivé propojení s textem při přednesu básně *Rozhovor* (Jaroslav Seifert) a **Tereza Vajsejtlová** byla pochválena za sdělování představy v žánrech tanců prostřednictvím přednesu básně *Tanečník Alfréd* (Shel Silverstein).

O celkové úrovni této kategorie svědčí i to, že kromě dvou postupujících, kteří svými vystoupeními přesáhli úroveň výrazně, a dvou pochválených recitátorek, nebylo uděleno žádné čestné uznání. Ostatní vystoupení byla poznamenána problémy se sdělností ve smyslu výstavby textu (absence členění textu, absence gradace a temporytmu, chybějící vztah k textu, a tím i chybějící téma výpovědi) i ve smyslu (základních) dovedností interpretačních (technických), které se projeví jako gramatické traktování textu, „sekání“ básní po verších, nedbalá mluva („šumlování“), malování hlasem... tedy něco, co bychom jako posluchači již v této kategorii spíše neočekávali. Anebo jen tu a tam.

Čtvrtá kategorie

Přestože i některá přednesová vystoupení v poslední kategorii, která přehlídku uzavírala, provázely i výše zmíněné potíže, přece jen celková úroveň byla vyšší. Vypovídá o tom i počet oceněných – dva postupy, dvě čestná uznání (z toho jedno s nominací do pozice náhradníka) a dvě pochvaly poroty.

Se zaujatým, kontaktním, adresným a sdělným přednesem básně *Wislawy Szymborské Prospekt* postoupila **Sofie Kadlečková** (ZUŠ Česká Lípa), která přednášela s pochopením a s jasným vědomím sdělovaného podtextu a špela k pointě nejen v textu, ale i ve sdělení svého jasného stanoviska.

Solidním, poměrně civilním a sdělným přednesem **postup** získala soustředěná a kontaktní recitátorka **Josefina Cerhová** (ZŠ

Vratislavice n/ Nisou, Liberec). Oslovila adresným kontaktním projevem a neokázalou interpretací prózy „*Střela*“ (Jiří Suchý). Recitátorka byla ve službě textu a jeho sdělení; přirozená, autentická s vlastním postojem.

Čestné uznání a doporučení na pozici náhradníka s možnou účastí na celostátní přehlídce ve Svitavách získal **Mikuláš Machač-ný** (Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec). Zaujal osobitým autentickým a nepředstíraným vystoupením, osobní hledačskou, až existenciální výpovědí a neotřelou dramaturgií, kterou je vlastní koláž několika textů *Radka Malého* ze sbírky *Lunovis*.

Druhé **čestné uznání** za využití vyprávěčských dovedností putovalo do rukou **Emilie Balákové** (ZŠ Liberecká, Jablonec n/ Nisou), která jich využila při osobitém přístupu k interpretaci *Líné pohádky Jana Wericha*.

Prekvapením bylo vystoupení **Jakuba Charváta** (ZŠ Pivovarská, Jablonec n/ Nisou) s básní *Jiřího Žáčka Oblázek*. Jakkoli by se mohlo zdát, že výběr textu je takzvaně pod věk, recitátor přesvědčil svou interpretací o tom, že i tato původně spíše dětská básnička může se stát textem pro osobní výpověď, podaří-li se v textu najít v podtextu osobní téma, které může odpovídat pocitům dospívajícího kluka hledajícího své místo mezi ostatními lidmi, vrstevníky. Jakubovo upřímné hledání výpovědi bylo oceněno pochvalou poroty.

Za upřímný projev získal pochvalu poroty **Marek Novotný** (ZŠ T. G. M. Lomnice n/ Popelkou). Představil se a zaujal jako civilní ne-falšovaný, nic nepředstírající ryzí vypravěč, spíše intuitivní, nicméně vypravující s chutí vybranou prózu *S volala pomalu!* (Vratislav Brabenec). Činil tak s vědomím tématu, se smyslem pro celek i jeho části, pro gradaci i pointování částí i celku.

Pro všechny recitátory příslušné kategorie se uskutečnil malý rozborový seminář a pohovor s recitátory reflektující jejich vystoupení vedený členy lektorského sboru (Eliška Vobrubová, Miloslava Čechlovská, Jakub Kubíček, Vojtěch Matějčka), a to s důrazem na individuální konzultace. Nabídnutá individuální konzultace všem účastníkům aktuálně reflektovala slyšené včetně doporučení co a jak do budoucna zlepšit, čímž byly naplněny i vzdělávací cíle přehlídky. Účastníky rozborových seminářů/individuálních konzultací byly nejen děti, ale i jejich doprovázející dospělí.

Nezbytnou součástí byly i „materiální“ odměny – diplomy (pro všechny děti) a knižní poukázky (pro oceněné). Kromě toho si všechny děti odvezly domů nejen odměny od pořadatelů, ale také obálky se vzkazy od ostatních účastníků (dětí i dospělých) ke svým vystoupením. Přehlídka probíhala v přátelské a neformální atmosféře bez soutěžního pnutí, za což patří dík nejen pořadatelům a organizátorům, ale též všem účastníkům přehlídky – dětem i dospělým. Všem oceněným ještě jednou gratulujeme a postupujícím přejeme, aby se jim na Dětské scéně ve Svitavách líbilo a dobře dařilo.

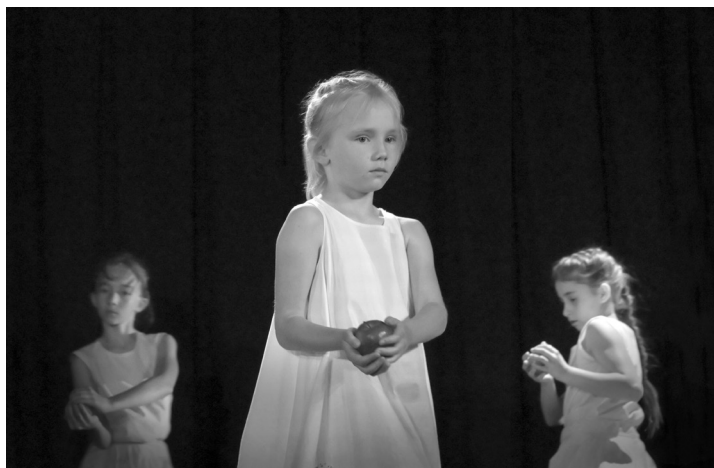
Eliška Vobrubová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA JABLONEC NAD NISOU, 25.–26. 5. 2025 DIVADELNÍ SÁL EUROCENTRA

V rámci letošní přehlídky krajského kola Dětské scény v Jablonci mohli účastníci a diváci zhlédnout v divadelním sálu Eurocentra 13 představení hraných dětmi, pro děti ze souborů bylo připraveno deset divadelních dílen, zaměřených převážně na průniky tance, výrazového pohybu a divadla s lektory Michaelou Homolovou, Annou Benhákovou, Natálií Vackovou a Armanem Kupelyanem, a proběhly dva rozborové semináře s lektorským sborem.

Přehlídku tradičně organizačně dokonale zajistilo Taneční studio Magdaléna s paní Ludmilou Rellichovou, která po celá léta pečuje o její kultivovanou a inspirující podobu.

V programu se objevily inscenace všeho druhu včetně tanečního, pohybového, loutkového i více výtvarně zaměřeného, většina vycházející z děti a postihovala jejich témata a postoje.

Lektorský sbor letos pro přímý postup na celostátní přehlídku do Svitav doporučil inscenaci **Cesta (ne)jednoho medvěda** Divadla Vydrcháno ze ZUŠ Liberec s vedoucí Šárkou Vltavskou, a udělil mu též ocenění za komplexní inscenační tvar. Citlivá autorská inscenace, postavená na příběhu plyšového medvěda, který zůstává v domě po odchodu židovské rodiny a po nějaké době osamocení se stane milou hračkou i pro dítě z rodiny popudlivého německého SS poručíka, dokud válka neskončí. Medvídkovo nekonečné trpělivé čekání na holčičku zrcadlí v povzdálí se odehrávající dějinné události 2. světové války i těžké chvíle ohrožení, a jakoby zhmožňuje čas dějin i čas lidského života. Příběh je rámován současností. Divákovi je tak bez patosu směřováno velmi jemné poselství o tom, co zůstává v hloubce života při vši křehkosti a ohrožení nedotčené. Tvůrci zvolili jevištní prostředky napomáhající subtilnímu a přece velmi působivému sdělení a povedlo se jim vytvořit ucelený divadelní tvar. Citlivě a významotvorně využívají přední a zadní plán stínohry, která je promyšlená a propracovaná, a odráží střet dvou světů. Pracují s hlasy, zvuky hudbou i nahrávkami. Plyšový medvěd ze stínohry je zároveň ztělesňován dívkou, která se pohybuje v předním plánu. Její herecké prostředky jsou velmi střídme ale citlivé, přesné a procítěné. Původní poněkud odlišný koncept začala skupina zpracovávat s vedoucí Věrou Motyčkovou, zhlédnutý jevištní tvar s dětmi vytvořila jejich nová vedoucí a studentka KVD DAMU Šárka Vltavská.

Do širšího výběru pak lektorský sbor navrhl inscenaci **Orfeus** souboru **Myšmaž** ze ZUŠ Turnov s vedoucími Alenou Tomášovou a Romanou Zemenovou. Soubor složený z osmi třináctiletých dětí našel své téma v řecké báji o hudbě a lásce, která vyvádí i z podsvětí, a předává ji po smyslu, s velkou radostí, originalitou, vtipem a nadhledem. Děti jsou na jevišti velmi autentické a přesně vědí, co chtějí sdělit, naplňují vypointované situace s řadou nápadů a obrazů (cesta do podsvětí s houslemi). Inscenace má jasný temporytmus a spád. Velmi zajímavě pracují tvůrci s kostýmem (bílou tunikou s atypickým rukávem), který je zároveň využíván různými způsoby jako jevištní znak (moře, křídla, loď...).

Skupina zároveň pojala práci na inscenaci jako výzvu k zdokonalení svých hudebních schopností a popasovala se s tím s nadhledem i vážností. Inscenace dostala **Ocenění za radost z vyprávění a překonání vlastních limitů v hudebním projevu**.

Další inscenací, doporučenou do širšího výběru se stal **Seznam hostů** souboru **BezKomentáře** z Dramacentra Liberec s vedoucími Laurou Levkou a Pavlem Šindelářem. Skupina zkoumala téma přátelství a samoty a jeho různých podob (*Nikoho nepotřebuji, Ano nebo ne?*).

Skupinky či dvojice spolužáků stylizovaných do jasných typů s nádechem teenagerovských seriálů se svými předvídatelnými, ale i nepředvídatelnými tématy, a mezi nimi jedna osamělá „čtenářka“, které společnost vrstevníků dosud nechyběla, nyní se ale blíží její narozeniny, a rodiče jí chtějí uspořádat oslavu. Má koho by pozvala? Přijde někdo? V rytmičných střizích se postupně rozvíjejí pointované drobné mikrosituace, dokud se nedotočí k narozeninovému dni, kdy na oslavu překvapivě přijdou všichni, hlavní hrdinka najde kamarádku a dostane jako dárek knihu...

Díky divadelní zkratce, nadhledu, vědomé práci s různými klišé, a pohybové stylizaci není výpověď patnácti jedenáctiletých dívek jednostranná. Je cítit poučené vedení, děti mají citlivě vymezený prostor, jejich témata se otevírají. Kromě situačních prostředků pracují i s kostýmováním, které poukazuje na spřízněnost jednotlivých dvojic či skupinek. Lektorský sbor předal **Ocenění za autorské uchopení tématu**.

Smutný příběh Bedřicha Bída souboru **Hešteg Smradi** byl opět z dílny Romany Zemenové a Aleny Tomášové ze ZUŠ Turnov. Soubor si přál udělat nějaký strašidelný příběh, využil tedy motivy ze dvou povídek *Briana Jacquese (Sedm strašidelných příběhů)*, kde se jim zalíbil mrtvý hrdina. Tklivý příběh chudíčkého kluka Bedřicha Bída, který se až ve svém „druhém životě“ po tragické smrti (*Koukám, že je po mně. Haleluja*) dočká své největší touhy – lízátka, ale i spravedlnosti, díky čemuž může konečně odletět (*Haleluja*), je zahráný s velkým nasazením a humorem, nadhledem komentářů a point, spoustou nápadů a touhou vše sdílet s diváky. Děti jsou na jevišti svobodné, suverénně existují v situacích, v kolektivní souhře. Pracuje se se znakem, náznakovým jednoduchým kostýmem, děti tvoří postavy i prostředí, pointám a rytmu inscenace napomáhají živé zvuky a hudební nástroje. Děti zajímal i Bedřichův těžký život plný práce a chudoby, který by si jinak neuměly představit.

Inscenace získala **Ocenění za svébytné uchopení tématu a autentický herecký projev**.

Obě inscenace z dílny Aleny Tomášové a Romany Zemenové se jako vždy (již po řadu let) vyznačují velkou radostí z hravosti, vtipem (a to i ve zvukovém a pohybovém plánu), nadhledem, originálním viděním a jasným tématem, vycházejícím z děti. Díky využívaným inscenačním „pedagogickým“ principům a velkému přátelskému napojení vedoucí dětem umožňují svobodné autentické bytí na jevišti a otevřenost ke sdílení a společnému bytí.

Mimořádně poetická a jemná taneční inscenace **O jablůnce** Tanečního a pohybového studia Magdaléna s vedoucí Ludmilou Rellichovou vnesla do přehlídky jiný tón, což bylo velmi přínosné.

Báseň Jaroslava Seiferta O jablůnce a dětmi oblíbená *lidová písnička Koulelo se koulelo červené jablíčko* se staly pro vedoucí Ludmilu Rellichovou a soubor sedmiletých holčiček inspirací k taneční tvorbě s využitím mluveného slova. Holčičky ve světlých volných šatech s jemnými kvítky spolu se třemi staršími dívkami předávají pohybem a tancem v prostoru velmi soustředěně představu kvetoucího jabloněvého sadu, v němž s velkou jemností a krásou můžeme vnímat i odvíjení ročního cyklu až k živým červeným jablkům. K poutavým proměnlivým obrazům zaznívají klavírní improvizace na motivy lidové písně *Koulelo se koulelo*, dívky s tancem předávají i Seifertovy verše. Mimořádně kultivovaný projev a souhra dívek, výjimečná choreografie.

Spontánně v hodinách vznikla prý také spolupráce s většími dívkami, které projevíly zájem pomáhat menším, vedoucí ji promyšleně využívá, pomoc s orientací v prostoru je zároveň významotvorná, dívky evokují vzrostlé jabloně. Také využití jablek má metodický kontext, vedoucí je využívá i v hodinách pro práci paží, zároveň jejich objevení na jevišti nese své téma.

Inscenace byla oceněna za čistotu tvaru a jevištní souhru.

Jediná čistě loutková inscenace *O rybáři a jeho ženě Dětského studia z Vysokého nad Jizerou* s vedoucí Magdalénou Bartoňovou vtrhla na jeviště s velkou energií a radostí. Čtyři děti okolo deseti let s jednou šestiletou holčičkou hrají poprvé s loutkami, a hrají až s vášní (zvláště holčička, hrající Rybářovu ženu), s přesným loutkářským načasováním, s velkým humorem zahrnujícím vtípky s loutkami a rekvizitami i v hereckém projevu. Zároveň je tu velké soustředění a pokora vůči loutce a celkové souhře, každé dítě našlo uplatnění podle svého temperamentu a dovedností. Velmi originální i funkční loutky ze samorostů a klacíků, které si děti vyráběly samy v rámci dvoudenního workshopu, jakoby byly srostlé se svými tvůrci a loutkovodiči. Nízký proměnlivý paraván jako domov rybáře a jeho ženy a klasické loutkové dřevěné vlny obsluhované dalšími dvěma dětmi jako domov krásné kouzelné ryby z vyplaveného dřeva tvoří svébytný svět, v němž děti překvapivě s velkým porozuměním a chutí předávají Werichovu verzi známé pohádky, (u níž si samozřejmě s vedoucí mnoho museli objasňovat).

Inscenace byla oceněna za originální loutky, spontánní herecký projev a práci s jevištním znakem.

Skupina *BezeSporu z Dramacentra Liberec* s vedoucím **Vojtěchem Matějíčkou** (a původně i s vedoucí M. Čechovovskou) přivezla autorskou inscenaci *Pruhy*, založenou na stylizovaném výrazovém pohybu a hudbě. Jejím tématem je svět, který se občas podobá džungli, a jak se vypořádat s pravidly smečky (*Jak poznáte tygra? No přece podle pruhů...*).

Skvěle pohybově vybavená (jak je v tomto kraji zvykem) divčí skupina předává jasné gradované situace s výrazem a napětím, tvořit významy a vymezovat prostor a dosah každé postavy jim pomáhá i práce s dlouhou bílou gumou, modelovanou do různých stran a tvarů. I přes její působivost se však objevovaly otázky po celkovém vyznění, vývoji „příběhu“, který by možná stálo za to ještě zpřehlednit, aby inscenace nesla jasnější výpověď. V diskusi se ukázalo, že o tom tvůrci sami vědí, inscenace prošla složitějším procesem vývoje, do něhož krátce před přehlídkou vstoupila ještě spolupráce s přízvanou Annou Benhákovou, a můžeme ji tak vnímat i jako zajímavý work in progres.

Inscenace získala Ocenění za vyzrálý pohybový projev a souhru.

Další inscenace téhož vedoucího **Vojtěcha Matějíčky** se skupinou **BezeStrachu z Dramacentra Liberec** *Urašima* pracuje s výrazně jinými prostředky.

Jde o autorský tvar založený na poetických obrazech, který vznikl na motivy známé japonské pohádky, v níž se mladý rybář díky záchráně želvy ocitá v kouzelném podmořském paláci, kde čas plyne jinak. Po návratu však najde docela jiný svět o mnoho let později.

Inscenace pracuje s minimem slov, využívá stylizovaný pohyb, hudbou podporuje atmosféru a obrazy podmořského světa. Hlavní hrdina příběhu je ztělesněn dřevěnou loutkou manekýna, voděnou dvěma vodiči. V zajímavém konceptu se však vytrácí jasnější uchopení příběhu, chybí některé podstatné motivy, (jako třeba důvod, proč se Urašima tak dlouho zdrží ve vodním světě), a rozmlňuje se téma, o kterém se hraje (*„o čase, touze a nevrtnosti rozhodnutí“*). Nevyužitě zatím zůstávají i možnosti práce s poměrně malou loutkou, tvůrci

nevytvářejí pro loutku situace a možnosti jednání, loutka je většinou pouze součástí obrazu, její animace je zatím nepropracovaná a tak vnímáme často spíše vodiče než Urašimu, základní situace s želvou se odehrává pod úrovní divákova pohledu, nepracuje se důsledně s načasováním a fokusem.

K tomu všemu jsou tvůrci velmi otevření a tak možná i tato inscenace ještě udělá krok dál. Už teď ji můžeme vnímat jako zajímavé vykročení jinudy zvláště v kontextu další tvorby mladého vedoucího souboru. Inscenace získala **Ocenění za tvorbu poetických jevištních obrazů**.

Žáci z jediného souboru pracujícího při běžné základní škole – **DRKE ZŠ Liberecká** s vedoucí Petrou škole – DRKE po svém podívali na stereotypy klasických pohádek a v inscenaci *Není růže bez lásky* zkoumají, jak by to s Růženkou mohlo být jinak. Málo zkušenému souboru zatím společná práce slouží spíše ke sblížení kolektivu bez větších ambicí, nevyužívá příliš jevištní prostředky, ale své „generační“ téma nutnosti vzájemné lásky si žáci 6.–8.tříd našli. Soubor získal Ocenění za originální uchopení příběhu.

Další soubor z **Dramacentra Liberec** s názvem **BezUrážky** pod vedením Laury Levko odehrál autorskou inscenaci *Tohle už se nenosí*. Šestnáct dívek a jeden kluk s velmi malou zkušeností s prací v „dramatáku“ si společně s vedoucí souboru našlo celou řadu zajímavých témat, které spojuje fenomén oblečení a zvláště oblečení ženského – společenský tlak na ženské oblékání, konformita versus originalita, ne/svoboda, svět, kde policie kontroluje správnost oblečení a účesu, vzpoura, strach či vnitřní svoboda, a je vidět, že si za těmito tématy stojí. Povedlo se jim dokonce objevit pro sebe osobnost americké novinářky a bojovnice za práva žen Amelie Bloomer, která se v polovině 19. století postavila za svobodu žen i v oblékání.

Právě tato velká šíře se však při inscenování ukázala nevýhodnou a v inscenaci se bohužel nedaří žádná z těchto témat hlouběji propracovat, zůstávají jen „nakousnutá“ a přecházejí nepřehledně jedno v druhé. Stálo by za to zpřehlednit příběhovou i významovou linku a dotáhnout situace a vztahy, aby výpověď nabyla přesnější podobu. I když inscenace zatím působí poněkud neuceleně, není pochyb, že proces zkoumání témat a jejich rozpracovávání byl pro dvanácti až patnáctileté členy souboru velmi přínosný.

Divadlo Micky Myšákové ze Základní umělecké školy Jablonec nad Nisou s vedoucí Lenkou Hallerovou Markovou přivezlo inscenaci *Žijí v Dánsku hadi?* Její vznik podle vedoucí podnítilo strukturované drama na téma Shakespearova Hamleta, příběh prý žáky tehdejšího 4. a 5. ročníku I. stupně tak zaujal, že ho sami chtěli hrát a improvizacemi se k němu blížili.

Tam, kde se v inscenaci setkáváme s neotřelým pohledem dětí na vybrané situace a témata, objevují se zajímavé a autentické momenty. Soubor si však vzal za cíl dát inscenaci i edukativní charakter a jako takovou ji hrát v základních školách. Vysvětlování divadelních pojmů i samotné hry však inscenaci bere spád i její „nakousnutou“ výpověď, neúměrně ji prodlužuje a klade těžký úkol na dívku v roli takového edukátora. Zároveň je jasné, že ani záměr tvůrců „předat žákům oč tam jde“ by takto nemohl fungovat před nepoučeným publikem.

Dvě inscenace **Hereckého studia při Divadle F. X. Šaldy** pod vedením Elišky Jansové *Ztraceni v čase* a *Ztraceni v lese* vycházejí ze stejného způsobu práce. Jak napovídá název studia, nepracuje se s principy dramatické výchovy, ale spíše s hereckými cvičeními, ztvárňováním postav, scénářem a režii, děti ve věku 12–13 let jsou vedeny spíše jako posluchači herecké konzervatoře, jejich vedoucí vychází z vlastních hereckých zkušeností.

Obě inscenace pracují se zjednodušenými příběhy i postavami a dlouhými pasážemi textu, a z pohledu lektorského sboru nenabízí dětem větší možnost autentického projevu a tvořivosti, místy se objevují klišé a povrchní napodobování. Scénáře tvoří vedoucí Studia a snaží se je napsat dětem na míru, témata hledá u dětí. V diskusi vedoucí zmínila, že ví o principech dramatické výchovy a nyní se snaží více vycházet z dětí, jedna z inscenací už vznikla z improvizací, které zapsala do scénáře. V rozhovoru byla otevřená novým pohledům.

Kateřina Schwarzová a Michaela Homolová

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ HRADEC KRÁLOVÉ, 23. a 29. 4. 2025 ZUŠ STŘEZINA

Organizátorem všech postupových kol (okresních i krajského) byl již třetím rokem zapsaný spolek Klub přátel Divadla Jesličky Josefa Tejkle. Okresní kola se konala v sálech základních uměleckých škol (Trutnov, Jaroměř, Rychnov nad Kněžnou a Střezina Hradec Králové – zde i krajské kolo) a v K-klubu Jičín. Ráda bych poděkovala všem kolegyním ze zmíněných zařízení (Aleně Rodrové, Jarce Holasové, Ivaně Tejklové a Denise Ovečkové) za vytvoření vstřícného a útulného prostoru, kde jsme se cítili všichni příjemně.

Okresních kol se letos účastnilo 313 recitátorů. A vůbec není pravdou, že gró dětí bylo ze ZUŠek. Mám velkou radost, že se objevuje stále více škol, na kterých se přednesu začínají systematičtěji věnovat (např. ZŠ Solnice, ZŠ Borohrádek, ZŠ Schulzovy sady Dvůr Králové nad Labem, ZŠ M. Horákové Hradec Králové, Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína Hradce Králové a další).

Největší potěšení mi letos přinesla **první kategorie** – autentičnost, spontánnost a hlavně radost. Radosti a energie jako by s přibývajícím věkem ubývalo. Porota pracovala ve loženi Jaroslav Pokorný, Petr Kult a Jana Portyková.

Čestné uznání získali **Rozálie Vitáková** ze ZŠ Jičín, Poděbradova (*Eva Janikovszky: Kdybych já byl dospělý*), **Konstantin Demianchuk** ze Spolku Bendl Sobotka (*Daniel Hevier: Zapomnětlivý parašutista*), **Rozálie Šváchová** ze ZŠ M. Horákové Hradec Králové (*Hana Doskočilová: Oříšek*), **Viktorie Dufková**, ZŠ Červený Kostelec, Lhota (*Radek Malý: Jejda, jejda, jejda*), **Aneta Bartošová** ze ZŠ Schulzovy sady, Dvůr Králové nad Labem (*Rostislav Křivánek: Prstýnkové čarování*), **Eva Luňáková**, ZŠ Comenius Hradec Králové (*Jiří Ryšánek: Koza v plavkách*), **Oliver Martínek**, ZŠ Schulzovy sady, Dvůr Králové nad Labem (*František Hrubín: Paleček*), **Tadeáš Červeňák**, ZŠ Broumov (*Miloš Kratochvíl: Létání*), **Terezie Pelinková**, ZŠ Solnice (*Miloš Kratochvíl: O nemocné princezně*).

Cenu poroty si odvezli **Vilém Sedláček**, ZŠ Schulzovy sady, Dvůr Králové nad Labem (*Vojtěch Stekláč: Jak je těžké vybrat si správné povolání*) a **Marie Janoušková**, ZŠ Červený Kostelec, Lhota (*Petr Horáček: Nenažraná koza*).

Ve druhé a třetí kategorii se objevovaly ověřené texty Macourka, Mikulky, Čapka, Kahouna, Malého, Havla, Doskočilové, Fischerové, Heviera, Steklače.

Porota **druhé kategorie** pracovala ve složení Jaroslav Pokorný, Petr Kult a Jana Portyková.

Čestné uznání získali **Markéta Komárková**, ZŠ Jičín, Železnická (*Miloš Macourek: Barborka a cucavé bonbony*), **Julie Dostálová**, ZUŠ Trutnov (*Miloš Macourek: O makaronech, které šly na procházku*), **Aneta Valentová**, ZŠ M. Horákové Hradec Králové (*Michal Čunderle: Jak se včela Minda málem vdávala*), **Elen Krtičková**, ZUŠ Náchod (*Martin Nodl: Labutě*), **Anna Adamová**, SŠD Sobotka (*Hana Doskočilová: Čtyři malá prasátka*), **Alan Vít**, ZŠ Křišťál Jaroměř (*Michal Bystrov: Blue o balónku*), **Kludie Štěpánková**, ZUŠ Střezina Hradec Králové (*Michaela Fišarová: Kája a Claudie*), **Elena Reslová**, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř (*Pavel Šrut: Pidiženuška*).

Do celostátního kola postupují **Eliška Weinerová** ze ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Alois Mikulka: Salon krásy**) a **David Farkaš** ze ZUŠ Rychnov nad Kněžnou (**Miloš Macourek: Pavouk**).

Třetí kategorii se jako porotci věnovali Jaroslav Pokorný, Markéta Rumpíková a Jana Portyková.

Čestné uznání získali **Eliška Johanová** ze ZŠ Libčany a ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Daniil Charms: Buldok a ratlík**), **Tobiáš Škořepa**

ze ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř (**Jiří Schmitzer: Nepřítel Nepořádek**), **Antonín Dvorský**, Gymnázium Trutnov (**Jan Werich: Lakomá Barka**), **Barbora Nerudová**, Biskupské gymnázium Hradec Králové (**Daisy Mrázková: Tajemství**), **Eliška Lacková** ze SŠD Sobotka (**Martina Drijverová: Holčičky den a noc**), **Eliška Valášková**, ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Karel Čapek: O lidech**), **Leona Hübnerová**, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř (**Miloš Macourek: Chřestýš**), **Adam Širůček**, ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Daniel Hevier: Zapomnětlivý parašutista**).

Do celostátního kola dětské scény ve Svitavách postoupili **Jiří Kunc** ze ZUŠ Rychnov nad Kněžnou.

(**Ivan Vyskočil: Proč se lidé bojí zajíců čili Kudýš**) a **Dominik Dlabola** ze ZŠ TGM Borohrádek (**Richard Skolek: Moudrý z nebe**).

Dramaturgicky byli nejzajímavější recitátoři **čtvrté kategorie**, pro které se povětšinou stalo sdělení a reflektování důležitého společenského tématu zásadním důvodem pro výběr textu. Objevily se i velmi odvážné pokusy o interpretaci textů Tomáše Přídala nebo hledání nových prostředků interpretace rytmizací v textu Pavla Šruta.

Porotci ve složení Jaroslav Pokorný, Markéta Rumpíková a Jana Portyková udělili **čestná uznání Barboře Volkové**, ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Tomáš Pěkný: Havrane z kamene**), **Emě Wertzové**, Biskupské gymnázium Hradec Králové (**Jaroslav Seifert: Vánoční noc**), **Eduardu Faltovi**, ZUŠ Trutnov (**Zdeněk Jirotko: Saturnin**) a **Nele Nývltové**, ZŠ Police nad Metují (**Michaela Merglová: Slabý kus**). **Do celostátního kola postoupili Miriam Boumová**, Biskupské gymnázium Hradec Králové (**Gianni Rodari: Brif, bruf, braf**) a **Albert Toman** ze ZUŠ Střezina Hradec Králové (**Marek Eben: Myšlenky za volantem**).

S čím se každým rokem setkáváme, je skutečnost, že na některých základních školách učitel den před školním kolem přikáže žákům, ať si „něco“ najdou a do zítřka se naučí. Nebo jim bezostyšně přikáže: „Chodíš do ZUŠky, půjdeš na soutěž!“ a někdy si ani neposlechnou, s čím dítě vystoupí. Když dítě neuspěje, na ZUŠce ho „blbě“ připravili. Ach jo.

A ještě malá dumka: letos jsem několika učitelům vysvětlovala, že naše přehlídka je o interpretaci textů v českém jazyce nikoliv v angličtině, ukrajinštině či vietnamštině. Oni oponovali, že to v propozicích nenašli...

Jana Portyková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA HRADEC KRÁLOVÉ, DIVADELNÍ SETKÁNÍ, 4.–6. 4. 2025 DIVADLO JESLIČKY JOSEFA TEJKLA

Loutkářská a dětská divadelní přehlídka proběhla opět v Divadle Jesličky Josefa Tejkle v Hradci Králové ve dnech 4.–6. dubna 2025. 126 herců uvedlo 13 inscenací. Sedm z nich bylo směřováno na Dětskou scénu, tři na Loutkářskou Chrudim a tři na obě přehlídky. Organizace opět díky Kateřině Fikejzové Prouzové a pedagogům ZUŠ Střezina byla perfektní. Proběhly dílny pro děti a čtyři rozborové semináře, které vedli členové lektorského sboru – Nina Malíková, Jiřina Vacková, Peter Varga, Dominik Linka a Jaroslav Dejl.

Dvě Anči, ZUŠ Střezina, Hradec Králové,
A. Macková a A. Kašparová: **Dvě pohádky pro unavené rodiče**.
Režie: Jiřina Krtičková

Dva příběhy z knihy *Michala Viewegha „Krátké pohádky pro unavené rodiče“* vypráví o čtyřleté Sáře a její dvouleté sestřičce Báře a samozřejmě o jejich mamince a tatínkovi. Miniinscenace vznikla na hodinách individuální tvorby. Pro tři členky souboru jde o jejich první setkání s loutkami, které v inscenaci představují sestřičky. Ostatní role hrají děvčata. První *Jak se vítá maminka* jsme viděli už na loňské přehlídce. Vloni jsme řadu věcí chválili, ale letos jako by z představení vyprchala energie. Letos přidaný příběh tatínka začíná dobře rozebranou scénou rodinného rána, kdy sestřičky nebudou spát, ale ruší tatínka, který by ještě rád spal. Nakonec si tatínek lehne na střechu.

Do děje vstupuje babička (nová členka souboru), která vnáší novou energii. Loutky jsou slušně vedené, i když by šlo ještě více využít situace v posteli. Pro členky souborku jde o dobrou „studýrku“.

TVA, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

Tim Burton: **Prostě Burton!**

Překlad: Richard Podaný

Režie: Jiřina Krტიčková

Inscenace vznikla v hodinách přednesu z básní T. W. Burtona, amerického filmového režiséra, básníka, spisovatele a filmového výtvarníka, známého nekonvenčním stylem. Básničky zavádí diváka do tragikomického světa absurdity, chytrého humoru a podivuhodných postavíček trudného vzezření i údělu. Burton jednoduchým a rytmickým jazykem, jenž není nepodobný jazyku říkadel, představuje zranitelnou existenci těchto zvláštních a rozmanitých outsiderů, jejichž životy vyvolávají úsměv i rozpaky. Soubor tří starších interpretů (dva kluci a jedna dívka) pomocí jednoduchých rekvizit s důrazem na přednes inscenují postavy toxického hochy Rocha, Fleka, Chlapce s hřebíky na očích, Mnohoočku a další. Někdy by bylo dobře méně ilustrovat, spíš se věnovat přednesu. Rozdílné jsou i schopnosti mladých herců. Přesto jsme ocenili dramaturgický výběr a snahu o zprostředkování tohoto netradičního imaginativního textu.

Čert, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

Soubor Čert: **Kdo bude další**

Režie: Jiřina Krტიčková

Inscenace inspirovaná krátkým hororovým filmem Pavla Soukupa „Třída smrti“ o záhadných úmrtích žáků jedné třídy. Šestnáct mladých herců se v autorském představení rozhodlo, že chtějí zkusit nový žánr, horor, a že děj se bude odehrávat ve třídě sedmáků, ve které už zemřelo šest dětí. Každý školní rok jeden spolužák (spolužačka). Nyní začal nový školní rok a všichni se bojí, aby tím dalším mrtvým nebyl někdo z nich. Devátáci se sázejí, kdo bude další. V tento školní rok přichází do třídy nová spolužačka. Je jí divné, že je ve třídě tak nepřátelská a zvláštní atmosféra plná strachu. Ona jediná se k ostatním chová hezky. Dvě spolužačky jí vysvětlí, proč to tak je. A děj nabere spád. Během tří dnů je mrtvá celá třída včetně učitelky, mimo novou žákyni. Herci vymýšleli, kdo koho zabije nebo jak zemře. Na zobrazení jednotlivé vraždy či tragické situace se používá stínové divadlo či se dramaticky přehraje. Zároveň se promítá animovaný film snímku třídy, kde jsou zaškrťováni jednotliví mrtví. Na inscenaci bylo vynaloženo mnoho práce a úsilí, ale až na výjimku tu chybí pro horor nutné napětí a emoce. Každopádně si ale mladí adepti divadla užili práci na nezvyklém žánru.

1. ročník, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

Jiří Žáček, Pavel Šrut: **Ahoj moře**

Režie: Jiřina Krტიčková

Třináct kluků a holčiček se vyřádilo v pásmu sestaveném z veršů Jiřího Žáčka z knihy „Ahoj moře!“ a z pohádky „Mořská panna a kuchař Sam“ od Pavla Šruta z knihy „Prcek Tom a Dlouhán Tom“. Představeníčko začíná tatínkem čtoucím noviny a dětmi, které chtějí jet k moři. Odpověď tatínka: Bylo by to drahé, já budu malovat, dejte noviny na zem a na nábytek igelit. A je jasno. Z novin udělají děti albatrosy, del-

fíny a lodičky, igelit původně na nábytek poslouží jako moře či oděv mořských panen. Celek je hravý, děti uvolněné a přirozené. Rezervy jsou ve skupinovém přednesu.

Dram&Tak, DDM Symfonie Poděbrady

Ladislav Smoljak, Sandra Milčinská: **Acylpyrinci**

Režie: Sandra Milčinská

Na motivy rozhlasové hry Ladislava Smoljaka pro potřeby věkově smíšeného souboru upravila Sandra Milčinská. Pro připomenutí lze uvést, že kdysi slavila úspěch Irena Konývková s úpravou této veselé taškařice s partou malých kluků. I tato dramatizace a tento sympatický soubor využil naplno možností tohoto textu, plného humoru a nadsázky. Menší děti mají dobře vymezen herní prostor jako plato prášků, kde každý acylpyrin má své lůžko. Zbytečný se jevil na horizontu náznak krabičky. Nejstarší členka, hrající příbalový leták, celý děj a činnost na jevišti organizuje. Aby si všechny děti zahrály, jsou vtipně připsány postavy agentů antibiotik. Děti jsou na jevišti přirozené, některé okamžiky jsou kouzelné, např. oblékání acylpyrinka Cyrdy do rytířské zbroje, následné loučení s ním a další. Zajímavá a funkční je i scénická hudba.

Soubor byl nominován k přímému postupu na celostátní přehlídku Dětská scéna 2025.

Pročky, Jiráskovo gymnázium Náchod

Kolář, Havel, Suchý, Jirous, Nikl, Veteranyi, Sabina, Werich, Voskovec, Blatný a další: **Proč?**

Režie: Štěpán Macura

Představení vzniklo v hodinách povinně volitelného předmětu na gymnáziu pod vedením zkušeného vedoucího Štěpána Macury. O to je výsledek cennější. Šest sedmaček přichází z hlediště, kde kladou divákům nejružnější otázky začínající slovem „Proč“. Pomalu se dostávají na prázdné jeviště, na jehož horizontu jsou zavěšeny školní batohy, zrcátka a nůžky, kterými jsou v průběhu představení odstřihávány jednotlivé předměty. Celek je koláží či montáží dialogů, veršů a textů mnoha autorů. Je to použito na generační výpověď děvčat. Celek lze rozdělit na tři části jejich vývoje: „dětství“ – při interpretaci si pomáhají hrou s plyšáky, „puberta“ – manipulace se zrcátky či mobily, v této části je vtipně použita recitace písničky „Proč mě nikdo nemá rád“ a konečně třetí „na prahu dospělosti“ – inscenováno jako společná četba milostného románu. Závěru by slušel odchod do diváků a ne do zákulisí. Jednalo se o premiéru, takže první část byla trochu nervózní. I recitační schopnosti dívek byly různé, ale to nic neubírá na významu této práce.

Soubor byl navržen do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna 2025.

Dramatický kroužek ZŠ Železnická, Jičín

Alois Jirásek, Richard Koniř, Pavel Horák: **Staré pověsti udatného národa českého**

Režie: Richard Koniř, Pavel Horák

Vedoucí Richard Koniř a Pavel Horák připravili tentokrát pro svůj soubor, který je už léta pravidelným účastníkem přehlídky, převeselou komedii z nejstarší české historie hranou formou kramářského divadla. Hraje se s nadsázkou, děti dobře chápou humor. Scénografii slou-

ží velká plachta, která se proměňuje v hory, bory, řeky atd. Kostýmy jsou stylizovány. Představení provází i kramářské písně. Doporučeno důsledné dodržování nadsázky, např. ve scéně trhání bylin a objevení kance v části věnované pověsti o Bivojovi. Představení je plné gagů a z jeviště sálá energie.

Soubor byl navržen do širšího výběru na celostátní přehlídce Dětská scéna 2025

Andílci, ZUŠ Střezina, Hradec Králové

Lewis Carroll: *Alenka & Lewis aneb Cesta noci do 4. července 1862*
Režie: Zdeněk Tesař

Inscenaci podle knížky Lewise Carrolle „Alenka v kraji divů“ upravit Zdeněk Tesař pro velký soubor větších mladých herců. Zároveň jde o pokus spojit tíživý životní příběh autora literární předlohy Lewise Carrolle, vlastním jménem Charlese Lutwidge Dodgsona. Celé představení totiž začíná scénou z univerzity a jeho návštěvou v rodině děkana, kde žije Alice Liddellová, inspirace nejen jeho literární tvorby, ale i celoživotní vášně, fotografování. Střední část je dramatizací některých motivů z knížky „Alenka v kraji divů“. Pouze jednou se zde objeví motiv Charlese Dodgsona. Závěr představení je věnován informacím o obou hrdinech, Dodgsonovi a Alici Liddellové, doprovázené projekcí fotografií. Je škoda, že soubor nerozehrál propletení linie života a díla. Na uvěřitelnosti vztahu Alice a Dodgsona byla škoda, že jej představovala dívka. Jednalo se o pokus o velké činoherní představení s použitím výrazné scénografie a kostýmování, projekce, světla, hudby.

O loutkářských souborech stručně:

ZUŠ F.A. Šporka Jaroměř uvedla v režii Jarky Holasové tři představení – soubor *Pět ran* rakvičkárnů *O Golemovi*, nejmladší soubor *Prekvapení* milou hříčku Milady Mašatové *Čtyřikrát o drakovi* a soubor *Popcorn* autorskou inscenaci *Dcerky*. Pro soubor *Tkaničky*, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, Romana Hlubučková upravila a režiovala text Aloise Mikulky *Dům u pěti set básníků*. Hana Voříšková a Markéta Stránská mile zaujaly autorskou inscenaci *Jabka*.

Jaroslav Dejl

PARDUBICKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ PARDUBICE, 23.–25. a 28. 4. 2025 SÁL JANA KAŠPARA (KÚ PARDUBICKÉHO KRAJE)

Pořadatel: Krajská knihovna v Pardubicích

O pardubické přehlídce píšu do Deníku DS rok co rok, pravidelně se jí jako lektorka řadu let účastním. Jsem zvědavá i přes moje každoroční obavy, aby mě nebylo přespříliš, lektori by se měli přece proměňovat... Leč letos, jako každoročně, mi bylo ze strany pořadatelů i pedagogů namítáno, že je dobré mít jednu stálíci a ostatní lektory měnit.

Příznávám, vždy ráda do Pardubic zamírím. Považuji tuto přehlídku dětských recitátorů v České republice za mimořádnou, zejména proto, že každá kategorie má svůj den. Je to už v Pardubicích tradice a přeji budoucím účastníkům, aby jim byla zachována. Tato varianta pořádání recitační přehlídky mi připadá naprosto ideální – vše probíhá v klidu a bez časového presu, setkání recitátorů jen jedné kategorie je povýšeno na mimořádnou událost. Vystoupení v krajském kole po postupu z kola okresního je pro účastníky opravdovou odměnou a svátkem přednesu. Účastníci z řad učitelů a dalších, kteří se dětským přednesem zabývají, již počítají, že je třeba obětovat přednesu více dnů, a pobyt v Pardubicích si užívají. Ze všech přehlídek, na které jsem byla zvědavá, je v Pardubicích i největší zájem o rozborové semináře. Navíc vždy nabízím doprovázejícím dospělým, kterým z nějakého pochopitelného důvodu není umožněno se rozborů účastnit, že se s nimi spojím posléze k telefonické konzultaci. Mnozí mé nabídky využili a myslím, že smysluplně, alespoň pro mne.

Kam moje paměť sahá, pořádá přehlídku krajská knihovna. Paní knihovnice ji připravují pečlivě, a protože za ta léta již mnohé o dětském přednesu vědí, i poučeně. Organizace klapě jako dokonalý hodinový stroj – administrativní podklady, oběerstvení pro děti i dospělé, drobné dárky pro každého recitátora (samozřejmě že v podobě pardubického perníku) a pečlivě vybrané knižní ceny. Za takovými úspěšnými projekty nutně musí stát nadšenci. V Pardubicích převzala otěže po Haně Cihlové Zuzana Nobilisová a po několika let byla radost s ní spolupracovat. Letos jsme se s ní loučili, neboť se čas naplnil, důchod zavelel. Uvidíme, jak bude přehlídka v Pardubicích probíhat za rok, ale věřím Krajské knihovně v Pardubicích, že úroveň udrží.

Složení lektorského sboru bývá v Pardubicích pestré, pozvány bývají nejen osvědčené osobnosti dramatické výchovy, ale i mladí (mnozí nyní již renomovaní lektori si poprvé zkusili hodnocení dětské recitace právě v Pardubicích) a někdy i profesionální herci. Různý úhel pohledu na dětský přednes bývá leckdy ku prospěchu, určitě je přínosnější, než názory zcela nepoučené o tom, jaká je podstata hodnocení dětské recitace.

V lektorském týmu se vystřídali Nina Martínková, Josef Vrána, Stanislav Nemrava, Lenka Janyšová, Josef Kačmarčík a Ema Zámečníková. Někteří se ujali i vedení hlasových a uvolňovacích rozcvíček.

V propozicích se uvádí, že z okresních (oblastních, obvodových) kol postupují vždy dva recitátoři z každé kategorie. Po dohodě s pořadatelem krajských kol se však počet může navýšit (např. při vyšší odborné úrovni nebo vyrovnanosti výkonů). S touto možností velice souhlasím – přece v přehlídkách nejde pouze o vyhledání „špiček“, ale především o setkání, inspiraci a rozšíření spektra znalostí. Čili čím více dětí dostane možnost se účastnit krajských kol, kde se předpokládá větší odborná úroveň, tudíž i inspirace, tím lépe. Většinou, a to i v Pardubicích, se opravdu počty postupujících do kraje neomezují. Setkala jsem se však i s krajským pořadatelem, kde se jejich počet musí striktně dodržet, s touto možností samozřejmě souvisí i množství času vyhrazeného pro krajskou přehlídku (pokud se jedná o postup do celostátního kola, je situace jiná, tam se počet dodržet musí, aby se přehlídka vešla do omezeného času programu).

A nyní mé dojmy z recitací dětí v **první kategorii**:

Její úroveň hodnotím jako velmi kvalitní, svědčí o tom i fakt, že z 21 dětí jsme 10 dětí ocenili. Už při pohledu do seznamu textů bylo patrné, že se mnoho dramaturgii nedalo vytknout. Až na několik výjimek, kdy obsah textu neumožnil vyvolat v dítěti představu, ztotožnění a souhlas (např. když něžná dívka přednášela od Jiřího Žáčka básničku *Zabíjačka v Kotěhůlkách*). Nebo pokud věk neumožnil vyprávět historku s nadhledem a humorem (*Ester Stará: A pak se to stalo, O žalování*). Děti mluvily většinou přirozeně, bez vlnkování a falešných přízvuků, sdělně, svému textu nejen rozuměly, ale mnohdy se s ním i zcela ztotožnily. Bylo někdy obdivuhodné, jak dokázaly vyprávět poutavě, mnozí recitátoři z vyšších kol by se mohli od svých nejmladších kolegů poučit. Co však některým dětem z první kategorie nejvíce pokazilo zážitek, jim i publiku, byl spěch, zejména v začátku a konci vystoupení. Zřejmě děti někdy podléhaly tlaku radosti, že mají svoje vystoupení úspěšně za sebou, a tak uspěchaly konec, někdy ho doříkávaly při úkloně, nebo téměř při odchodu z jeviště (myslím, že pomůže vést recitátora od začátku přípravy k touze po sdělení obsahu textu, příběhu, než k prezentaci sebe sama). Nejvíce mi bylo líto, když si při interpretaci skvěle vybraného textu recitátor neuvědomil podstatu příběhu – zápletku, vtip, a přednes pak vyzněl nesdělně (básnička od Ivana Blatného *O hádavých skřítcích*). Ovšemže mu mohl někdo poradit, ale zřejmě se jednalo o pouhý úkol naučit se text zpaměti. A právě při rozboru mohou pedagogové nejvíce dětem pomoci.

Z průběhu **druhé kategorie** mám několik silných zážitků (z jejich dvou třetin určitě). Z 23 dětí jsme ocenili 12 (udělovali jsme diplomy s postupem, diplomy a čestná uznání). Opět zajímavá a neoposlouchaná dramaturgie, mimořádné osobní nasazení, radost z recitace *tady a teď*. Někde ona radostná touha sdělovat zapříčinila přehnané non-verbální vyjádření a my, lektori, jsme byli pak při rozhodování o postupech na celostátní přehlídce postaveni před otázkou, zda dát přednost přednesu spontánnímu, vystavenému, s velkým nasazením sdělovanému příběhu – ale s nadbytečnými gesty, před vyprávěním umírněným, poučeným a ambiciosním.

Při vzpomínce na přednesy dětí této kategorie se musím také zmínit o dětských interpretacích básní Shela Silversteina. Dle mého mínění, které se zakládá i na mnoha zkušenostech, neboť tyto texty jsou bestsellerem přehlídek posledních let (nic nenamítám, jedná se o velmi kvalitní poezii s vynikajícími překlady), mají některé básničky náročný tematický podtext, na který nemusí menší děti dosáhnout. Nemyslím, že by se proto neměly dětem nabízet, ale je nutné s nimi provést důkladný rozbor obsahu, formy a zejména dojít k odhalení a nalezení prostředků pro sdělení pointy. Ostatně, toto se v případě druhé kategorie dotýkalo přednesu textů i dalších autorů, např. *Emanuela Frynty*, či *Tima Burtona* a jiných.

Ještě o jednom silném zážitku se musím zmínit – jedna dívka přednášela *Otvírání studánek* od Miloslava Bureše. Ovšemže se jednalo o výběr nad její věk, jistě nemohla postihnout vše v básni obsažené, ale její zaujatost, uvěřitelnost a síla sdělení byly mimořádné – obdržela čestné uznání za osobitý projev při přednesu...

Na celostátní přehlídce postoupily Ema Keprtová (*Miloš Macourek: O Kateřince a tlustém červeném svetru*) a Lucie Škaroupková (*Michal Viewegh: Jak se tatínek zbláznil*). Ema se projevila jako zajímavá osobnost s výrazným přednesem. Vědomě sdělovala obsahu textu, ale její výraz byl zatěžkán výraznou ilustrativností a divadelními gesta, což jí bylo **údajně doporučeno po okresech kole**. **Doporučena byla s podmínkou odstranění** nadbytečné ilustrativnosti. Lucie má temperamentní výrazný hlas a velmi kvalitní artikulaci. Charakteristiku postav v povídce sdělovala bez přehnaných ilustrací. Bylo jí doporučeno ještě dramaturgicky upravit text (škrty ve dlejších vět, které působí v obsahu jako „vata“), pokud je to s ohledem na nutnost vystoupit se stejným textem v kole celostátním možné.

Ani **třetí kategorie** neklamala. 23 recitátorů, 9 oceněných. 8 přednášelo poetické texty, např. *Petra Nikla*, opět *Silversteina*, i *Kainar* se objevil, *Radek Malý* a dokonce i *Jáchym Topol*. Posledně jmenovaného si vybrala recitátorka velmi kultivovaná, sečtělá, autora zná a zajímá ji, ovšem při přednesu nemohlo dojít ke ztotožnění, k uvěření. Bylo to její první setkání s přednesem, který nebyl jen o tom „nauč

se to zpaměti“. Dobrá zkušenost – těším se, že se s ní jistě někdy coby recitátorkou potkám. V případě třetí kategorie se musím ještě zmínit o poznání žánru. Některé recitace vyzněly zatěžkaně, bez nadhledu a humoru, myslím, že jen proto, že recitátor nerozpoznal, o jaký žánr se jedná. V tomto případě by měl též poradit pedagog, dospělý, který ho připravuje, nebo alespoň porota v okresním kole.

Na celostátní přehlídce ve Svitavách postoupili Jan Holubář (*Radek Malý: Týden*) a Vanesa Nora Hečko (*Petr Nikl: Básničky z knížky Blázniček*). Honza siporadil se zábavným textem Radka Malého, je s ním v souladu a zároveň příliš na komiku netlačí. Umí si hrát s jednotlivými obrazy a má představu, co se skrývá pod slovy. Problémem byl výpadek textu před koncem básně, který Honzu rozhodil a zbytek textu spíše „vyšuměl“. I v jeho případě se projevila tendence ke kouskování, která se ale týkala v podstatě celé třetí kategorie. Vanesa zvládla náročný úkol volby básniček P. Nikla, kdy 7 básniček sděluje a různým způsobem se s tím vypořádává. Daří se jí najít poetiku P. Nikla, hravým způsobem předává sdělení a interpretuje svůj pohled. Je otázkou, zda se jí daří propojit názvy básniček s jednotlivými texty a nakolik hledá klíč k propojení básniček v jeden celek.

Ve **čtvrté kategorii** bylo dětí méně, „jen“ 17, 4 recitovaly poezii. I mezi nimi se objevila nadšená čtenářka básní, přednášela velmi zaujatě úryvek z *Nezvalova Edisona*. Za mnohé jsme ji pochválit nemohli – dělila verše na poloverše, zdůrazňovala veškerá sdělení, takže nebylo možné odhalit přednesovou výstavbu... Ale její projev byl sugestivní, s jasnou představou předávala obrazy (se svým viděním 14leté...). Opět se jednalo o nezkušenou recitátorku, účast v přednesové přehlídce ji určitě úspěšně motivovala (opět jsme její výkon ocenili částečně „za vnitřní zaujetí“). Vydařená přednesová vystoupení připravovaly se svými svěřenci zkušené pedagožky. S jednou jsem se potkala jako s recitátorkou ve třetí kategorii krajské přehlídky Wolkerova Prostějova – osobní zkušenost jí zřejmě pomáhá i v přípravě dětského recitátora. Byla by to nádhera, kdyby všichni přednesoví pedagogové též recitovali!

Do Svitav na celostátní přehlídce postoupili Magdaléna Ingrová (*Alexandra Berková: O malé bílé cedulce*) a Adam Polách (*Tim Burton: Ústříčková smutná smrt*). Magdaléna si vybrala frekventovaný text, který přesto jej dokázala přesvědčivě vypointovat. Její přednes plynul s humorem a lehkostí.

Adam má kultivovaný smysl pro humor a celé sdělení obsahu jeho textu bylo velice zdařilé. Podařilo se mu vyjádřit respekt k poetice autora. Porota ocenila také jeho osobní postoj a vztah k předloze.

Ema Zámečnicková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA SVITAVY, FANDŮV DÝCHÁNEK, 4.–5. 4. 2025 FABRIKA a TRÁM

Na cestě mezi Fabrikou a Trámem; tak by se dala shrnout Svitavská krajská přehlídka, jež vznikla spojením přehlídek Svitavský Fanda a Svitavský dýchánek. Výsledná fúze nabídla během dvou dnů třináct žánrově rozličných inscenací. Měli jsme možnost zhlédnout dětská divadla, divadlo studentské, divadlo poezie, nebo kupříkladu „paradivadelní“ experiment. To vše sice v tempu závratném, avšak také v mimořádně vstřícné a přátelské atmosféře, která byla znát i na hojně navštěvovaných diskusích o viděním. Letošní lektorský sbor tvořili Kamil Bělohávek, Jiřina Lhotská a Vít Malota. Pro účely Deníku Dětské scény vybírám ty nejzajímavější divadelní zážitky, jichž jsme byli účastni.

Dětské divadelní soubory

Soubor Na Paloučku ze ZUŠ Petra Erbeny Žamberk si pod vedením Olgy Strnadové připravil autorský příběh pod názvem *Podejme si tlapku*. Jednoduchý, avšak dojemný i vtipný, příběh o přátelství cílí na nejmenšího diváka, díky nebyvale propracované práci s temporytmem,

impulzy a „jevištní magii“, velmi potěší i diváka dospělého. Humor, popřípadě úsměvnost je důležitou součástí celého kouzla představení. Potěší i výtvarná stránka a pokud by soubor sám neuvedl v programu, že se jedná o průpravu práce s maňásky a spodkovými loutkami, divák by mohl odcházet s přesvědčením, že takto celistvý, kompaktní a přesně načasovaný tvar (v loutko-herecké souhře) je kusem téměř profesionálním. Dvacetiminutová drobníčka působí tak svěže a propracovaně, že není třeba dodávat ničeho dalšího. Proto byla inscenace nominována na Loutkářskou Chrudim i na Dětskou scénu.

Soubor **Bábinky** ze ZUŠ Moravská Třebová tvoří ti nejmladší divadelníci, jejichž inscenace **Líná babička** podle knihy *Aleny Kastnerové* se nesla ve znamení objevování jeviště, společné hry a radosti ze společně stráveného času. Všechny tyto složky byly naplněny. I vzhledem k velkému množství dětí na jevišti by bylo možno některé z úkolů tomu uzpůsobit a učinit je zkrátka jednoduššími. *Radost ze hry* byla u dětí nezpochybnitelná, proto za ni soubor obdržel čestné uznání.

Mezi další dětské účastníky přehlídky Fandův dýchánek patřil také soubor Dramatické školičky Svitavy **Modré haiku** s inscenací **Odmítnutí a Paměť**.

Středoškolské soubory

Úvodem přehlídky nabídl mimořádně vyspělý a působivý divadelní tvar soubor **Bitchcraft** z Olomouce v autorském poetickém manifestu ženskosti **Ani tak nehoří** soustředěně skládá řadu jevištních obrazů pokreslených důmyslnou ironizující hudební dramaturgií. Jejich nakládání s jevištním časem může místy působit svévolně a některé situace mají snad až příliš mnoho prostoru, ale je to právě soustředěná energie a jasný názor hereček a herce, které dokáží učinit každý pohyb či pohled jasným znakem. Funkční je i čistota zvolených prostředků, od scénografie po herectví. Otázka vyvstala snad jen stran detailů či důslednějšího propojení jednotlivých obrazů do ucelenější výpovědi. Inscenace byla **doporučena na Mladou scénu a Šrámkův Písek**.

Na to se napijem, autorská inscenace souboru **Úplněnáhé divadlo** už v úvodu připomíná společně sdílený zážitek jarmarečního stříhu. Za zvuků harmoniky a halekání postav v námořnických tričkách se radostně rozdává divákům slivovice (pravá), připíjí se, zpívá a raduje. Do prostředí sebrané posádky lodi přichází elév, mladý plavčík zatím nepolíbený životem, symbolizovaný tričkem na ramínku a trychtýřem místo hlavy. Jde o jedinou postavu již zastupuje objekt – tedy očividně postavu hlavní, o níž půjde. V divokém rytmu veršovaných replik a zpěvů námořnických a pijáckých postupuje příběh dál. Čím víc okolí na plavčíka tlačí, aby se uvolnil, napil, trochu se pobavil, tím stísněněji se cítí i divák. Za strhujícího tempa se příběh ztemňuje a Mladý plavčík, už nepije jen na kuráž, potřebuje pít dál, nedokáže přestat. Soubor jednoduchými prostředky sestávajícími především z energie, souhry, vtipné napsané slova, otevírá zdánlivě banálním příběhem palčivé téma současnosti – alkohol. Kde končí hranice zábavného spolu-píjení? Kým se obklopujeme? Jak moc se necháváme ovlivňovat naším prostředím? Jarmareční styl divadla nabízí možnost představení odehrát i v nedivadelním prostředí. To hlavní zůstane zachováno; energie, vtip a překvapivě silná výpověď. Proto lektorský sbor **doporučil** inscenaci **Na to se napijem** na Loutkářskou Chrudim a Mladou scénu.

Vít Malota

KRAJ VYSOČINA

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ TŘEBÍČ, 23. 4. 2025 DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE

Jakou mělo letošní setkání recitátorů podobu? Již tradičně kladl lektorský sbor velký důraz na srdečné a neformální přivítání. Radostná atmosféra ostatně provázela celou přehlídku. Recitátoři se tak uvolnili a následně se seznámili s prostorem a lidmi v něm. Jak proběhly jednotlivé kategorie se dočtete níže.

První kategorie

Představilo jedenáct dětí z 2. a 3. tříd základní školy. Jedna dívka se nedostavila. Na začátku se účastníci společně rozcvičili, rozmluvili. Poté jednotlivě vystoupila první skupina a po krátké pauze i druhá skupina dětí. Celková úroveň byla potěšující.

Nejvíce zaujalo vystoupení **Agáty Solařové** s textem *Oldřišky Ciprové Deník pražštěný ségry a šileného bráchy*. Tato kategorie byla nepostupová, ovšem porota udělila osm čestných uznání, kterými ocenila celkový individuální projev mladých interpretů a jejich výběr soutěžních textů.

Děti a jejich doprovod poté měli možnost zpětné vazby od porotců.

Druhá kategorie

Tato kategorie nebyla bohužel příliš objevná z pohledu možného přínosu vystoupení z hlediska dramaturgie celostátní přehlídky. Přesto byl patrný velký zápal zúčastněných. Také zde patřila přirozenost a radost z přednesu mezi stěžejní devizy a nabízela prostor pro další pedagogické vedení.

Lektorský sbor krajského kola při hodnocení nahlížel na vystoupení z několika možných hledisek. Vnímál přirozenost dětského projevu a vybavenost recitátora, uměleckou hodnotu textu. Sledoval, zda text odpovídá interpretační úrovni dítěte. Předmětem odborného zájmu pak byla rovněž schopnost uchopit text a tvořivě ho interpretovat. Jako významná je vnímána celková úroveň a kultura projevu.

Zaujala interpretace textu *Zvonimira Baloga (Šnek na celní prohlídce)* v podání oceněné **Elišky Vejmelkové**. Vyspělý a přirozený projev se zřejmým porozuměním textu byl jasnou devizou malé recitátorky. Udržovala kontakt s publikem, zdařile hlasově charakterizovala postavy a prokázala kvalitní práci s tempo rytmem. Přirozený a sympatický projev, pochopení textu a jeho možností ocenil lektorský sbor čestným uznáním pro **Lucii Houdkovou, Natalii Kasalovou a Lucii Studničkovou**.

Třetí kategorie

Žáci 6. a 7. tříd nabídli výkony 11 účastníků, deset dívek doplnil jeden chlapec. Výběr textů šel napříč literárním spektrem, od tradičního *Jiřího Žáčka, Jana Skácela, Václava Hraběte* nebo *Daisy Mrázkové*, po díla na recitačních soutěžích zastoupena málo nebo výjimečně. Například kniha *Jaroslava Foglara Chata v jezerní kotlině* nebo naopak dílo současné spisovatelky *Ivy Hadj Moussy Démon ze sídliště*. Početně v převaze byla poezie.

Před samotným začátkem se díky rozcvičce s porotkyní Kamilou Zetelovou, všichni přítomní recitátoři uvolnili a procvičili svá mluvidla. To všechno v uvolněné a přátelské atmosféře. A za podpory doprovázejících pedagogů a rodičů se mohlo začít.

Výkony všech zúčastněných byly téměř vyrovnané, často se však opakovala nacvičená stylizace, která projevu a vyznění obsahu textu spíše škodila. Ovšem pochvalu si zaslouží připravenost všech soutěžících a perfektní znalost textu i energie, s kterou se do interpretace pouštěli.

Nakonec získala čestné uznání **Eva Bílková** za ukázkou z pera *Jaroslava Foglara*, kdy drobná dívka s podmanivou energií líčila chlapecká

dobrodružství a dokázala výborně zvládnout i hlas tatínka. Další oceněnou čestným uznáním se stala **Adéla Gregářová**, která s pokorou a soustředěním nabídla báseň *Václava Hraběte Děšť*.

Na **postup na celostátní přehlídku** byli nominováni **Marie Jaklová** za hravý a přitažlivý projev jazykově malebné básně *Ptačí rozhlas Juliana Tuwima* a nepsaným vítězem této kategorie a dalším postupujícím se stal **Filip Chlupáček**, který nabídl pětiminutový úryvek z knihy *Františka Tichého Transport za věčnost*. V jeho případě byla obdivuhodná práce nejen s náročným textem, ale také skvělým načasováním, civilním tempem nebo přesným povzdechem před samotným začátkem interpretace. Vše dokonale dokreslovalo uvěřitelnost válečného příběhu, kdy měl divák pocit, že chlapec text doslova žije.

Čtvrtá kategorie

Nejstarší kategorie recitační soutěže prověřila schopnosti u sletčen a mladých mužů. Záměrně volím toto označení, protože se objevily texty a projevy stále ještě až dětské v kombinaci s materiálem pro zcela dospělé recitátory/čtenáře/posluchače. Výběr autorů byl napříč časovou osou velmi široký – od A. S. Puškina a K. J. Erbena přes Jiřího Suchého a Ivana Vyskočila až k C. D. Paynovi nebo Haně Nguyen. Převládali však autoři čeští. Hodnotitele potěšil např. *Václav Hrabě*, jehož báseň si jedna z recitátorek našla sama v knihovně starší sestry – na rozdíl od veršů jednoho z tatínků jiné recitátorky...

Obecně lze říci, že recitátoři poněkud své síly přecenili. Nezřídka špatně odhadli vhodnou délku svého textu – próza na tři stránky formátu A4 je oříšek i pro zkušeného herce či recitátora. Překvapivě časté byly i chyby ve správné výslovnosti (ve smyslu logopedických vad). Občas také forma přebíla obsah a často přednášející trpěli nadbytečnou nebo neadekvátní gestikulací. I přes tyto naše výhrady je nutné ocenit jejich důkladnou přípravu, chuť, nasazení a soustředění, s jakou se přehlídky zúčastnili. Vzhledem k jejich citlivému (a komplikovanému) věku je nadšení a čas vložený do takovéto aktivity možná až obdivuhodný.

Jako postupující porota nominovala dvě dívky – s radami, na čem lze v jejich projevu ještě hodně zapracovat a s doporučením, ať celostátní kolo využijí především jako velkou zkušenost pro další práci na sobě.

Ludmila Hrnčířová (Miroslav Holub: Kašpárkův sen) zaujala porotu trefným výběrem textu, který plně ladil s její osobou a celkovou energií. Jistá křehkost a zároveň důraz, který dokázala do svého přednesu vnést, nutil diváky velmi zpozornět a stojí za jejím postupem.

Beata Emma Zedníčková (Dominik Landsman, Zuzana Huběňáková: Deníček moderního páru) pojala velmi současný text (pro snad trochu starší dívku či ženu, než je ona sama) s lehkostí, ve vhodném tempu, s dobře odlišenými přímými řečmi a mile ironickou pointou.

Čestné uznání pak obdržel **Martin Piller** za „dramaturgický počin“ při výběru a zpracování textu (*Ivan Vyskočila: Kudýš*). Martin má v sobě jisté jevištní kouzlo, které spolehlivě drží oko diváka, byť v samotném přednesu byly ještě jisté rezervy.

V neposlední řadě je třeba zmínit přátelské a vstřícné prostředí DDM, stejně jako poděkovat všem organizátorům. Vnímaví diváci a posluchači z řad rodičů a pedagogů mohli o přestávce nahlédnout do prostor třebešického domu dětí.

Opět se podařilo vytvořit tvůrčí a podpůrnou atmosféru setkání, které do tohoto města patří i díky silné divadelní tradici, kterou spolupřevytvářel a stále vytváří Jaroslav Dejl.

Vzájemně jsme se mohli inspirovat a těšit radostí z přednášených textů. Do budoucna přejeme dětem krásné zážitky s uměleckou literaturou a pedagogům dramaturgickou objevnost a radost při práci s texty.

Markéta Nekudová, Kamila Zetelová, Jaroslav Dejl, Jiří Pokorný,
Eva Ventrubová, Jaroslava Vykoupilová

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ, ARTEPLE, 9.–10. 4. 2025

Ve dnech 9. a 10. dubna 2025 se v Novém Městě na Moravě uskutečnil 1. ročník festivalu Arteple, který v sobě spojoval krajská kola postupové přehlídky Dětská scéna, Mladá scéna a Šrámkův Písek. Členové souborů byli nejen účinkujícími a diváky, mohli se také zapojit do workshopů či dětské diskuze. Středoškoláci a vedoucí souborů mohli diskutovat o představeních s lektorským sborem ve složení Klára Latzková, Martin Hak a Kateřina Žarníková. Oba festivalové dny završilo inspirativní představení.

Krajské kolo přehlídky dětských divadelních souborů Dětská scéna se do Nového Města přesunulo po dlouholetém působení v Třebíči a přilákalo řadu souborů, pro něž bylo divadelní setkání tohoto typu první zkušeností.

Přehlídku otevřel **divadelní soubor Dětského domova Korálky ze Senožat** (ved. Soňa Matějková) s vodnickou pohádkou *Nejkrásnější perla* od *Pavliny Špetlové*. Divadelní soubor je doplňkovou aktivitou jak pro děti, tak jejich vedoucí. Schází se nepravidelně ve svém volném čase, pracují s pevně daným scénářem a principy ochotnického divadla s malovanými kulisami, realistickou scénou, kostýmy a rekvizitami. Při reflexi diskutující ocenili sociální přesah divadelní práce v kontextu dětského domova, který umožňuje budovat sebehodnotu, zažít ocenění práce. Lektori doporučili hledat nové tvůrčí postupy a možnosti při tvorbě inscenace – opustit pevný scénář jako startovní bod práce, vycházet z improvizací tématu či situací předlohy, používat širší škálu divadelních prostředků (hudba, zvuk, sdělování pohybem...).

Představení *Krabička* od souboru **Prckové ze ZUŠ Světlá nad Sázavou** (ved. Marie Zajícová) bylo dramatizací stejnojmenné knihy *Isabelly Pagliy*. Lektori ocenili přirozený projev dětí v situacích, které jim byly vlastní (např. cirkus), a doporučili podpořit děti v rozehrání situací, které byly zatím sdělovány pouze slovy. Diskutující hledali možnosti závěru příběhu, kdy z krabičky vyletí její obyvatel, aby tato situace byla pro diváky překvapivá, vypointovaná.

Soubor **Dramaták asi tak ze ZUŠ Jana Štursy z Nového Města na Moravě** (ved. Jana Mokrá) představil ukázkou z inscenace *Kámen a já*, volně inspirovanou knihou *Daisy Mrázkové Kámen a chlapec*. Diváci festivalu měli možnost vidět první část inscenace – stínohru dění kolem a uvnitř skály. Lektori a diskutující ocenili práci s různorodými divadelními prostředky (např. zvuky vytvářely děti samy) či pointování jednotlivých situací. Lektori doporučili v některých částech preciznější práci s loutkami, aby byla jejich akce rozpoznatelná. Otázkou bylo také provázání stínohry s „hranou“ částí inscenace, o které mluvila vedoucí souboru, aby obě části působily celistvě.

Soubor ze **ZUŠ Světlá nad Sázavou** (ved. Marie Zajícová) v inscenaci *Jak vyjít??* vycházel z tématu, který soubor aktuálně řeší – jak vyjít s dospělými, jak komunikovat mezi sebou, jak chápat sebe sama v pubertě. Soubor využil nejen vlastní zkušenosti, které do básnické

podoby převedla jejich vedoucí, ale také texty *J. Vodňanského*, *J. Kašpara*, *M. Lukešové*, *I. Měkotové*. Z představení byla cítit upřímná snaha o vlastní výpověď, která by mohla být podpořena větší interakcí mezi účinkujícími, hledáním sdělování významu obrazem, paralelní akcí a prací s gradací.

Divadelní soubor **Kostičky z DDM Pelhřimov** (ved. Jitka Vachková) na přehlídce získával první zkušenosti s veřejným vystupováním. V inscenaci **O lese Skaláku** zdramatizovali dvě pohádky z knihy *Deset úsměvných pohádek* od *Luboše Forejta*. V diskuzi s lektory se řešila zejména předloha, která je diskutabilní jak z hlediska literární kvality, tak motivací jednotlivých postav. Lektori doporučili hledat v inscenaci prostor pro rozehrání situací namísto pouhého deklamování a tvůrčí práci s krabicemi jako jediným scénografickým prvkem.

Dramatický kroužek ze **ZŠ Lukavec** (ved. Renáta Kazdová Procházková) spojuje děti od 1. do 8. třídy. V Novém Městě zahráli pohádku **Princezna ze mlejna II.**, kterou podle stejnojmenné filmové pohádky *Zdeňka Trošky* upravili pro potřeby souboru. Inscenace funguje jako sousedské divadlo s pevnými kulisami, realistickými kostýmy i rekvizitami. Lektori ocenili snahu o zapojení dětí různého věku a různého stupně dovedností. Zároveň se ukázala problematičnost přebírání filmové předlohy, která vedla ke kopírování originálu a bráníla dětem v hledání vlastního osobitého vyjádření.

Lektorský sbor udělil v rámci Dětské scény dvě čestná uznání – **Soně Matějkové**, vedoucí souboru DD Korálek, za hledání možnosti aktivního setkání s divadlem a souboru ze ZUŠ Světla nad Sázavou (ved. Marie Zajícová) s inscenací *Jak vyjít?!* za odvážné nasvěcování osobních témat na jevišti.

V krajském kole přehlídky Mladá scéna a Šrámkův Písek se představily tyto soubory: **Květena ze ZUŠ Jana Štursy v Novém Městě na Moravě** (ved. Jana Mokrá) s inscenací **Meduňka**, **Sdrhli ze ZUŠ Jana Štursy v Novém Městě na Moravě** (ved. Jana Mokrá) s inscenací **PUSTOPLNO**, soubor **BĚZMASKY při DDM Pelhřimov** (ved. Jitka Vachková) s inscenací **Hra o duši** a soubor **My:mi ze ZUŠ Jana Štursy v Novém Městě na Moravě** (ved. Jana Mokrá, Hana Chalupníková) s inscenací **PŮLMĚSIC**. Lektorský sbor doporučil k postupu na celostátní kolo přehlídky Mladá scéna autorskou inscenaci **Meduňka** souboru Květena ze ZUŠ Jana Štursy. Inscenace, inspirovaná životními osudy výrazných básníků, sleduje životní cestu dívky Medy od dětství po dospělost a její touhu, potřebu, nutnost vyjadřovat se niterně skrze poezii. Propracovaná poetická inscenace pracuje s metaforou, silnými symboly (hlína, oheň) a čistými vyjadřovacími prostředky, které nabývají dalších a dalších významů. Plná koncentrovanost dívek umožnila divákům napojit se na hlavní postavu, na dívky samotné a jejich hluboké sdělení.

Festival ARTEple přinesl různorodou divadelní úrodu, umožnil a podpořil přátelské a inspirativní setkání dětí, studentů i dospělých vedoucích souborů. K příjemné atmosféře festivalu přispěla nejen práce hlavních organizátorek **Lady Hubáčkové Pokorné** a **Jany Mokré**, ale také studentského organizačního týmu ze ZUŠ Jana Štursy, kterým lektorský sbor udělil čestné uznání za neúnavné nasazení.

Kateřina Žarníková

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ BRNO, 25.–26. 4. 2025 KNIHOVNA JIŘÍHO MAHENA

Ve dnech 25. a 26. dubna 2025 se v brněnské Knihovně Jiřího Mahena konalo krajské kolo recitační přehlídky Dětská scéna. Na přehlídce se představilo přes 80 recitátorů z celého Jihomoravského kraje, kteří recitovali ve čtyřech věkových kategoriích. Atmosféra krajského kola byla opět výjimečná díky příjemnému prostředí knihovny. Každý rok apelujeme na fakt, že přehlídka je především setkáváním, které je plné vzájemné inspirace.

Lektorský sbor, v němž zasedli **Stela Peterková**, **Jiří Zajíček** a **Michal Mančík**, udělil ocenění a postupy těm, kteří nejlépe zvládli jak techniku přednesu, tak i práci s textem.

Ve čtvrtek 25. dubna se představili recitátoři nulté a první kategorie. Tyto kategorie, které nepostupují do celostátního kola, byly plně mladých talentů, kteří se rozhodně nenechali zahanbit. V **nulté kategorii** byly oceněny děti, které ukázaly, jak citlivě lze přistupovat k textu. **Tereza Jonášová** (*Jiří Kahoun: Namotaná pohádka*) byla oceněna za citlivé vyprávění, **Viktorie Vágnerová** (*Milena Lukešová: Máme ve školce karneval*) za hravé a veselé vyprávění, **Tomáš Pospíšil** (*Eva Lenartová: Lenocho*) za vtipné vyprávění a **Mia Karásková** (*Bajka o Střízlíkovi*) za autentičnost. Cenu diváka obdržel **Tomáš Pospíšil**.

V **první kategorii** byla oceněna přirozenost a vtipný projev **Matyáše Lazárka** (*Jiří Kahoun: Zdravivá*), a rovněž přednes **Alexe Havrána**, který skvěle interpretoval *Pohádku o psu a vlkovi* od *Jelany de La Fontaine*. Za práci s textem byl oceněn **Martin Poustka** (*Jan Skácel: Uspávanka s letadlem*) a **Jana Pařilová** byla uznána za svůj umělecký výraz při přednesu textu *Ester Staré: O nevysmrkaném nosu*. Cena diváka byla udělena **Janě Pařilové**, která svojí autenticitou okouzila nejen porotu, ale i publikum.

První den přehlídky byl také vyhrazen pro recitátory **druhé kategorie**, kteří přinesli rozmanité a často vtipné výkony. **Jan Bališ** byl oceněn za originální přístup k textu, konkrétně za recitaci textu *Zdeňka Galušky: O zlobivém chlapci*. **Klára Navrkalová** pak byla oceněna za přirozený a osobitý projev při recitaci textu *Julie Vákové: Punčocháče*. **Nella Topinková** zaujala svou plynulostí při přednesu *Písníčky o notách*. Diváckou cenu si odnesl **Theodor Bocek**, který přednesl *Příběh o Kryštůfkovi a mixéru* od *Miloše Macourka*. **Do celostátního kola postupuje Ester Niklová** (*J. Werich: Chlap, děd a vnuk*) a stejné ocenění patří také **Benediktu Lepkovi**, který zaujal humorným a svižným přednesem prózy *Karla Poláčka Bylo nás pět*.

Ve **třetí kategorii** se objevily silné výkony, přičemž ocenění za práci s atmosférou získal **David Zapletal** za interpretaci *Jiřího Weinbergera: Jak se dělá strašidlo*, **Vanessa Vlková** pak byla oceněna za práci s výrazem při recitaci textu *Jiřího Suchého: Sestra*. V této kategorii byly také uděleny hned dvě ceny diváka. **Ondřej Kříž** a **Jakub Matyáš Straka** si v této kategorii vysloužili skvělé divácké hodnocení za přednes textů *Daniila Charnse: O jevech a existencích* a *Jiřího Suchého: Dr. Johann Faust, Praha II, Karlovo nám. 40*. **Do celostátního kola postoupil Ondřej Kříž**, který nadchl nejen publikum, ale i lektory. Postoupila také **Daniela Hašková**, která recitovala text *O Kateřince a červeném svetr* od *Miloše Macourka*.

Ve čtvrté kategorii vystoupily silné osobnosti, mezi nimiž byl i **Jonáš Václav Vedral**, který byl oceněn za skvělé zpracování textu z knihy *Forrest Gump*. **Eliška Kulíšková** zase ukázala výbornou práci s atmosférou při recitaci úryvku z knihy *Vrány* *Petry Dvořákové*. Diváckou cenu si odnesl **Daniel Kazda** za svůj dojemný přednes textu *Za trochu lásky* od *Jiřího Dědečka*. Také v této kategorii byly uděleny **postupy do celostátního kola**, které si vybojovali **Zuzana**

Hušková za svůj přednes úryvku z knihy *Všem klukům, které jsem milovala* autorky **Jenny Hanové** a **Radim Švec**, který okouznil svoji interpretací textu *Rýma* od **Karla Čapka**.

Tento ročník Dětské scény opět ukázal, jak silné a nadějné generace recitátorů v Jihomoravském kraji vyrůstají. Každý z účastníků prokázal, že recitace není pouze o zapamatování textu, ale především o schopnosti vcítit se do jeho významu a předat posluchačům jeho podstatu s emocemi a osobitým výrazem.

Monika Okurková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA BRNO, 26.–27. 4. 2025 SVČ LUŽÁNKY, SÁL ORNIS

Brno miluju, jeho atmosféru, Brňáky, upřímné a vstřícné. 25. dubna mě jarně uvítalo záplavou květin a veselících se lidí v ulicích, restaurace, kavárny, občerstvovací okénka jely naplno. Ale já jsem je byla nucena minout, neboť mě druhý den od rána čekala nálož 13 inscenací dětského divadla. Nálož různorodá, ozdobená setkáním s přáteli a s dalšími lidmi mé krevní skupiny.

Krajinný park Lužánky je největším a nejstarším brněnským parkem. Byl založen v roce 1786 jako jeden z prvních veřejných parků ve střední Evropě a vůbec první v zemích Koruny české. Uprostřed něj stojí novorenesanční Pávilon od vídeňského architekta Ludwiga Förstera z roku 1855, krom jiného zde působí středisko volného času a v podzemí se nachází divadelní prostor Ornis, kde se celá přehlídka konala. Uspořádání v něm je variabilní, tentokrát byl postaven na kukátko s velkým jevištním prostorem a poměrně malým hledištěm, v němž se přes jeho malost po celý víkend vešlo neuvěřitelné množství diváků, včetně mé obstarožní osoby. Jaké Brno, taková divadelní přehlídka. Žádný problém nebyl problém, neuvěřitelná sounáležitost, vzájemná podpora, fandění. Každé představení bylo odměněno obrovským potleskem, výkřiky nadšení, atmosféru jsem, vtěsnána mezi převážně dětským publikem, cítila přímo na těle. Týmu lužánkovských pořadatelů nevyhasínal úsměv v tváři, naopak, rozsvěcoval se čím dál více. A měl k tomu opodstatnění – přehlídka probíhala i po organizační stránce skvěle, týmová práce byla jedinečná, nebylo proč se mračit, i kdyby se chtělo. Obdivovala jsem jejich nezdolnou energii, a to měly za sebou několikadenní recitační část Dětské scény. Pro děti byly připravené dílny, pro vedoucí souborů rozborové semináře s námi, lektorkami. Pořadatelům jsem byla vděčná za sestavení lektorského týmu – s kolegyněmi Zdeňkou Kučerovou a Marií Klemensovou, ač mnohem mladšími, jsem si velmi porozuměla. Každá měla jiné zkušenosti s dětským divadlem a každá mě o mnohé obohatila, i poučila. Všechny inscenace se nám zdály hodnotné, každá jinak, spektrum bylo obrovské.

DDS Pírko Brno: *Pán much*

Legendární Dětský divadelní soubor Pírko byl založen v roce 1949 a v současnosti má téměř 90 aktivních členů. Divadelní práce má povahu kolektivní tvorby, děti a mladí lidé se podílejí na tvorbě všech složek inscenace od tvorby textu, režijního pojetí až po scénografii a výběr scénické hudby. Soubor se člení na několik oddílů podle věku členů, který sahá zhruba od 6 let do dospělosti. Jednotlivé oddíly obvykle pracují na vlastních projektech a představeních, vedoucími jsou obvykle bývalí dětské členové souboru.

Inscenace volně čerpá inspiraci z klasického románu *William Goldinga Pán much*. Příběh o odvaze, přátelství i stinných stránkách lidské povahy je jistě ideální východisko pro práci dětského dramatického souboru, vždyť obsahuje tolik témat rezonující dnešní populací, dětmi zejména. V anotaci soubor uvedl: „Skrze herecké výkony, symboliku a nápaditou scénografii zkoumáme otázky, co se stane, když pravidla přestanou platit, a jak si uchovat lidskost i v těch nejtěžších chvílích“. Ano, to mohu potvrdit, tak na mě i představení zapůsobilo, leč cesta inscenátorů ke tvaru je ještě dlouhá. Je až nad okraj naplněný nejrůznějšími divadelními prostředky – výtvarnem

(masky, náročnými kostýmy), hudbou. Pořád je na co se dívat, co vnímat. Ale teď by bylo dobré vzít dramaturgické nůžky a začít třídit. Co slouží fabulaci příběhu, co poslouží sdělení témat. Při sledování jsem rezignovala na příběh a vnímala jen silnou atmosféru a energii dětí na jevišti. Soubor byl oceněn čestným uznáním „za výtvarnou a hudební složku inscenace“.

Kachničky 1, SZUŠ Mgr. R. Chmelové Brno: *Martino?*

Sympatický soubor starších děvčat (údajně dámská část velkého souboru) sáhla po knížce *Ivony Březinové Jmenuji se Martina: Jsem bulimička*. Jak už název knížky napovídá, během tvorby téhle inscenace se dívky ponořily do závažného problému. A byl to ponor důkladný, alespoň podle představení, které uvedly na brněnské přehlídce. „Martina nesmí být tlustá jako její máma, tedy kopíruje matčiny nepřetržité diety, až se odmítáním jídla dostane na okraj propasti. Ač se nenávidí za to, co dělá, nemůže si pomoci. Teprve až pozná, že i do dívky, jako je ona, se někdo může zamilovat...“ Na první pohled by se mohlo zdát, že zdivadelnit příběh o něčem, co může být akterkám tak blízké, je jednoduché. Ale dle mého názoru není tomu tak. Aby představení nepřipomínalo skutečné psychotherapeutické sedění, aby se jednalo o vypovídání o něčem, a nikoliv o vzhled do něčeho intimního, u čeho cizí lidé nemají co dělat, je potřeba najít divadelní prostředky nadhledu a odstupu. Inscenátorky (a jeden inscenátor, hrající psychologa, který je posléze potencionální přítel Martiny) si zjevně tohoto byly vědomy, a mnohdy úspěšně ony prostředky našly. Neboť celkově inscenace nepůsobila zatěžkaně, ale uvěřitelně. Takže se vyšlo vhodným směrem, jen bych souboru přála ještě více zdivadelňování, metaforičnosti a nalezení prostředků k vyjádření postoje k tématu, o kterém se hraje. Kachničky 1 odplavaly s oceněním za „jevištní zpracování náročného tématu“.

DDS Pírko – příprava: *Disco duch!*

Naopak nejmladší „Pírkaři“ si velkými tématy hlavu nelámali. O své inscenaci napsali: „Detektivní příběh vypráví o záhadných okolnostech smrti královny Amálie VIII. v den královského balu na hradě Uchoř. Policie má jasné podezření...“ Nejednalo se ale o detektivku jako takovou, ale o jakousi fantaskní feérii, až absurdní grotesku. Sem tam probleskly inspirace z různých filmových zdrojů (např. kuchaře řídí krysa, nastoupí policejní akademie...), ale nikomu to nevadí, vždyť se jedná o sympatický divadelní blázeň. Sem tam není někomu rozumět, přestavby scény se dělají jakoby za tmy a my jsme svědky přirozeného zmatku – nevadí. Děti existovaly na jevišti přirozeně a spontánně, jejich radost nakazila i publikum. Chechtali jsme se všichni od začátku do konce a soubor lektorky ocenily „za humor a vtip v inscenaci“.

Kocouři, SVČ Lužánky a Waldorfská škola, Brno: *Japonské příběhy*

O své inscenaci soubor napsal: „Je to představení, u kterého květy meruněk nikdy neuvadají. Uslýšíte příběhy o krajině, kde se rýže sklízí každý den, kde se tančí, jako když čajový lístek dopadá na dno šálku. Inspirovali jsme se japonskými příběhy a Japonskem. A chvíli si na něj hrajeme.“ Ano, je to hraní a divadelní pohrávání si se vším možným japonským, ovšem tak, jak je inscenátoři, a chvíli i improvizátoři, vidí. Inscenace byla **doporučena do širšího výběru celostátní přehlídky**, zdůvodnění psala kolegyně lektorka Marie Klemensová:

„Lektorský sbor se rozhodl doporučit inscenaci *Japonské příběhy*, která je výsledkem skupinové práce souboru. Výchozím bodem pro tvorbu bylo téma japonské kultury, které se inscenátoři rozhodli ohledat hned z několika různých úhlů. Úvodní část představuje účinkující jako „odborníky“ na danou zemi, což s nadhledem dokládají tanečními čísly a improvizovaným pohybovým ztvárněním haiku, vybraného samotnými diváky. Pro tuto příležitost využívají herečky vějíře a herci čínské hůlky, s nimiž stylizovaně manipulují a tancují. Druhou část inscenace pak tvoří samotné strašidelné japonské příběhy. Ty soubor vypráví skrze rozmanité prostředky – hru s předměty, stínohru či vyprávění doprovázené zvuky vytvářenými živě hlasem a různorodými nástroji. Členové souboru prokazují vysokou úroveň práce s tělem, hlasem i rytmem, což se odráží v samotných hereckých výkonech. Hlavním přínosem by pro národní přehlídku mohl být především neokoukaný tvůrčí přístup i autentičnost vystupujících.“

Kachničky 2, SZUŠ Mgr. R. Chmelové Brno: *Kam poletíš, Havrane*

„Lanovka, politika a lidská rozhodnutí, které mění krajinu i život ptáků. Hlavně havranovi, který se vrací po létě zpátky domů, ale místo svého hníza nachází jen prázdno a nechápavost lidí kolem. Jenže, co s tím může dělat? Kam jen poletí?“

Ano, tak psal o svém představení soubor, tak taky o tom hrál. Představení vzbudilo na přehlídce velkou pozornost, a jak by taky ne – ve své podstatě šlo o velmi aktuální téma. Jednalo se o lanovku v Brně, ale zájem vzbudil i u „nebrňáků“. Bylo dojemné sledovat, jak není lhostejné mladým pubescentům dění v jejich městě a jaké mají upřímné obavy o černé ptáky. Tato inscenace též byla **doporučena na DS**, proto si opět dovoluji ocitovat zde Marušku Klemensovou:

„Lektorský sbor doporučuje k postupu inscenaci *Kam poletíš, Havrane*, která se věnuje aktuálnímu a lokálnímu tématu výstavby nové velkokapacitní lanovky v Brně a jejím dopadům na místní populaci havranů. Téma je zpracováno jednak skrze dokumentární pasáže postavené na výroch politiků, komentářích na sociálních sítích a výpovědích obyvatel jedné z dotčených čtvrtí, jednak skrze postavu Havrana reprezentující ohroženou ptačí populaci. Havrana inscenátoři umisťují do lanem vymezeného prostoru, který se stále zmenšuje a jeho utrpení pak dokresluje prostřednictvím recitace veršů E. A. Poea a fragmentů písně *Bude zima, bude mráz*. Na inscenaci ceníme především originální výběr tématu, které odráží potřebu dospívajících reflektovat environmentální otázky současného světa. Inscenaci samotnou zároveň vnímáme jako důležitý posun v tvorbě souboru, kterou dlouhodobě sledujeme. Zároveň věříme, že aktuálnost a občanská angažovanost tématu i způsob jeho uchopení by mohly být výrazným přínosem pro přehlídku samotnou.“

Myšmaš, SVČ Lužánky, Brno: *Farma zvířat*

Tento alegorický román George Orwella, ukazující formou bajky politické vztahy a děje mezi lidmi, není jistě třeba představovat. Je podobenstvím se stalinskou degenerací Sovětského svazu – vláda vzbouřivších domácích zvířat proti hospodáři se postupně zvrhne v brutální tyranii. Je zde ale prostor pro výpovědi dnešních mladých? Takové, a i jiné otázky, byly v Brně kladeny. Divadelně velmi hodnotná inscenace, se silnou scénografickou a hudební složkou, i herecké výkony starších dětí bylo nutno vnímat jako přesvědčivé a pravdomluvné, a velmi týmové. Dílko bylo **doporučeno na celostátní přehlídku**, Maruška Klemensová radě pro dětské divadlo napsala:

„Lektorský sbor doporučuje k postupu inscenaci *Farma zvířat* inspirovanou stejnojmennou předlohou George Orwella. Inscenace je výsledkem kolektivní tvorby silného a sebevědomého souboru, který pod vedením pedagožek aktivně přinášel vlastní návrhy na jevištní ztvárnění jednotlivých obrazů. Inscenátoři využívají jednoduché, ale působivé prostředky – plechové kýble evokující farmářské prostředí

či cedule, prostřednictvím kterých herci přebírají zvířecí role, aniž by sklouzávali k ilustrativnímu napodobování. Namísto toho akcentují typické rysy zvířat odrážející se v lidském projevu. Výsledný tvar stojí především na působivých davových scénách jako je např. revoluce, kterou zvířata vykonávají skrze zapálení již zmíněných cedulí. Mezi hlavní důvody, které nás vedly k doporučení inscenace, je především silná jevištní přítomnost všech účinkujících, preciznost hereckých akcí i vhodná volba prostředků, které společně vytvářejí ucelený jevištní tvar. Inscenace navíc nenásilně nabízí jemné paralely k současnému společenskému dění, které však nepřehlaušují původní vyznění orwellowského příběhu.“

První den brněnské přehlídky zakončilo inspirativní představení *Maryška* souboru *Frgál na nitkách*. Inscenace je již nominována na Loutkářskou Chrudim, a opravdu, jednalo se o loutkářský koncert pohrávající si s tématem *Maryši* bratrů *Mrštíkových*.

Divadelní doupě, SVČ Lužánky – Legato, Brno: *Pepíkovo dobrodružství*

Velké dobrodružství Pepíka Střechy Pavla Čecha, brněnského spisovatele, ilustrátora, autora komiksů a malíře, je úžasnou komiksovou knihou. Příběh s otevřeným koncem je plný snových motivů, přičemž zejména ilustrace působí na čtenáře svojí poetikou. Je o hledání odvahy a překonávání strachu. Je o nalezení spřízněné duše, se kterou se rádi pustíte do dobrodružství, o jakém jste četli a snili. Je o první platonické lásce, ale i o lásce ke knihám a příběhům. Realita s fantazií se v ní prolíná takovým způsobem, že není možné určit, kde jedno končí a druhé začíná. „Člověk, který pomáhá jinému, zachrání sám sebe.“

Vypráví o Pepíkovi, který má v sobě spoustu strachů a pochybuje o sobě a svých schopnostech. Ve třídě není moc oblíbený a často je terčem posměchu. Koktá, hodně čte dobrodružné knihy a jeho jediným přítelem je starý pan Antonín. Vše se změní, když do školy nastoupí nová spolužačka Elzevíra.

Soubor o sobě do anotační brožury napsal: „Před třemi lety vzniklo na Legatu jedno divadelní doupě a do něj postupně vstupovali další členové. Hrály se zde různé příběhy, ale jakmile se skupina potkala s knihou *Velké dobrodružství Pepíka Střechy*, bylo rozhodnuto.“

Soubor pracoval s knížkou s přestávkami několik let. Nahromadila se hora materiálu, etudy, cvičení, hry na témata a motivy z knížky, které se počaly posléze skládat do inscenačního tvaru. Kam soubor došel, představil ráno 26. 4. v Ornisu.

Zaujete a přesvědčení všech členů velkého souboru bylo úžasné. Z úcty k této gigantické pedagogicko-dramatické práci se mi nechce se pouštět do rozboru inscenace. Neboť v inscenačním cizelování má soubor před sebou ještě dlouhou cestu. Představení bylo dlouhé (asi hodinu a půl), s přestávkami, které zbytečně mrhaly časem a děti zatěžovaly, tudíž bylo doporučeno zjednodušit maximálně scénu. Při rozboru se taky mluvilo o dramatických situacích a jejich vypointování. O temporytmu. O zkratkách, o jevištní metaforičnosti. O uvědomění si, co dětem na jevišti pomáhá a co jim překáží. O posílení fantazijní stránky. O vyhledání funkčních prostředků pro fabulování příběhu. Pepíka hraje, a to velmi působivě, děvče – proč text nepřechýlit do ženského rodu? A tak dále. Mluvilo se ještě o mnohém. Je teď na souboru, jak s projektem naloží dál.

Soubor byl oceněn za vytvoření postav Pepíka a Elzevíry.

Soubor Šílený děti, SVC Lužánky Brno: Bod 52 internátního řádu

Další lužánkovský soubor se představil s inscenací brilantně vystavěného příběhu o přátelství, odvaze, totalitě a vině, který se odehrává ve jakémsi fiktivním internátu, v totalitním státě, který může být kdekoliv. Při sledování sugestivního představení mi naskakovaly vzpomínky na jakékoliv pedagogické „zločiny a přečiny“, se kterými jsem se v životě setkala a myslím, že nejen mně. I k tomuto představení bylo při rozborovém semináři kladeno mnoho otázek a žádostí o dovysvětlení, ať už k tematickému či příběhovému. Inscenačně se jednalo o poněkud schematické profilování, v podtextu vyzývající diváky, aby si dosazovali ledacos ze svých zkušeností. Soubor o inscenaci napsal: „Představte si místo, kde se nikdo nesměje, nikdo vás nemá rád a jediné co máte je starý prázdný kufr. Představte si, že jen tak přežíváte. A představte si, že existuje cesta ven. Jen ji najít.“

Na začátku byl román *Jean-Claude Mourlevata Zimní bitva*, ale soubor se vydal svou vlastní cestou. Inscenace byla **nominována na celostátní přehlídku**, zejména pro své inscenační kvality a sugestivní kolektivní výpověď.

DDS Brnkadla, SVC Lužánky, oddíl Bramboráci: závisLOST
Nezainteresovanému čtenáři této zprávy může připadat, že brněnská přehlídka byla převážně o SVC Lužánky. Jak jsem však pochopila, SVC má na třináct pracovišť a řadu dětských divadelních souborů, s podstatně rozdílným zaměřením, přístupem, poetikou svých inscenací a dalších činností. Což mohu potvrdit, neboť každé představení z Lužánek mělo zcela jinou tvář. *Brnkadla* pracují v 7 samostatných skupinách, které navštěvuje okolo 100 dětí, studentů i dospělých ve věku od 5 do nekonečna let.

Bramboráci o svém představení napsali: „závisLOST“ je autorské divadelní představení, které skrze sérii obrazů zkoumá různé podoby závislosti – od těch fyzických až po psychické a sociální. Pomocí pohybu, hudby, světla a silné symboliky nahlíží do světa mladých lidí, jejich touhy po úniku, přijetí i sounáležitosti. Divák se stává svědkem scén o závislosti na sociálních sítích, kávě, vapování, hrách i lidech samotných. Představení klade otázky: Kde je hranice mezi potřebou a posedlostí? Kdy ztrácíme svobodu? A co po nás závislost zanechá? Vizualně silná a emotivní výpověď o světě, kde „závisLOST“ není jen stavem, ale i cestou.“ Co soubor napsal, to jsme také viděli – pomocí obrazů, etud, nejrůznějších situací předestřel před nás plejádu nejrůznějších závislostí. Přičemž jim nešlo jen o předání konkrétního příběhu, nebo o mravoučně – didaktického poučování. Inscenace, při své sdělnosti a jasném poselství, by si zasloužila dopracovat v používání nejrůznějších divadelních prostředků. Některé části byly divadelně velmi silné, některé klouzaly po povrchu. Ale to se při kolektivním tvoření někdy děje, vše je neustále v procesu hledání, objevování, zdokonalování a zahazování nefunkčnosti. Soubor byl oceněn „za jevištní zpracování závislosti na počítačových hrách“.

Drama Club Porg, ZŠ Porg Brno: O ztracené ponožce

Radostné osvěžení přineslo na jeviště Ornisu představení *O ztracené ponožce* – parta dětí dovádějících, tančících, společně soustředěně řešících drobné zádrhele, radostně a spontánně. Jednalo se o **žáky 2.–4. ročníku ZŠ, kteří neměli žádnou předcházející divadelní zkušenost. Představení vznikalo** inspirováno stejnojmennou knížkou *Kateřiny Svozilové*. Příběh ztracené ponožky, která se vydává na cestu plnou překvapení, potkává různé postavy a po-

stupně objevuje, že i ztráta může znamenat nový začátek se potvrdil jako dobré východisko pro hru menších dětí na jevišti. Inscenace je plná přirozeného situačního humoru, divadelních nápadů, písniček a zejména tancování, které si všichni užívají zejména. Taký byl za ně soubor oceněn – „za radost z tance a pohybu na jevišti“.

Soubor Hejholů SVC Lužánky Brno: Tobíáš

Z anotace souboru k představení: „Inspirovali jsme se knihou *Tobíáš Lolness* (autor *Timothée de Fombelle*). Zjistili jsme, že inscenovat ji je velmi těžké. Proto jsme si z knihy vytáhli téma přátelství a o tom hrajeme.“

Domovem *Tobíáše*, chlapce, který měří jen o něco víc než jeden milimetr, je obrovský strom, který je jeho celým světem. Strhující příběh o křehkosti světa a o statečnosti, jistě i o ekologii. Ale také je podobenstvím tyranských a diktátorských režimů, je o utlačování, propagandě, touze po svobodě a samozřejmě také o přátelství. Scénicky, výtvarně, i jinak hodnotná inscenace, plná divadelních nápadů, je však jen pro diváky s velkou fantazií. Na vlastní kůži jsem poznala, že je schopná ji vyprovokovat, ale přece jen bych potřebovala více záchytných okamžiků, situací a point. Více orientace v příběhu a v postojích souboru, jehož členové jsou pro jeviště tak skvěle vybaveni.

„Z pohledu andělů jsou koruny stromů možná kořeny napájející se z nebes.“

Soubor obdržel ocenění „za vytvoření magické atmosféry.“

DDS Brnkadla, oddíl Špunti: Hračkománie

Soubor ke své inscenaci napsal: „Svět dětí je kouzelné místo, plné zábavy, hraní a bezstarostného života. Jaký je ale takový život z pohledů hraček? Přijďte se s námi podívat do světa hraček, které musí čelit skutečnosti, že se chystá zavřít jejich hrací koutek. To, jak se jim podaří vyřešit tuto situaci se dozvíte v našem představení.“ A o tom také soubor malých a velkých členů hraje. Hračky, které vidíme na začátku, oživnou, a bojují s administrativou a s hlídačem za nezrušení svého hracího koutku. Jednoduché, jasné. Ale, jak jsme se posléze dozvěděli, soubor již pracuje na jiném projektu, v Ornisu předvedli zřejmě derniéru. Možná proto jako by vyprchala radost z hraní, i nám, lektorkám, připadalo představení trochu „pod věk“. Ale bylo to veselé, nenáročné, zakončení šňůry třinácti představení, tak barevné rozličnými přístupy. Soubor byl oceněn „za společenství malých a velkých členů souboru“.

Po diskusi, dále pak po vyhlášení výsledků, výbuchů radosti a mohutném loučení, se převážná část dospělých účastníků přehlídky přemístila z Ornisu doprostřed lužánkovského parku, do romantické hospůdky, kde jsme pokračovali v rozebírání předvedených děl, sdělovali si historky ze zákulisí a radovali se uprostřed šefříků ze sounáležitosti, přátelství a porozumění. A kdo stál za brněnskou úspěšnou přehlídkou? Celý tým pedagožek z Lužánek, z pracoviště Lidická. Nevím, kdo nejvíce, všechny byly tak dobře propojeny... díky tudíž všem.

Svět přehlídek je světem, kde je mi dobře. Všem přeji totéž!

Ema Zámečníková

OLOMOUCKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ OLOMOUC, 25. 4. 2025 ZUŠ ŽEROTÍN

V pátek 25. 4. 2025 ožila ZUŠ Žerotín v Olomouci od brzkých ranních hodin dětskými recitátory, kteří se se svým doprovodem sjeli do hanácké metropole z různých koutů Olomouckého kraje. Letos se poprvé stala hlavním pořadatelem přehlídky Knihovna města Olomouce, která spolupracovala s tradičními organizátory – Alenou Palarčíkovou, členkou odborné rady NIPOS–Artama, a dalšími pedagogy LDO ZUŠ Žerotín Olomouc. Nový tým se snažil odvést co nejlepší práci. Přehlídka začala recitátorskými dílnami už v 8.30 hodin, kde se děti navzájem poznaly, rozhýbaly se, uvolnily a rozmluvily. V 9.00 hodin ve třech různých sálech školy pak začala vlastní přehlídka.

První kategorie měla lektorský sbor ve složení Ivana Němečková, Jana Magdalena Oulehla a Albert Pazdera. V této kategorii, která je nepostupová a které se zúčastnilo 22 dětí, byla úroveň recitátorů i výběr textů kvalitní. Lektori ocenili především přirozený projev dětí. Zazněly zde již tradičně texty *Jiřího Žáčka* nebo *Miloše Kratochvíla*, převažovala poezie, ale objevily se i výjimky (*Gianni Rodari*, *Ronald Dahl*, *Karel Čapek*).

Oproti první kategorii, ve které texty odpovídaly věku a zkušenostem dětí, ve **druhé kategorii** s 19 recitátory zaznamenali lektori Ivana Němečková, Jana Magdalena Oulehla a Magdalena Krejčí občas méně vhodný výběr textu (problémem byly např. délka textu, jeho dramaturgická úprava, nevystavěnost úryvku z delší prózy, nevhodné téma apod.). Z autorů vhodných textů se objevily současně spisovatelky literatury pro mládež, jako *Petra Soukupová* nebo *Marka Míková*, ze stálíc opět jmenujme *Jiřího Žáčka* a *Miloše Kratochvíla*. **Do celostátního kola** nechal lektorský sbor postoupit Štěpána Bohatého s textem *Jiřího Kahouna Tohle se neříká*. Jeho projev byl velmi přirozený, i přes svůj věk dokázal skvěle pracovat s významovou pauzou, s napětím směřoval k pointě textu. Další postupující byla **Anastázie Hanulíková** s textem *Fridy Nilson Jak mě adoptovala gorila*. Text recitovala se zaujetím a pochopením, dokázala diváky vtáhnout do děje.

Ve **třetí kategorii** hodnotily výkony 21 recitátorů lektorky Olga Strašáková, Magdaléna Strejčková a Zuzana Nováková. Ocenily především velmi dobrou úroveň celé kategorie, ať to byla nadprůměrná technická vybavenost recitátorů, nebo volba zajímavých textů, až na výjimky zcela odpovídající věku, zkušenostem a naturelu interpretů. Převažovala tradičně próza nad poezií, minimálně se objevovaly začátečnické chyby (nadbytečná gestikulace, kolovrátkování apod.). Zazněly texty renomovaných autorů (*Marka Míková*, *Shel Silverstein*, *Michal Viewegh*, *Daniela Fischerová*, *Eva Papoušková*, *Jan Werich* aj.). Velmi potěšil zájem o závěrečné posezení s lektory nad hodnocením výkonů. V celostátním kole bude náš kraj reprezentovat **Kristián Kopeček** s úryvkem z *Goscinného Mikulášových patálií* a **Prince Azun Bruno Clowes** s koláží šesti básní *Shela Silversteina*. Jako náhradník na postup byl doporučen i **Filip Zaoral**, taktéž s (jiným) úryvkem z *Mikulášových patálií*. Všichni tři doporučení postupující se prezentovali jako zkušení recitátoři, kteří dokáží pracovat s humorem a nadhledem.

Ve čtvrté kategorii zasedli do lektorského sboru Jakub Hulák, Magda Ada Johnová a Klára Litterová. Většina z 20 recitátorů si zvolila úryvek z prózy, spektrum výkonů se pohybovalo od hlasitého čtení až po sdělování s vnitřním prožitkem. Objevily se nedostatky při výstavbě prozaických textů (často způsobené samotným výběrem textu), jistá „zatěžkanost“ textů nebo i nedbalá výslovnost. Potěšila

však i řada interpretů, kteří měli kultivovaný a vyspělý projev, byli schopni navázat kontakt s divákem, vtáhnout ho do příběhu, vytvořit atmosféru, napětí... K přímému postupu lektori vybrali **Cyrila Šmejdiře** s textem *Olgy Stehlíkové Patrik* a **Barboru Hučínovou** s úryvkem z knihy americké spisovatelky **Toni Morrisonové Velmi modré oči**. Jako náhradníka doporučili **Lucii Strejčkovou** s textem *Ivy Procházkové Uzly a pomeranče*.

Zuzana Nováková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OLOMOUC, PODĚŠ, 26.–27. 4. 2025 ZUŠ ŽEROTÍN

Není přesné, označíme-li jubilejní 20. ročník olomouckého Poděsu jako velkolepý. Velkolepý je totiž Poděš vždycky. Ten letošní byl ovšem ještě velkolepější než jindy! A snad ještě víc než jindy si ho děti se svými vedoucími museli užít jako opravdový svátek divadla. Na počest jubilea byla natočena i speciální videozpráva, která se na úvod každého bloku vynalézavě proloupla s živým jevištním vystupem, nechýběly vtipné úvody v podání dvojice dětských konferenciérů, divadelní dílny pro účastníky, diskuse pro členy souborů a pro vedoucí a večerní inspirativní představení divadla Buchty a loutky *Zlatá husa*, které do rozjařené slavnostní atmosféry skvěle zapadlo.

V hlavním programu zhlédli diváci jedenáct představení z různých koutů Olomouckého kraje. Většina z vedoucích souborů nebyla na Poděsu poprvé, bylo proto možné i porovnávat a vnímat vývoj v jejich práci během posledních let.

Jako předlohu inscenace **Příšerné příběhy z temného tunelu** si soubor **Libavské komety ze ZŠ a MŠ Město Libavá** pod vedením Moniky Nové vybral čtyři texty ze stejnojmenné knihy *Chrise Priestleyho*, z nichž jeden tvořil rámec pro vyprávění dalších tří. Místy slibně nastolenou hororovou atmosféru bohužel zatím oslabovaly převažující přibližné jednání v roli, nemotivovaný pohyb postav po scéně a dlouhé přestavby.

Rezervy v herecké vybavenosti dětí byly příznačné i pro představení **Mince** souboru **Divadelní – k rozvoji i pobavení ze Soukromé ZUŠ LiveArt Jeseník**, jehož text nesl až příliš znaky „dospělého pera“ vedoucí souboru Niky Liberdové a děti ho většinou spíš jen odříkávaly a moc mezi sebou nekomunikovaly.

Podobné to bylo i s představením **O chlapci, který spadl z nebe** souboru **Peříčka Sofie ze Vzdělávacího centra a ZŠ Sofie v Šumperku** (ved. Petra Zsáková). Dramatizace literární předlohy *Petry Braunové* svou minimální dramatickostí dětem ani nedala moc šanci k hereckému jednání.

Spíš na opačném pólu se nacházel až hystericky vypjatý příběh šikanované dívky z dětského domova v představení inscenace **Jizvy** souboru **Punčošky a podprdy ze ZUŠ Prostějov** (ved. Gabriela Vese lá). Herecký projev zde byl zbytečně přepjatý, místy až nekultivovaný.

Zvláštní poetiku nabídl také další soubor z prostějovské ZUŠ (pod stejným vedením) vystupující pod názvem **Hanácké (banger)**. Jejich **Otesánek**, nahlédnutý zde nezvykle jako zrůda trpící kvůli svému hendikepu, je hlavním hrdinou ne zcela čitelného vyprávění, překvapí ovšem zajímavě použitými folklorními prvky – za ty je soubor nakonec odměněn oceněním.

Osvěžujícím humorem vtáhli diváky do svého představení **Na 90°** podle knihy *Dušana Taragela Pohádky pro neposlušné děti* **DR.ama-Ráci ze ZŠ Rovensko** (ved. Michaela Schönová). Do vtipného a živého rámce byly ovšem zasazeny jednotlivé (více či méně didakticky zabarvené) epizody, v nichž bohužel převažovala slova a popisné akce. Soubor byl oceněn *za uchopení humorného námětu*.

Podle stejnojmenné knihy *Ester Staré* vytvořil soubor **Dramatik ZUŠ Zábřeh** pod vedením Ivany Martykáňové inscenaci **Největší přání**. Na rozdíl od řady dalších představení přehlídky byl tento příběh plyšového konika, který nakonec šťastně doputuje ke své holčičce, postaven především na jevištních obrazech. Linka příběhu ale zatím nebyla zcela čitelná, ze soustředěného vnímání navíc diváky vytrhávaly časté příchody a odchody ze scény. *Soubor byl oceněn za jevištní obrazivost*.

Soubor **Hlas z nás ze ZUŠ Loštice a spolek pro hru a drama HADR** (ved. Martina Kolářová) uvedl na přehlídce představení **Myši patří do nebe?** To zaujalo zejména kultivovaným a vědomým hereckým projevem dětí. Dramatizace knihy *Ivy Procházkové* je ovšem poněkud přelýžovaná a málo dramatická, příliš postavená na slově, byť technicky velmi dobře zvládnutém. I zde ovšem tu a tam probleskl působivý jevištní obraz. *Soubor získal ocenění za kultivovaný herecký projev*.

Rovnou tři inscenace přivezly do Olomouce soubory **Hudebně-dramatického centra Galimatyáš ze Šumperka**, fungující pod vedením Terezy Karlíkové a Lucie Kučerové. Až příliš zahalené do poeticky snové atmosféry zůstalo **Čarodějné jaro** podle stejnojmenné povídky Raye Bradburyho – divák neznalý předlohy má malou šanci zachytit všechna základní fakta a pochopit příběh, inscenaci by navíc prospěla práce s kontrastem. Soubor **Do(hry)** získal za inscenaci, i přes výše zmíněné výhrady působivou, *ocenění za poetickou výpověď*.

Hledá se babička skupiny **Kdo hraje, je frajer(ka)!** je inspirován životem slavné olomoucké rodačky, české prvorepublikové automobilové závodnice Elišky Junkové. Její příběh je zasazen do poněkud překombinovaného rámce, kdy pravnucci a pravnučky Junkové založí tajný spolek a hledají vhodnou partnerku pro svého ovdovělého dědečka.

Když se pak dočtou, že si muži zpravidla hledají partnerku podobnou své matce, začnou prohledávat krabice s pozůstalostí po prababičce, aby se o ní něco dozvěděli, a teprve zjistí, jak významná to byla žena, a postupně rozehrávají epizody z jejího života. Samotné rozehrávky životních osudů Elišky Junkové jsou ale vesměs velmi zdařilé. Soubor funkčně pracuje se zkratkou a jevištními obrazy. Mezi dětmi jsou rozdíly v herecké vybavenosti, všechny jsou ale živé a komunikující. A základní devízou je už samotný fakt, že soubor sáhl po námětu ze svého regionu – to byl ostatně letošní plán vedoucích pro celé centrum Galimatyáš. Soubor byl se svou inscenací *doporučen do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna*.

I další představení Galimatyáše, tentokrát v podání souboru **Tvaroh(r)y**, čerpalo z regionu, tentokrát přímo města Šumperka. Hlavním hrdinou inscenace **Dům aneb I stěny mají (D)uši** je šumperský dům, jehož historii nám zprostředkovává chór jeho „duchů“ – jakési personifikované genius loci. A přes osudy jednoho domu pak v uzlových bodech sledujeme historii Československa a Česka až do současnosti. Inscenace vynalézavě střídá dokumentární pasáže s rozehranými situacemi z jednotlivých rodin, které dům postupně obývaly. Vzhledem k tomu, že jsme v rámci Poděsu viděli premiéru, není divu, že v představení byla ještě řada nedotažeností, rezervy byly zejména v jednání slovem u chórických vyprávění, ale ani samotný příběh nebyl vždycky zcela čitelný. Souboru se ovšem podařilo vytvořit funkční koncept a jeho naplnění se vzhledem k hereckým dovednostem dětí zdá být jen otázkou času. Lektorský sbor ve složení: Luděk Richter, Vladislav Kracík a Jakub Hulák doporučil soubor Tvaroh(r)y *k přímému postupu na celostátní dětskou scénu*.

Jubilejní Poděs rozhodně nezklamal. Je to jedna z přehlídek, kde není příliš místa pro soupeření a rivalitu. Vládne zde atmosféra soulázanosti a přejícnosti a v přístupu organizátorů je stále patrná snaha pečovat o oborovou komunitu, inspirovat pedagogy a posouvat je stále dopředu. Patří za to velký dík Sdružení D Olomouc jako pořadateli přehlídky v čele s jeho šéfem Pavlem Němečkem, hlavní organizátorce Poděsu Magdě Strejčkové, lektorkám Sdružení D a zároveň učitelkám LDO ZUŠ „Žerotín“ Olomouc Aleně Palarčíkové a Ivaně Němečkové, díky nimž se přehlídka koná právě v prostorách této školy, a celému týmu.

Jakub Hulák

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ
BOHUMÍN, 11.–12. 4. 2025

V čase předvelikonočním, v období postním, se v Bohumíně konala krajská přehlídka dětských recitátorů, jejíž účastníci mohli vzájemně sdílet a obcerstvit se krásou slova prostřednictvím interpretace poezie a prózy našich i zahraničních autorů. Přehlídka byla stejně jako v minulém roce rozdělena do dvou dnů, z nichž v prvním se představily děti 0., 1. a 2. kategorie a ve dni druhém recitátoři 3. a 4. kategorie. Dlouholetá organizátorka této přehlídky, Lucie Semančíková, (učitelka LDO ZUŠ Karviná, recitátorka, moderátorka, porotkyně soutěží, organizátorka okresních i krajských přehlídek WP a dalších kulturních akcí) a její agentura TeRaSa, z.s. navázala na předchozí dobrou zkušenost s pracovníky kulturního zařízení K3, kteří ochotně spolupracovali na úspěšném průběhu přehlídky a poskytlí veškeré prostory, včetně sálu, zázemí pro lektorský sbor, recitátory, bufetu, pódiového osvětlení i ozvučení a dalšího technického zázemí. Jmenovité poděkování patří organizační pracovníci Lýdii Balcárkové, moderátorce přehlídky Radce Veselé, fotografe Renatě Marcolové a technikovi K3 Jiřímu Vobeckému.

Za zmínku stojí také to, že pro všechny účastníky bylo nachystáno výborné občerstvení – včetně moučníků sladkých i slaných a dalších dobrot z domácí kuchyně organizátorů. Ve foyer sálu byly vystaveny knižní odměny a ceny, které si účastníci přehlídky mohli v průběhu dne prohlédnout a nechat se třeba i inspirovat k jejich získání prostřednictvím svého přednesu. Což se samozřejmě mnohým z nich podařilo.

Všichni recitátoři obdrželi od lektorského sboru diplom za recitaci a nejmladší kategorie (0., 1., 2.) také věcnou odměnu (povětšinou knihu) pro vzpomínku na tento den a společně se po jednotlivých kategoriích vyfotografovali. Postupující účinkující spolu s recitátory oceněnými porotou získali diplom a knihu. Společná fotografie byla samozřejmou součástí slavnostního vyhodnocení.

Pro všechny recitátory byla připravena hlasová a pohybová rozcvička, o kterou se v obou dnech podělily členky lektorského sboru Radka Tesárková a Olga Strašáková. Děti z každé věkové kategorie měly tedy před svým vystoupením možnost zakusit prostor přímo na jevišti se svým hlasem a v pohybu. V přestávkách byla dětem, zejména těm mladším, nabídnuta možnost zapojit se do připravených her a také malý seminář s Lucií Semančíkovou pro recitující i jejich doprovod o práci s textem, o úskalích veřejného interpretačního projevu, včetně diskuse o nevhodném zapaření ilustrujících gest nebo změnách hlasu apod. Samozřejmostí byla také diskuse o jednotlivých přednesech s lektorským sborem, recitátory a jejich doprovodem, a to pro každou věkovou kategorii zvlášť.

Lektorský sbor pracoval po oba dny ve složení: Radka Tesárková (zakladatelka a vedoucí divadelního souboru Ty-Já-tr, recitátorka, lektorka, moderátorka, herečka), Ladislav Vrchovský (novinář, publicista a spisovatel, divadelní kritik, lektor a porotce v oblasti neprofesionálního i profesionálního divadla, monologů a dialogů a recitací) a Olga Strašáková (učitelka literárně dramatického oboru ZUŠ Uherské Hradiště, hlasový pedagog, porotkyně přednesu i divadel, recitátorka, moderátorka, lektorka hlasových dílen nejen pro pedagogy).

V **nulté kategorii** se představilo celkem 14 recitátorů (4 chlapci, 10 dívek) a úroveň nejmenších recitátorů byla výborná. Bylo znát, že se na své vystoupení těší a chtějí předat divákům text, který si připravili. Dokonce většina dětí dokázala navázat oční kontakt s diváky, své texty předávali sdělně, dokonce většinou bez obvyklých manýr tohoto věku. O dobré úrovni nejmladších svědčí i množství oceněných výkonů. **Bára Kropová** (G. Falke: *Slečno slípko*), **Tereza Macečková** (M. Kratochvíl: *Padání*), **Josefina Amélie Siostrzonek** (J. Havel: *Detektiv blesk*), **Karolína Sýkorová** (M. Černík: *Čert a Káča*), **Ma-**

touš Toman (M. Kratochvíl: *O botě a tkaničce*), **Kira Wronski** (J. V. Sládek: *Ulekaná Nána*)

Celkem 17 recitátorů se představilo v **první kategorii** (7 chlapců, 10 dívek) a stejně, jako v kategorii nulté, pokračovalo spontánní sdělování textů, v nichž se často objevovala jména autorů – **Miloš Kratochvíl**, **Jiří Žáček**, **Daniela Fischerová**. Lektorský sbor zaujala svou osobitostí, výběrem textu, výborným hlasovým projevem a pravdivou sdělností téměř polovina recitujících dětí. Výjimečné výkony s ohledem na věk podali a ocenění získali: **Petr Aniol** (M. Kratochvíl: *Můj deníček*), **Tadeáš Kvaš** (D. Taragel: *Pohádka o líném Toníkovi*), **Nina Nováková** (M. Lukešová: *Vítr*), **Zuzana Pavlorková** (J. Tuwim: *O Řehoři lháři a jeho tetě*), **Eduard Růžička** (Sh. Silverstein: *Bordelář*), **Tereza Václavíková** (M. Kratochvíl: *Čtyři kočky*). Čestné uznání si odnesl **Ondřej Čárnecký** (D. Fischerová: *úryvek Tetovaná teta*), **Mikuláš Kubáček** (J. Žáček: *Jak taškář napálil taškáře*).

Druhá kategorie odpoledne představila celkem 20 recitátorů (3 chlapci, 17 dívek), kteří přinesli pestrou paletu zajímavých textů i autorů. Bylo znát, že většina recitátorů nestojí na jevišti poprvé a má chuť sdělovat osobitě a s nadhledem. Diplom s **postupem** celostátní přehlídky získala **Zoja Zemánková** s textem **Sh. Silversteina Klaua Konrád**. Zoja dokázala vzbudit pozornost diváků již samotným nástupem, energií i časem, který dopřála sobě, posluchačům i textu. Dokázala uchopit poetiku autora velmi přirozeně. Další **postupující** recitátorkou se stala **Anna Rozálie Šimičková** s textem **J. Wericha Máta pepřná**. I Anička potvrdila, jak je důležitá stavba textu pro jeho celkové vyznění. A protože postoupit mohou jen dva recitátoři z kategorie, lektorský sbor se rozhodl udělit ještě dvě ocenění, a to získali **Marek Tauš** s vtipným textem a Markovany vtipně suchým uchopením veršů **J. Brzechwy Na trhu** a **Krystýna Juračáková** s *Jirousovou Ptala se Františky Marta*. Čestné uznání si odnesla **Marie Veselá** (D. Fischerová: *Vyřezávaná krabička*) **Bára Mařádková** (J. Tuwim: *O Řehoři lháři a jeho tetě*), **Tereza Stypková** (J. Tuwim: *O Řehoři lháři a jeho tetě*), **Michael Mrůzek** (Sh. Silverstein: *Bláznivej sen*), **Laura Matelová** (K. Fríxová: *Nejhorší katastrofa na světě*), **Kryštof Michefelt** (J. Kainar: *Starý muž*).

Druhý den přehlídky, po společné hlasové a pohybové rozcvičce s Radkou Tesárkovou, začal dopoledním vystoupením 18 recitátorů **třetí kategorie** (6 chlapců, 12 dívek). Atmosféra celého dne byla velmi příjemná, vstřícná, bez známek soutěživosti, spíše se podobající inspiřujícímu a motivačnímu „jam sessionu“, kterým opět všechny zúčastněné velmi mile prováděla Radka Veselá.

Diplom s **postupem** na celostátní přehlídku si odnesl **Viktor Glabazňa** s textem **Miloše Kratochvíla Jen slunce bylo v kldu** (z knihy *Prázdniny blbce* č. 13). Viktor zaujal obecnstvom svým dobře posazeným hlasem, očním kontaktem s diváky, které svou vypravěčskou dovedností dokázal vtáhnout do vnitřních pocitů chlapce při konfrontaci s vysvědčením a maminčinými nároky. Dokázal vtipně, s nadhledem sdílet i podstatu textu, že v životě nejde jen o výsledné známky. Druhým **postupujícím** se stal **Matyáš Novotný** s básní **Pavla Šruta Bicygl**. I on se, přes všechny složitosti textu, dokázal ztožnit s autorem – chlapcem, který se vyznává snad z chlapecké lásky, z obdivu k životu, k přírodě, z pocitů okolního světa a lidí, rámovaných těžkou dobou dění 2. světové války a deportací Židů. Matyášův postoj i hlas byl tak jasný a sdělný, že jsme se na pár okamžiků ocitli v jiné době a prožívali s ním nespravedlnost a paradoxy života. Úroveň i této kategorie byla vysoká, a proto se lektorský sbor rozhodl udělit ještě dva diplomy s doporučením náhradníka na celostátní přehlídku a ten získali: **Kateřina Theisová** zvolila text **Martiny Drijverové Jak získat rybičky** a uchopila jej jako vlastní téma a s radostí si vedla diváky prostřednictvím jakéhosi návodu k získání vlastnictví akvarijních rybiček, který reaguje na dotěrné a poněkud nudné, z pohledu dítěte, otázky dospělých ohledně případné péče o rybičky. Bylo zábavné sledovat i Kateřininu mimiku, její oči, za kterými se skrývala dobře promyšlená akce. Zkrátka Kateřina vnímala grotesknost textu a dokázala ji ve svém přednesu vkusně využít. **Piotr Krezelok** s textem z knihy **Petry Braunové Neuvěřitelné září – Tajný deník Tomáše** S. rozsvítil pódium svým vnitřním klidem, s kterým se i přesto svěřoval s pocity nutnosti psát tajný deník a přitom dokázal popsat a vysvětlit divákům své důvody proč, i to, jak by se na jeho záznamy dívalo okolí včetně maminky a tatínka. K dalším oceněným recitátorům patřili:

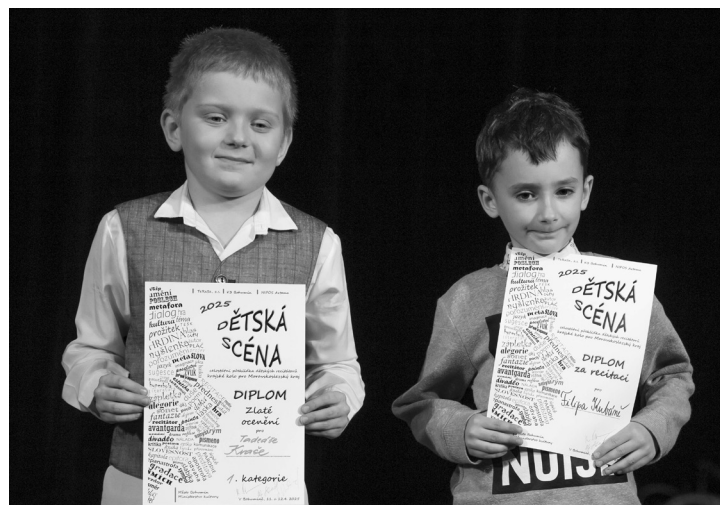
Damián Tembo (Pavel Brycz: *Michalovo žihadlo*), **Mia Sznepka** (Ilja Hurník: *Pavouci*), **Barbora Veselá** (Harrison G. Stanley: *O Cyrduvi, co uměl litat*). Čestné uznání získali: **Sophie Dýčková** (Sh. Silverstein: *O stromu, který dával*), **Julius Jano** (O. Mikulášek: *Pohádka o brněnském krokodýlovi*), **Adéla Trojčková** (K. Sigunsdotter: *Tajemství Humly Hansson*)

Odpoledne druhého dne přehlídky patřilo **kategorii čtvrté**. Recitovalo celkem 19 recitátorů, z toho 4 chlapci, poezii si v této kategorii zvolilo 8 recitátorů. I když se v této kategorii objevilo nezvyklé množství poezie, nutno říci, že na tomto poli je stále ještě co zlepšovat, zejména práci s přesahem, stavbou, temporytmem.

Výjimkou v tomto oboru poezie byl však **postupující Martin Kotula** s básní **Stephena Chbosky Absolutně o ničem** z knihy *Ten, kdo stojí v koutě*, v níž je nahlíženo do duše dospívajícího chlapce, malého, nevyrovnaného, snažící se vypořádat s novým světem, do kterého byla vržena. A toto vše o duši a životě dokázal Martin velmi přirozeně a nenuceně přenést do duší diváků. Provedl nás pohledem na život z počátku naivníma očima malého chlapce, který postupně dospívá a zdánlivě stále stejné situace kolem sebe vidí optikou tohoto věku, bez clony „růžových brýlí“ života. Druhý diplom s **postupem na celostátní přehlídku** získal **Theo Szpyrc** s textem **Ślawomira Mrożka Revoluce**. Theo uchopil tento text s úsměvnou nadsázkou, kterou diváky postupně přesvědčoval o absurdním vnímání světa s tím, že je to přece úplně normální a když „...nestačí nonkonformita, když neúčinkuje avantgarda, je třeba provést revoluci...“ V dobře vystavěném textu se orientoval a dovedl diváky k „výsledku“ revolučního snažení. Diplom **náhradník** na celostátní přehlídku si odnesl **Matěj Pustay**, který sám dramaturgicky upravil z mnoha stránek kapitoly *V Osvětlení* z knihy **Martina Greenfielda Krejčí z *Osvětlení*. Z Matějova přednesu bylo znát silné vnitřní zaujetí a postoj k textu, který sděloval velmi přirozeně, dramatické situace zaznamenané přímou řečí šikanujícího nacisty a bezvýchodnost jakýchkoli odpovědí obou chlapců vůči tyranovi vyjádřil až s mrazivou autentičností, s níž směřoval k určité satisfakci na konci příběhu. V této kategorii byli ještě oceněni: **Denisa Jursová** (Brian Patten: *Slečna Pšt*), **Eva Martínková** (M. Nápravník: *Divadlo*), **Matyáš Pekárek** (L. Aškenazy: *Vajíčko*) a čestné uznání získaly **Amélie Fucimanová** (I. M. Jirous: *Další pohádka pro Františka*), **Natálie Jankovská** (V. Hurdová: *Agnés a zakázaná hora*).**

Sečteno a podtrženo přehlídka ukázala na dobrou a soustavnou práci jednotlivých pedagogů v kraji a jako celek měla vysokou uměleckou úroveň a v lektorském sboru jsme se při rozhodování hodně zapotili. Díky tedy recitátorům, že šli s kůží na trh, pedagogům za to, že s nimi pracovali a Lucii Semančíkové, že to celé dala dohromady.

Olga Strašáková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA OSTRAVSKÁ LOKÁLKA, 25.–26. 4. 2025 DIVADLO LOUTEK OSTRAVA

Dvoudenní krajská přehlídka dětského divadla Ostravská lokálka se letos konala až na konci dubna, konkrétně v pátek 25. a v sobotu 26. dubna 2025 opět v divadelních prostorách Divadla loutek Ostrava. Šlo již o devátý ročník Lokálky na této profesionální divadelní scéně hrající především pro děti a mládež v Ostravě. Tentokrát také všem dětským souborům asistovali místní profesionální technici, tedy osvětlovač, zvukař a jevištní technik. Tento rok se podařilo získat záštitu nad přehlídkou náměstkyně primátora statutárního města Ostravy Lucie Baránkové Vilamové a člena zastupitelstva a radního Moravskoslezského kraje Petera Harváňka. Přehlídku navštívila také ředitelka Divadla loutek Ostrava Alena Punčochářová, která navázala na svou předchůdkyni Jarmilu Hájkovou a přehlídku v těchto nadmíru vyhovujících divadelních prostorách umožňuje a podporuje. Přehlídku Ostravská lokálka finančně podpořilo statutární město Ostrava, Moravskoslezský kraj, Ministerstvo kultury ČR a městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím národní agentury NIPOS ARTAMA.

Letos se přehlídky zúčastnilo osm dětských divadelních souborů s devíti inscenacemi. Žánrově byla přehlídka rozmanitá a pestrá. Od divadelního traileru (soubor Děs), přes pohybové a taneční inscenace (soubory PULS a UBAV) a velmi stylizované divadelní tvary (soubor Kuřata na paprice a soubor Štěk) až po činohru (soubory Rybky66, Demokraticky zvolený dramatař a Rychvaldáci).

Soubor **Děs** z **Divadla loutek Ostrava** se svým pokusem o divadelní trailer, tedy jakýsi výňatek, ukázkou, „work in progress“, přehlídku zahájil. Jde o soubor, který pracuje pod hlavičkou Divadla loutek a děti jsou na začátku své divadelní cesty a divadelních zkušeností. Jejich dovednosti a divadelní projev je třeba, dle názoru odborné poroty, dále rozvíjet a kultivovat (mluvu na jevišti, animaci loutek, jevištní pohyb a bytí na jevišti, vzájemnou spolupráci a jednání v situacích, vědomí celku a hlavní myšlenky příběhu atd.). Inscenaci by prospělo také sjednocení divadelních prostředků. Děti ze souboru divadlo baví, a to je základní východisko a vklad do další práce.

V rámci přehlídky bylo možné vidět tři tanečně-pohybové inscenace dvou souborů. Prvním s nich byl soubor **PULS** z **Opavy**, který v inscenaci **Hrdinové budoucnosti** pohybové a tanečně zpracoval generační výpovědi interpretů samých. Šlo o „performersky působivé“ představení, jak zaznělo z úst poroty. Členky souboru dovedně tančily s **jedinou rekvizitou – holí**. Ta metaforicky znázorňovala čas, zbraň, mikrofon, pevnost, labilitu, jasný bod a tak dále. Důslednější práce s rekvizitou a větší propojení fyzického jednání se slovem na jevišti by inscenaci ještě prospělo. Inscenace byla doporučena na celostátní přehlídku **Dětská scéna**.

Druhá inscenace souboru PULS *Kdesi pod nebesy* opět vycházela ze samotných interpretek. Soubor je pohybově na vysoké úrovni a děti jsou přirozené, hravé a sebevědomě se po jevišti pohybují, vnímají se navzájem i diváka, partneři, spolupracují. U této inscenace by stálo za to ještě dopracovat práci s objektem – míčkem, metaforou Země, a jasněji ukončovat situace.

Druhý taneční soubor UBAV z Nového Jičína pohybově v téměř padesátiminutové inscenaci *Strach* zpracovával téma strachu. A také byly pro vznik inscenace východiskem osobní výpovědi a zkušenosti interpretů. Představení v mnohých momentech silné však bylo problematické v závěrečném vyznění tématu. To souviselo s celkovou dramaturgií tohoto tanečně divadelního díla.

Zaměříme-li se na stylizované inscenace přehlídky, pak soubor *Kuřata na paprice z Frýdlantu nad Ostravicí* tento termín přesně naplňoval v inscenaci *NAŠE pohádky*. Šlo o zajímavé využití různých divadelních prostředků (zvuková stylizace, pohybová stylizace, stínohra, ...) a hravé, přesně fázované situace. Inscenaci by velmi pomohla srozumitelnější expozice a jasnější inscenační klíč. Inscenace byla doporučena na celostátní přehlídku *Dětská scéna*.

Druhým stylizovaným divadelním tvarem byla *P.O.P.E.L.K.A.* souboru Štěk z Opavy. Na jevišti soubor příjemně pracoval se slovem a voicebandy, ovšem nastolený princip pouze jednoslovných vět byl v počátku zajímavý následně však rychle vyčerpán a okoukán. Je třeba ještě dopracovat scénograficky koncept dílka a propracovat některé jevištní situace tak, aby byl divák neustále překvapován a daná

stylizace jej neustále bavila. Soubor je zkušený a byla vidět radost z bytí na jevišti, což se přenášelo i na diváky.

Čistě činoherní a tematicky závažné byly inscenace a drammatizace, které přivezly soubory Rybky 66 z Nového Jičína, inscenace *Blbá Vendula*, Demokraticky zvolený dramaťák z Havířova, inscenace *Roman a Julie* a Rychvalďáci z Rychvaldu, inscenace *Kufr plný naděje*. U všech tří souborů byla vidět snaha o sdělení silných a závažných témat (vyčlenění z kolektivu, zbytečná smrt mladých lidí a holokaust). Avšak chybělo často vyjasnění jednotlivých situací, přesnější motivace postav a odehrání těchto motivací na jevišti, jasnější dramaturgie, výrazné a srozumitelné závěry a tzv. tečky v závěru, přesný temporytmus těchto jevištních děl. U všech tří souborů je chvályhodná snaha divadelně uchopit závažná témata, jen je ještě čeká dlouhá cesta k takovému divadelnímu tvaru, který by hovořil i k divákovi a danými tématy jej oslovoval a dotýkal se jej.

Výše popsaná reflexe inscenací Ostravské lokálky vychází z postřehů a názorů odborného lektorského sboru (poroty), který pracoval ve složení: Hana Cisovská (pedagožka OU a členka odborné rady Tvořivé dramatiky), Tomáš Volkmer (scénograf, výtvarník, režisér a divadelní lektor), Matěj Šumbera (herec a loutkář, absolvent KALD DAMU Praha a člen divadla Fras), Jana Vozáriková (improvizátorka, zakladatelka divadla ODVAZ, zdravotní klaunka, divadelní lektorka) a Jiřina Lhotská (herečka a dlouholetá vedoucí dětských divadelních souborů a porotkyně krajských a celostátních přehlídek).

Doporučení na celostátní přehlídku *Dětská scéna 2025* do Svitav získal Taneční soubor PULS ze SVČ v Opavě s pohybovou inscenací *Hrdinové budoucnosti* a dětský soubor *Kuřata na paprice* ze ZUŠ L. Janáčka z Frýdlantu nad Ostravicí s inscenací *NAŠE pohádky*. Cenu dětského diváka si převzal soubor UBAV ze SVČ Fokus v Novém Jičíně za inscenaci *Strach*. Zvláštní Ocenění za koncepci a realizaci moderování Ostravské lokálky 2025 obdrželi bývalí členové dětského divadelního souboru Děs fungujícího v Divadle loutek Ostrava v letech od roku 2012 do roku 2020. „Lokálkou nás letos provázeli čtyři mladí lidé, bývalí členové dětského divadelního souboru Děs, a to natolik působivě, že se porota rozhodla udělit jim za moderování přehlídky zvláštní ocenění. Děs fungoval v Divadle loutek Ostrava v letech 2012–2020 a krajských přehlídek dětského divadla se pravidelně účastnil a reprezentoval Moravskoslezský kraj i na celostátní přehlídce *Dětská scéna* ve Svitavách,“ vysvětluje organizátorka Ostravské lokálky Hana Volkmerová.

Klára Froulík Šebestová a Hana Volkmerová

ZLÍNSKÝ KRAJ

PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ UHERSKÝ BROD, 15. 4. 2025 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

Na rozdíl od mého dlouholetého každoročního působení v Pardubicích, na hranice se Slovenskem do Uherského Brodu jsem vyrazila letos poprvé. A to na krajskou přehlídku nejen dětské recitace, ale i dětských divadel. Jeden den se recitovalo, druhý hrála divadla. Uherský Brod je nádherné město s kopečky ve městě, s kopečky kolem, s výhledem až na Slovensko, Jurkovič hned na nádraží, duch J. A. Komenského se vznášejí všude...

Hlavním pořadatelem přehlídky je Klub přátel ZUŠ Uherský Brod ve spolupráci se ZUŠ Uherský Brod, Knihovnou Františka Kožíka Uherský Brod a Domem kultury Uherský Brod. Zařadilo ji Město Uherský Brod.

Lektorský tým pracoval ve složení Natálie Novotná, Lenka Sasínová, Roman Švehlík a Emilie Zámečníková. S recitátory pracovala Zuzana Varhaníková.

Přehlídka recitátorů všech čtyř kategorií se vešla do jednoho dne. A to zcela v pohodě, protože v každé kategorii se představilo maximálně 10 dětí – postupujících z okresních kol z Kroměříže, Uherského Hradiště, Vsetína a Zlína. Konala se ve velmi příhodném komorním sále...ano, velmi vhodném pro recitování, kdyby jistá stavební firma nespustila pod okny ZUŠky své stroje. Když jsem je zaslechla poprvé, myslela jsem, že se přehlídka musí přestěhovat, nutno dělníky vyhnat, stroje rozmlátit..., ale přehlídka pokračovala dál. Stal se zázrak, soustředění dětí i dospělých bylo takové, že se na hluk zapomnělo. Jako by se všichni v sále semkli jemu navzdory.

V lektorském týmu jsem se sešla i s kolegy z Slovenska – s Natálií Novotnou a Zuzanou Varhaníkovou. Pro mě to bylo setkání velice příjemné, inspirativní a objevné. Jejich postřehy se nerozcházel s mými, ale byly pro mě v mnohém nové. Paní Zuzana se vždy po proběhlé kategorii sešla s dětskými recitátory, zatímco my ostatní v lektorském sboru probírali jednotlivá dětská vystoupení. Její zprávy z dětské strany velmi obohatily naše vnímání přednesů a přehlídky vůbec.

Dopoledne se představily děti z 1. a 3. kategorie, následovalo vyhodnocení a rozborové semináře, odpoledne totéž s recitátory z 2. a 4. kategorie. Jako ocenění jsme měli k dispozici pásma bronzová, stříbrná, zlatá a zlatá s postupem, každý účastník si odnesl diplom za účast v krajském kole. Myslím, že tímto bylo zdárně otupeno soutěžní napětí.

Oproti jiným podobným přehlídkám byl malý zájem o rozborové povídání s lektory, což mě mrzelo, s některými účastníky jsem měla silný pocit potřeby si pohovořit, ať už s dětmi nebo s jejich dospělým doprovodem. Moje mrzení poněkud uklidnilo několik telefonických konzultací (viz poznámka ze zprávy o pardubické přehlídce).

V první kategorii se nám představilo 9 dětí. Pověštinou recitovaly, vyprávěly, s radostí a přirozeně, bez různých intonačních a jiných naryklostí. A výběru textů se též nedalo příliš vytknout. Při pohledu do poznámek, se mi objevuje často věta „nevyužil vše, co mu text nabízí“ a tak podobně. A velmi často byl nejdříve uváděn nadpis a pak autor – určitě je vhodnější opačně, nebo dle celkového vyznění (kupodivu se tak dělo i ve vyšších kategoriích). Jistá **Maruška Hrušková** přednesla nejlépe ze všech recitátorů, které jsem kdy slyšela, od *I. Magora Jirouse Ptala se Františky Marta* (s touto básničkou se potkávám v každé přehlídce napříč věkovými kategoriemi). Tudíž jsme ji s radostí pozlatili. Při úryvku z *Mikulášových patálií* od *René Goscinního* jsem si uvědomila, jak mohou být vzhledem k dlouhým souvětím tyto texty z oblíbené a skvělé knížky pro malé recitátory náročné.

V druhé kategorii vystoupilo dětí 10, všechny s nadšením, s přirozeným zápallem. Matěj Kaňkovský, který vyprávěl úryvek z knížky *Andy Shepherdové Chlapec, který pěstoval dráčky*, dokázal, jak se vyplácí hledat text, se kterým se vyprávěč ztotožní. Pak je schopný předat svou představu a postoj nejen k postavám, ale i k příběhu samotnému.

Co mě však poněkud udivilo, že někteří recitátoři, či spíše jejich pedagogové, text zjevně poetický přepsali do prozaické podoby (*Ivan Blatný: Na kopané*). Jistě, nemusíme vždy důrazně trvat na respektování veršů, ale děti by přece měly být vedeny s úctou k básnické tvorbě, kdy je forma podstatná, ne? Recitátor cítil verše, ale snažil se mluvit prozaicky, což vedlo k jisté zmatenosti a nepřehlednosti (navíc přehnaně tlačil na hlas, ale to už je jiná věta). Na takové přehmaty by se mělo upozornit v okresních kolech, ovšem, pokud má recitátor se svým pedagogem zájem o názor lektora.

Myslím také, že bychom s rozmyslem měli nabízet dětem texty, obsahující tzv. dospělácký humor. Většinou se pak setkávám v takovém případě s tím, že recitátor se snaží „vyrábět“ humor, kterému nemůže porozumět. Takový výběr nedoporučuju, často vede k přehrávání a pitvoření. V Uherském Brodě recitoval velmi schopný chlapec od *Zlaté pravidlo marketingu* od *Janka Ledecského*, a druhý, neméně dobrý recitátor, od *Samé pětky* od *Lukáše Pavlaska*, oba texty byly výše uvedeného typu.

Na celostátní přehlídku do Svitav postoupil **Jan Chuděj** (*Shel Silverstein: Poslušný žák*) a **Matěj Kaňkovský** (*Andy Shepherdové Chlapec, který pěstoval dráčky*).

V třetí kategorii vystoupilo 7 dětských recitátorů, každý byl zajímavý, osobitý. Mně nejvíce, krom postupujících, zaujala dívka přednášející bajku *Vlk a beránek* od *I. A. Krylova*. Mimořádná osobnost, jistě talentovaná, emoční. Bajka, příběh beránka, ji velmi dojimal, emoce však neukočírovala, chyběl pak přednášecský nadhled a odstup.

Myslím, že by účastníci celostátní DS mohli zajímat zdůvodnění postupujících od mé slovenské kolegyně:

Apolena Cigánková – recitátorka přednášela prózu od **Dominika Landsmana: Pojede se k moři**. Přednes v podání interpretky pôsobil prirodzene, dynamicky. Recitátorka nás už od úvodných pasáží v texte zaujala presnou predstavou textu, ktorú s humorom aj prezentovala až do konca textu. Využívala presné pauzy, zmeny tempa a atmosféry. Je však nutné upozorniť, že aj napriek rečovej nedokonalosti (výslovnosť sykaviek) recitátorka pôsobila autenticky a s nadhľadom interpretovala literárny text. Porota sa napriek nedokonalaj výslovnosti rozhodla posunúť ju do vyššieho kola, obzvlášť preto, že recitátorka pracuje na zdokonaľovaní svojej výslovnosti, čo od roka k roku je aj možné kladne posúdiť.

Ondřej Kokoška – recitátor prednášal prózu od **Zdeňka Svěráka: Betlémské světlo**. Interpret svojim recitátorskými zručnosťami pôsobil ako skúsený recitátor, ktorý vie vytvoriť napätie, dokonale pracovať s pauzami a gradovať. Ako rozprávač vytváral plastické jednotlivé mikro situácie bez páťosu a s citom pre humor. Úprava literárneho textu pôsobila dramaturgicky celistvo, zároveň aj jeho interpretácia recitátorom.

Čtvrtá kategorie se prezentovala šesti recitátory. Opět se jednalo o schopné interprety, leckde však narazili na text pro přednes velmi náročný, mnohovrstevnatý (*Michal Walczak: Cesta dovnitř pokoje*). Bylo mi líto vyprávěčky, podobně talentované a technicky vybavené jako její kolegyně ve třetí kategorii, která sáhla po povídce *R. Fulghuma Když je nádobí umyté*, ve které se tematicky nemohla jako interpretka realizovat ani přes své vyprávěčské kvality. Lektorský tým se shodl na postupu jen jedné recitátorky, zde je opět doporučeni ve slovenštině:

Rozálie Švehlíková – recitátorka prednášala prózu od **Slawomira Mrožeka: Revoluce**. Prirodzené rozprávačské schopnosti – danosti vynikli v interpretácii umeleckého textu na základe toho, že recitátorka mala presne ujasnené odpovede na dramaturgické otázky – *O čom?* a *Prečo?* rozpráva daný text. Stotožnenie s textom pôsobilo autenticky s využitím dynamiky, striedaním tempa a páuz.

Ema Zámečníková

PŘEHLÍDKA DĚTSKÉHO DIVADLA UHERSKÝ BROD, 16. 4. 2025 DŮM KULTURY

Hlavním pořadatelem byl Klub přátel ZUŠ Uherský Brod, z. s., spoluorganizátoři Základní umělecká škola Uherský Brod a Dům kultury Uherský Brod a přehlídku zaštilo Město Uherský Brod.

Lektorský tým byl ve složení Daniela Evjáková, Peter Luptovský a Emílie Zámečnicková.

Účastníci Dětské scény se sešli ráno v Uherském Brodě v místní ZUŠ. Tentokrát byl sálek přestavěn na poloarénu, v ní divadelní přehlídku zahájila inspirativní mimopostupová slovenská inscenace.

ATĎ. ZUŠ Žiar nad Hronom: ...nebojte sa, Boh všetko vidí (vedoucí Peter Luptovský)

Režisérem a autorem scénáře nebyl nikdo jiný, než můj kolega v lektorském týmu Peter Luptovský (opět jsme byli tým *mezinárodní*...). O inscenaci se v rozbořech nemluvilo, zřejmě protože byla inspirativní a vzhledem k časovému omezení jednoho dne. To mě mrzelo, neboť mě představení velmi oslovilo, chtěla jsem se dozvědět o jeho vzniku více. Pokud jsem se potkala s divadelní či přednesovou tvorbou našich sousedů, často jsem byla zasažena emočním nasazením, přímým, přirozeným a upřímným. Tentokrát tam pro mě všechno bylo. Jednalo se o divadlo jedné herečky, vyprávěla příběh děvčete z druhé světové války. Myslela jsem, že je herečka starší na dětské divadlo, ale nebylo jí ještě ani patnáct let, ale to se u dětských osobností na jevišti stává, že nám připadají větší a starší. Děvče vyprávělo a místy vstupovalo do postav, jednoduchými, ale působivými scénickými prostředky byly vytvářeny metaforické obrazy, funkčně a sdělně, jakoby to nemohlo být jinak.

Pak jsme přešli do Domu kultury Uherský Brod. Obrovská budova disponuje vším vhodným pro takovéto festivaly, ba i pro mnohem větší projekty. Velký a malý sál, alternativní sál s možností jakékoliv stavby, řada kluboven, šaten...zkrátka ideál! Navrch velká restaurace s výhledem na ony slovenské kopečky, kde se výborně vaří (tedy v restauraci, nikoliv v kopečkách, i když tam jistě mají dobré halušky), o čemž se mohli všichni účastníci krajské Dětské scény přesvědčit, neboť tam dostali od pořadatelů velmi chutný oběd. Přejdeme ale k jednotlivým inscenacím přehlídky...

Mladší soubor ZUŠ Uherský Brod: Cirkus (vedoucí Dagmar Svobodová a Roman Švehlík)

V alternativním sálku (říkají mu tam *zrcadlový*) nás čekala náznaková cirkusová scéna, připravena pro představení nejmladších žáků LDO místní ZUŠ. Východiskem bylo stejnojmenné veselé veršované leporelo o cirkusových kouscích *Daniely Fišerové*. Scénář inscenace mi připadal jako velmi vhodný pro tak malé děti, pro jejich spontánní hru na jevišti. I zvolené scénické prostředky vybízely k hravosti a dovádění a la poetický cirkus. Ale zřejmě proto, že se jednalo téměř o premiéru, nebyly děti se vším sžity, místy vykonávaly jen úkol a vzájemně se nevnímaly, jednotlivé poetické obrazy a situace nebyly zcela vypointovány atd., taky se dostavila tréma a závažnost vystoupení na festivalu – však my zkušení víme, jak někdy trvá, než se děti ve hraní na jevišti uvolní. Ale věřím, že v takto dobře založené inscenaci k tomu co nejdříve dojde. Soubor obdržel stříbrný diplom.

Soubor Blue ZUŠ Zlín – Jižní svahy: Dva lelci pod gaučem (vedoucí Ráchel Horká)

Jak už napovídá název, nechaly se poněkud starší děti než účinkující z *Cirkusu* inspirovat známou knížkou Pavla Šruta. Zjevně dobře fungující kolektiv pracuje se svou učitelkou teprve rok, někteří dokonce nastoupili nedávno. Představení (hrálo se v malém sálu) vyvolávalo řadu otázek, zejména ve fabulování příběhu, i v tematickém směřování. Bylo nejasné, kdo vlastně lelci jsou, i když při rozboru se odhalilo, že vše není jasné ani v Šrutově předloze. Co to je „chytat lelky“? Nicméně v představení byly místy vedle nedotažeností velmi dobré chvíle. I některé děti existovaly v představení přirozeně

a hravě, někteří naopak se až pitvořili (např. malý lelek). Ale to jistě vyplývá z toho, jak dlouho který člen do souboru dochází, neboť o všech úskalích ve svém souboru paní učitelka ví a řeší je. *Blue* si odvezl bronz.

Dramatický kroužek ZŠ Scioškola Zlín: My chceme Harryho Pottera (vedoucí Katarína Prevendarčíková)

Poněkud jinak než ročníky LDO ZUŠ pracuje tento soubor ze zlínských alternativních základních škol. Schází se na necelou vyučovací hodinu týdně, přičemž vedoucí nemá nikdy jistotu, že se jí sejdou pokaždé stejné děti. Přesto dokázala tyto spíše mladší děti přivést k pohrávání si s nejrůznějšími postoji a názory, zcelit je do malého souboru. Vystoupení, ke kterému společně došli, a které je spíše vhladem do jejich činnosti než ambiciózní divadelní inscenací, mnohé naznačuje: „Co nás baví a proč? Chceme hrát Harryho Pottera, nebo zpívat lidové písničky? Co očekáváme od dramataku?“. Nasazení a spontaneita děvčat byla mimořádná, i paní učitelky – i když byla vlastně jednou z postav, tak seděla mimo scénu, což byla škoda. Hrálo se před kulisou z *Cirkusu*, což bylo poněkud zavádějící, než všichni pochopili, že se jedná o náhodu a kulisa do představení nepatří.... Soubor si hrdě odvezl Bronzový diplom.

Soubor ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Ztracena ve snech (vedoucí Lucie Maléřová)

Tato autorská inscenace vzbudila na přehlídce velkou pozornost. A právem – účinkující ve věku od 12 do 15 let upřímně a uvěřitelně vyprávěli o svém pohledu na to, čím žijí dnešní pubescenti, jak pohlíží na dospělá, na svět kolem sebe. Vymysleli se příběh dívky Anny, která se zpovídá psychologovi, zároveň nahlížíme do jejích snů. Inscenace by si zasloužila dotáhnout ledacos ve fabulování, příběh je někdy nejasný, ale to se při společném kolektivním autorském tvoření stává často a chce to společné řešení a zahazování nápadů v zájmu inscenování. Snové scény se zdály ještě nedotažené v inscenačních prostředcích, možná se mohlo více vstoupit do metaforičnosti. Velkým kladem inscenace je herecký výkon hlavní představitelky, na jejímž vyprávění je vše postaveno. Soubor si právem Zlatý diplom s doporučením k zařazení do programu celostátní přehlídky.

Soubor ZUŠ Uherský Brod: Když dítě zlobí (vedoucí Roman Švehlík)

Tato inscenace byla lektorským týmem nominována na celostátní přehlídku. Kolega Peter Luptovský napsal zdůvodnění nominace, zcela s ním souhlasím, a proto zde uvedu jeho posudek (necht' se trochu pocvičíte ve slovenštině, Čechoslováci!):

„Medzi súbory, ktoré pracujú zo staršími žiakmi je aj – súbor zo ZUŠ Uherský Brod. Za predlohu k svojmu divadelnému predstaveniu si zvolili text od: *Davidu Wallimse – Nefo*. (v ich podaní – *Když dítě zlobí*) Treba konštatovať, že táto predloha je síce u detí a množstva tvorcov populárna, ale z hodnotového hľadiska sa skôr radí medzi „jednoduchší žánr“. Na čom sa jednoznačne zhodli všetci členovia poroty. Napriek tejto skutočnosti sa porota rozhodla tento divadelný súbor posunúť na celostátnu prehliadku. Ich inscenácia bola totižto na tejto prehliadke najkompaktnejšia. Režijné, scénografické atď. nápady boli silnou stránkou tohoto predstavenia. Tvorcom bolo odporučené zo strany poroty ešte popracovať nad dramaturgiou príbehu. Hlavne nad konaním hlavnej postavy, ktoré treba viac prehĺbiť. Tak sa potom stane postava viac čitateľná a jasnejšia voči sebe samej, ale aj voči ostatným postavám. Ďalej sme ako porota tvorcom odporučili popracovať viac nad hĺbkou príbehu. Bo im odporučené upraviť príbeh tak, aby v sebe niesol viac morálneho a hodnotového posolstva. Veríme, že naše odporúčania padnú na úrodnú pôdu, o čom nás presvedčila aj tvorivá diskusia s tvorcami na rozborovom seminári. Z ich strany bola cítiť úprimná snaha nad svojou inscenáciou ešte pracovať. Veríme, že aj účasť na vyššom kole posunie divadelný súbor v budúcnosti k lepším inscenáciám. Odhodlanie im určite nechýba. Držíme palce!“

Soubor Čtvrteční čtvrtáci ZUŠ Kroměříž: Ronja (vedoucí Lenka Sasínová)

Ronja na mě zapůsobila v Brodě svojí osobitostí. Ta se projevovala zejména ve vytvoření silné atmosféry, atmosféry knížky *Astrid Lindgrenové*, kterou mnozí tolik milujeme. „*Při noční bouři, která byla tak děsuplná, že vedví roztála prastarý hrad, se narodila Ronja, dcera loupežníka a hradního pána*“. Trochu scénické čtení, hodně loutkové a alternativní divadlo, velké nasazení všech aktérů, nádherná scéna a použití hudby. Během představení se ledacos nedařilo, kdeco padalo, někdy se nevědělo, kdo co – paní režisérka, pedagožka a zkušená loutkářka, Lenka Sasínová, zažívala ten den muka. Jak někdy zafunguje zákon schválnosti, chybělo jí několik dětí, záskok sem, záskok tam. Možná proto mělo představení, mimo inscenační, i napětí skutečné. A pro nastalé zádrhele se možná zdálo, že je scéna pro děti příliš složitá, používání nejrůznějších loutkářských manévřů nezvládnuté, ale obrazy a atmosféra vše omlouvaly. Překvapený soubor obdržel Zlatý diplom s doporučením k zařazení do programu celostátní přehlídky.

Soubor Č. 166 ZUŠ Kroměříž: Dvě kytice (vedoucí Kristýna Blahynka)

Velmi ambiciózně se tvářilo toto představení dvou balad z Erbenovy *Kytice* – *Svatební košile* a *Vodník*. Přehršel scénických a dalších inscenačních prostředků, chvíli alternativního, chvíli činoherního iluzivního divadla. Velké nasazení starších dětí, hrálo se ve velkém sálu, který je opravdu obrovský, herci využívali celý prostor, včetně balkónu (běh umrlce a panny). Výběr toho všeho mohl být více funkční, kdyby... Dle mého názoru, kdyby se soubor rozhodl jít cestou divadla poezie, s jeho metaforičností, znakovostí, scénickou poetičností... Nejsilnější z celé produkce byl pro mě obraz rybek ve Vodníkovi, které při sborové recitaci skládají znova a znova šátky, a my víme, že to je předobraz vodníkovy ženy... V inscenaci bylo mnoho nejasností a otázek. Přehlídka se protáhla, soubor (i já) musel odjet, nabídl jsem opět telefonní konzultaci. S paní učitelkou jsme si pak dlouze telefonovaly, vysvětlovala mi, jak vše vznikalo, jaké měli záměry a představy. Dlouho jsem nezažila tak vstřícný a pokorný rozbor, těším se, že inscenaci dotáhnou a že ji snad někdy uvidím v nové podobě. Soubor si odvezl z Brodu bronz.

Na přehlídku v Uherském Brodě se mi hezky vzpomíná, jediný *kazík* na kráse byl poněkud přeplněný den, v podvečer musely soubory utíkat na dopravní spoje. Bohužel to postihlo i mě, putování přes dvě třetiny republiky si vyžádalo svou daň a já musela odjet před koncem rozborového semináře, což se mi ještě nikdy nestalo. Ale přehlídka to byla nádherná. Tak jako v Pardubicích, i tato krajská Dětská scéna měla svou osobnost, bez které by nebyla taková, jaká byla. Takže: Díky Romane Švehlíku, mimo jiné pedagogu ze ZUŠ Uherský Brod! Díky za vše, nejvíce za setkání se slovenskými kolegy-němi a kolegou. K našemu lektorskému činění Peter napsal: „*Videli sme súbory, ktorých členovia boli v mladšom, ale aj v staršom školskom veku. Táto skutočnosť sa prirodzene odzrkadlila aj v hereckých výkonov, dramaturgii či v prístupe režijných koncepcií. Čo bolo prirodzene miestany ťažko porovnateľné*. „Ano, je to těžko porovnatelné, ale protože jsme brali zřetel na podmínky existence každého souboru, mohli jsme tak vzít bez výčitek na svá bedra tuto tíži porovnávání.

Ema Zámečnicková

Odpovědná redaktorka: Iva Vachková.

Redakční spolupráce Jakub Hulák.

Fotografie k článkům: archivy pořadatelů krajských přehlídek.

Grafika Pavel Kocych, sazba Alena Crhová.

Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy.

Náklad 140 ks.